

การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชีปโป
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โดย

นางสาวกนกรัตน์ นาครัชตะอมร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF LEARNING OUTCOMES ON SOUTH EAST ASIA
THROUGH CIPPA MODEL FOR SEVENTH GRADE STUDENTS

By

Kanokrat Nakratchata-amon

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesie Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2006

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบซีปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” เสนอโดย นางสาวกนกรัตน์ นาครชิตะอมร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จัติวัตร
3. รองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญลือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จัติวัตร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญลือ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อังกค์พร สมานชาติ)

...../...../.....

45253301 : MAJOR : CURRICULUM AND SUPERVISION

KEY WORD : LEARNING OUTCOMES / SOUTH EAST ASIA / CIPPA MODEL

KANOKRAT NAKRATCHATA-AMON : THE DEVELOPMENT OF LEARNING OUTCOMES ON SOUTH EAST ASIA THROUGH CIPPA MODEL FOR SEVENTH GRADE STUDENTS. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. MAREAM NILLAPUN,Ed.D., ASSOC. PROF. SOMPRASONG NUAMBUNLUE, AND ASSOC. PROF. WISA CHATTIWAT,Ph.D. 260 pp.

The purposes of this research were: 1) to develop and assess the efficiency of the lesson plans 2) to compare learning outcome on South East Asia for seventh grade students before and after through by CIPPA Model 3) to investigate the opinions of students taught by CIPPA Model. The sample consisted of 53 students of seventh from one grade class at Ratchaborikanukroh School,Ratchaburi province.

The research instruments were lesson plans on South East Asia, learning outcomes test, and questionnaire. The data were analyzed by perecentage(%) mean($\bar{X}$) standard deviation(S.D.) and t-test dependent.

The research findings were as follows :

1. The lesson plans on South East Asia through CIPPA Model for seventh grade students met the efficiency criterion of 81.03/82.59 .
2. The students'learning outcome scores of the tests prior to and after study through the CIPPA Model were statistically significant different at the level of 0.01 .
3. The students'opinions toward the instruction by CIPPA Model could be concluded that the studens agreed with the instruction by CIPPA Model at a high level because it could enhance students to do the activity by themselves, enjoy learning, participate in learning , seek for the knowledge by themselves, and understand a lesson fast .

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Department of Curricurlum and Instruction Graduate School,Silpakom University Academic Year 2006

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1.....2.....3.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับการวิจัยจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จัติวัตร และรองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญลือ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ประธานกรรมการในการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อนงค์พร สมานชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้จนทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์พรสมบัติ คำตรง อาจารย์กันยารัตน์ รัตนขงค์ และอาจารย์ ชุมสาย ไชยวัต ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ นายวัชรินทร์ เวชสุวรรณ และคณะครูโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ รวมทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบุคลากรทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณเพื่อนพี่และน้องร่วมสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่อบรมเลี้ยงดู และปลุกฝังให้ผู้วิจัยเห็นคุณค่าของการศึกษา และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสามารถก้าวสู่ความสำเร็จในครั้งนี้ รวมทั้งญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ตลอดมา

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณ ทุก ๆ คนที่ไม่ได้กล่าวถึงแต่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : สาระการเรียนรู้	
สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและหลักสูตรสถานศึกษา.....	12
วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม.....	12
จุดเน้นด้านคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 3.....	13
หลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม.....	13
กระบวนการเรียนรู้.....	19
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์.....	20
การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา.....	28
ความหมายของวิชาสังคมศึกษา.....	28
ความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา.....	29
รูปแบบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา.....	31
การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา.....	33
การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้.....	36

บทที่		หน้า
	การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา	37
	แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา.....	38
	ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้รูปแบบชิปปา.....	61
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา.....	70
	งานวิจัยภายในประเทศ.....	70
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	74
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	76
	เนื้อหา.....	76
	ระยะเวลา.....	77
	แบบแผนการวิจัย.....	77
	เครื่องมือที่ใช้การวิจัย.....	77
	การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล.....	95
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4	ผลการวิเคราะห์.....	100
	ตอนที่ 1 การพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง	
	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา สำหรับ นักเรียน	
	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	100
	ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	
	ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปา.....	105
	ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้	
	ด้วยรูปแบบชิปปา.....	106
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
	สรุปผลการวิจัย.....	109
	อภิปรายผล.....	110
	ข้อเสนอแนะ.....	117
	ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้.....	117
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	118

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน.....	135
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยรูปแบบซิปปา.....	141
ภาคผนวก จ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	247
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน.....	258
ประวัติผู้วิจัย.....	260

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มาตรฐาน ส 5.1.....	14
2	มาตรฐาน ส 5.2.....	15
3	โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์.....	22
4	โครงการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส31102.....	25
5	โครงการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	26
6	กระบวนการเรียนการสอน หลักการ/เหตุผล วิธีการจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ตามหลักชีปปาโมเดล.....	63
7	แบบแผนการทดลองของการวิจัย.....	77
8	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	78
9	กรอบเนื้อหาที่ 1.....	81
10	กรอบเนื้อหาที่ 2.....	82
11	กรอบเนื้อหาที่ 3.....	83
12	กรอบเนื้อหาที่ 4.....	84
13	กรอบเนื้อหาที่ 5.....	85
14	การวิเคราะห์แบบทดสอบการเรียนรู้.....	89
15	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	98
16	ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แบบรายบุคคล.....	101
17	ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แบบกลุ่มเล็ก.....	102
18	ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แบบภาคสนาม.....	103
19	ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	106
20	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียน หลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้รูปแบบชีปปา.....	107
21	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	126

ตารางที่		หน้า
22	ค่าดัชนีความสอดคล้องจากการประเมินโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้.....	131
23	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น.....	132
24	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	133
25	ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้.....	136
26	คะแนนทดสอบการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	137
27	เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน.....	140

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	ผังมโนทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	18
3	ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	27
4	ขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบซิปปา.....	88
5	ขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลเรียนรู้.....	92
6	ขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพแบบสอบถามความคิดเห็น.....	94
7	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบซิปปา.....	96

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการที่ประเทศชาติจะมีความเจริญก้าวหน้า มีความมั่นคงได้นั้นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือการที่คนในประเทศได้รับการศึกษาในระดับที่ดี ซึ่งการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปพัฒนาตนเอง และร่วมพัฒนาสังคมได้ การจัดการศึกษาของชาติจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519 (อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2545 ก : 167) “งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่...” และเนื่องจากการศึกษาเป็นเรื่องของการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ จึงทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของชาติจะต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ และจริงจัง

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุไว้ว่า ในการจัดการศึกษาของรัฐนั้น ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยต้องจัดอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ อีกทั้งมีเจตนาที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน คุ่มครองสิทธิ์ สร้างความเสมอภาค ในโอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ดังนั้นแนวคิดในการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางจิตใจ ร่างกาย สติปัญญาและสังคม สามารถพึ่งตนเองในการคิด การปฏิบัติและตัดสินใจด้วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อมได้ รวมทั้งมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสรางประโยชน์แก่ส่วนรวม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและโลก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2544 :1)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกลไกสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรฉบับนี้

มุ่งสร้างปัญญาและพัฒนาทักษะความคิดของผู้เรียนให้สามารถคิดอย่างมีระบบ คิดสร้างสรรค์ และมีวิจารณ์ญาณ มีความสามารถในการคิดระดับสูง (high level thinking) มีพัฒนาการทางอารมณ์โดยการปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจคนอื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม คิดแบบองค์รวม และคิดสร้างสรรค์ สังคมโลก ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการดังกล่าว จะผลักดันให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและบทบาทจากที่ผู้สอน ผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดมาเป็นผู้นำในการเรียนรู้ (Teacher as leader) เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้โดยเสนอแนะนำวิธีการ และยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือเรียนรู้ และค้นพบความรู้จากการปฏิบัติของตนเอง จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆครูจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ของตนเอง(กระทรวงศึกษาธิการ ,กรมวิชาการ 2544 :1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งใน 8 สาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกคนต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเองกับบริบทสิ่งแวดล้อม มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติและค่านิยม ด้านการจัดการและการปฏิบัติการ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2544 : 9) แต่จากผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา พบว่ายังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากระบบโรงเรียนยังไม่มีภาระเน้นระบบและวิธีการเรียนการสอนที่ชัดเจน ยังมุ่งถ่ายทอดเนื้อหาวิชา มากกว่าการเรียนรู้จากสภาพจริง และไม่เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังขาดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2540 :67)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา ครูผู้สอนยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังไม่ได้จัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เพียงพอต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ภายใต้ภาวะการแข่งขันในสังคม อันเนื่องมาจากสังคมไทยเปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรมใหม่ ที่ทุกฝ่ายต่างแข่งขันเพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุด นักเรียนเป็นหน่วยหนึ่งในสังคมไทย จึงถูกละเลยหลอมนระบบการแข่งขันโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นการพัฒนาจึงต้องส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือให้นักเรียนมีความรักความสามัคคี และร่วมมือกัน

กล่าวโดยรวมก็คือในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันนี้นอกจากจะพัฒนาองค์ความรู้ สติปัญญาของนักเรียนแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะคิด เจตคติเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

นอกจากที่มาข้างต้นแล้ว ผลจากการวิจัย ลาวัลย์ ถนอมจันทร์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้สรุปว่าผู้สอนวิชา สังคมศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย และให้นักเรียนท่องจำรายละเอียดข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากตำรา และสอดคล้องกับการศึกษาของธิดา สำราญเกษม (2530 :90) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูสังคมศึกษา พบว่ายังไม่มีการพัฒนาถึงแม้ว่าจะมีนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้าสู่วงการศึกษานี้ของไทยแล้วก็ตาม นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาของ ศิริสุข นาคะเสนีย์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา การรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมการสอนของครูและผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา พบว่า ครูควรปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของตน โดยนำเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมหลาย ๆ แบบมาใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงเนื้อหาวิชา และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักศึกษาเป็นสำคัญ และควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้หลาย ๆ วิธีควบคู่กันไป โดยเฉพาะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทิพาพร ศิริขันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาในทศวรรษหน้า พบว่าครูควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ใช้สื่อทรัพยากรให้มากขึ้นรวมทั้งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ราชบุรี นั้นได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเริ่มใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่าผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในวิชาสังคมศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล (ต่ำกว่าร้อยละ 50) เป็นจำนวนร้อยละ 9 และผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับพอใช้ ร้อยละ 67 ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี ร้อยละ 20 และผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 3 จะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีผลการเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ในวิชาสังคมศึกษา 1 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยหลายจุดประสงค์ แต่จุดประสงค์ที่พบว่ามีปัญหามากที่สุดคือจุดประสงค์เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาผลการเรียนรู้ของนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 เรื่องลักษณะกายภาพและการดำเนิน

ชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล (ต่ำกว่าร้อยละ 50) ร้อยละ 9 และผ่านเกณฑ์ในระดับพอใช้ ร้อยละ 68 นักเรียนนักเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดี ร้อยละ 14 และผ่านเกณฑ์ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 8 ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 10 คน ทำให้ทราบว่าปัญหาที่ทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำเนื่องจากเนื้อหาเรื่องลักษณะกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีลักษณะเนื้อหาเป็นเรื่องที่ไกลตัวนักเรียน ครูผู้สอนใช้การสอนแบบบรรยาย และไม่ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย วิธีการจัดการเรียนรู้ไม่ดึงดูดใจผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญยรัตน์ ตรึงสถิตยวงศ์ (2532 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยพฤติกรรมการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายหรืออธิบาย มากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ทำให้การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ ชนิสา ตูไลลา (2540 : 77) ได้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ ทำให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้

ในการจัดการเรียนรู้สาระสังคมศึกษานั้นมีรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เลือกนำไปใช้ในการสอนได้อย่างหลากหลาย อาทิ การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม การสอนแบบสาธิต การสอนแบบทดลอง การสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา การสอนโดยใช้เกม การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียน ซึ่งแนวความคิดในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ผู้เป็นต้นคิดในเรื่องของการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ได้รับการสนใจอย่างกว้างขวาง คือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model) หรือแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก ซึ่งพัฒนาโดย ทิศนา แคมมณี (2542) แนวคิดหลัก 5 แนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการนำมาจัดรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบชิปปา ได้แก่ 1. Construction of knowledge (C) หมายถึง หลักการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ 2. Interaction (I) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 3. Physical Participation (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีโอกาสเคลื่อนไหวทางร่างกาย ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ 4. Process Learning (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. Application (P) หมายถึงหลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ส่วนรูปแบบชิปปาที่พัฒนามาจากแนวคิดหลักทั้ง 5 นั้น มี 7 ขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้วิจัยเห็นว่าจากแนวคิดและกระบวนการสอนโดยใช้ชิปปาโมเดล ที่พัฒนาโดยทีศนา แชมมณี เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดการวิเคราะห์และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้และชิ้นงานของตนเอง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้

จากการศึกษาและค้นคว้าที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model) ของทีศนา แชมมณี เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปายึดหลักการสำคัญ 5 ประการ เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. Construction of knowledge (C) หมายถึง หลักการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้
2. Interaction (I) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
3. Physical Participation (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีโอกาสเคลื่อนไหวทางร่างกาย ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
4. Process Learning (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
5. Application (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และมีขั้นตอนการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษา

ทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน ของ อติศร ศิริ (2543 :บทคัดย่อ) วราภรณ์ แตงมีแสง (2545 : บทคัดย่อ) และ จตุพร เจริญวัย (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา โดยใช้ขั้นตอนการสอนทั้ง 7 ขั้น คือ 1) ขั้นการทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4) ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นแสดงผลงาน 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน การมีส่วนร่วมในการเรียนทำให้นักเรียนมีความสนใจ สนุกสนานและนักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการในการเรียนรู้ นอกจากนั้นแล้วนักเรียนได้นำความรู้เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของนักเรียนเอง ทั้งจากการเรียนและการลงมือปฏิบัติจริง และนักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ จิราภาญจน์ หงษ์ชุตตา (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 4) ขั้นแสดงผลงาน และ 5) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาทำให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการร่วมมือ วางแผนในการทำงาน มีการแบ่งงาน ทำให้นักเรียนทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม นักเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดและความรู้สึกต่อกัน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น นักเรียนได้รับความรู้ทั้งด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการทำงานร่วมกัน และการแสดงผลงาน การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ผลงานอย่างมีเหตุผล การเป็นส่วนหนึ่งของผลงานทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ มีลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภูมิที่ 1

(หน้า 7)

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบชิปปาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา

ข้อคำถามของการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบชิปปามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
2. ผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปาแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างไร
3. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบชิปปามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปาแตกต่างกัน
3. นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา
  - ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา
  - ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้เรื่องในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และความคิดเห็นของนักเรียน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.1 -1.13 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 13 ห้องเรียน รวม 690 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 53 คน

3. เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี ในวิชาส31102 สังคมศึกษา 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4.1 เรื่อง ลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4. ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 มีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 แผน ใช้เวลาในการทดลองสอน 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ โดยยึดหลักการสำคัญ 5 หลักการ ได้แก่ 1. Construction of Knowledge (C) หมายถึง หลักการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ 2. Interaction (I) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 3. Physical Participation (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีโอกาสเคลื่อนไหวทางร่างกาย ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ 4. Process Learning (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆที่เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 5. Application (P) หมายถึง หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติหรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

2. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแผนการจัดการ

เรียนรู้แต่ละแผนจะประกอบด้วย 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้วยรูปแบบชิปปา 5) สื่อการจัดการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล 7) บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ที่ระดับ 80/80 ซึ่ง 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ผลการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4.1 เรื่องลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา ซึ่งได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 จำนวน 53 คน ของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จังหวัดราชบุรี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบชิปปา ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม
  - 1.1 วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
  - 1.2 จุดเน้นด้านคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบช่วงชั้นที่ 3
  - 1.3 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม
  - 1.4 กระบวนการเรียนรู้
  - 1.5 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์
2. การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา
  - 2.1 ความหมายของวิชาสังคมศึกษา
  - 2.2 ความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา
  - 2.3 รูปแบบ การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา
  - 2.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา
  - 2.5 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา
  - 3.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา
  - 3.2 ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้รูปแบบชิปปา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 วิชาสังคมศึกษาจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนี้เป็นอย่างมากเห็นได้จากการที่ได้กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียนกลุ่มสาระนี้ และกำหนดให้กลุ่มสาระนี้เป็นสาระที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสร้างความคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 5) ซึ่งสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดเน้น สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุดจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาในรายละเอียดของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- 1.1.1 กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษา พร้อมจะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ
- 1.1.2 กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การเรียนการสอนต้องใช้ข้อมูล ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และระดับโลก เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน
- 1.1.3 ผู้เรียนได้อภิปรายประเด็นปัญหาร่วมสมัย ร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมและค่านิยมของตนอย่างเปิดเผยและจริงใจ ขณะเดียวกันก็รับฟังเหตุผลของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนอย่างเต็มใจ
- 1.1.4 การเรียนการสอนเป็นบรรยากาศของการส่งเสริมการคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้ง ทำท่าย ผู้สอนปฏิบัติต่อผู้เรียนที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างมีความหมายให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ทุกรายวิชา
- 1.1.5 กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการจัดเตรียมโครงการที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมที่ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง

1.2 จุดเน้นด้านคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) มีดังนี้

1.2.1 ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

1.2.2 ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2.3 ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

1.2.4 ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

1.3 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประกอบด้วย

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยมาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพตระหนักถึงความสำคัญของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และมาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และกำหนด

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 มาตรฐานที่ ส 5.1

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้ชั้น ม.1
1. วิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่ของโลกแต่ละแห่งที่ต่างกันในลักษณะทางกายภาพและระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์	1. วิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. ลักษณะทางกายภาพด้าน <ul style="list-style-type: none"> - ภูมิดาราศาสตร์ - ภูมิธรณี - ภูมิอากาศ - ภูมิประเทศ - ภูมิปฐพี - ภูมิอุทก - ภูมิพฤกษ ของประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในด้าน <ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นมา - เชื้อชาติ - ภาษา - การแต่งกาย
2. ใช้เครื่องมือหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์	1. ใช้เครื่องมือหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. การใช้เครื่องมือหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์ <ul style="list-style-type: none"> - ภาพถ่ายดาวเทียม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้ชั้น ม.1
		<ul style="list-style-type: none"> - การอ่านและการแปล - ความหมายจากพื้นที่ประเทศไทยและประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตารางที่ 2 มาตรฐาน ส 5.2

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้ชั้น ม.1
<p>1. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทรัพยากรของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจและสังคม ภูมิสิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตนและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น</p>	<p>1. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>3. ภูมิสิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>4. ปฏิบัติตนและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและประเทศใน</p>	<p>1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>2. ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>3. สิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>4. การปฏิบัติตนและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>

		ของประเทศไทยและ
--	--	-----------------

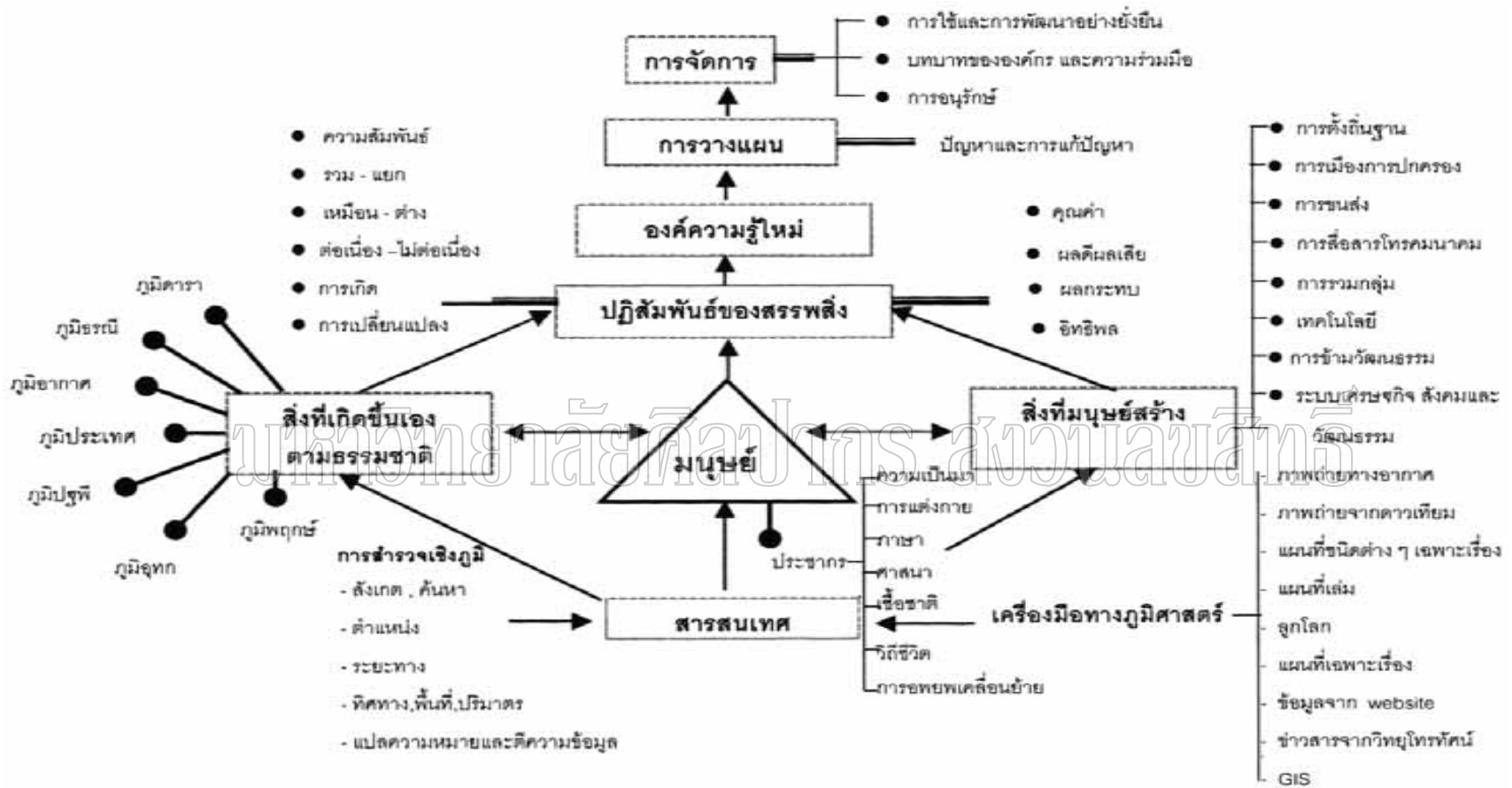
ตารางที่ 2 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ผู้ช้วงชั้นที่ 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้ชั้น ม.1
2.เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก	1. เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางประชากรเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมเปรียบเทียบวิถีชีวิตของสังคมไทยและสังคมอื่นที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม	2. วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางประชากรเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม	1. คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
เข้าใจปัญหาเสนอแนวทางแก้ปัญหาและปรับเปลี่ยนค่านิยมและวิถีชีวิตเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมของประเทศและของโลก	3. เปรียบเทียบวิถีชีวิตของสังคมไทยและสังคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม	2. การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางประชากรเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
	4. เข้าใจปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาการ	3. วิถีชีวิตของสังคมไทยและสังคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม

	ปรับเปลี่ยนค่านิยมและวิถีชีวิต เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมของประเทศไทยและ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	4. ปัญหาและเสนอ แนวทางในการแก้ปัญหา การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวิถีชีวิตเพื่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมโดยรวมของ ประเทศไทยและประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
--	--	---

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้ชั้น ม.1
3. ประเมินผลกระทบของ กิจกรรมของมนุษย์และการ เปลี่ยนแปลงภาวะประชากร การย้ายถิ่นที่มีต่อปัญหาและ วิกฤติการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	1. ประเมินผลกระทบของ กิจกรรมของมนุษย์และการ เปลี่ยนแปลงภาวะประชากร การย้ายถิ่นที่มีต่อปัญหาและ วิกฤติการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	1. ผลกระทบของกิจกรรม ของมนุษย์และการ เปลี่ยนแปลงภาวะ ประชากรการย้ายถิ่นที่มี ต่อปัญหาและวิกฤติการณ์ ด้านสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและทางสังคม
4. มีทักษะในการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม อย่างกว้างขวางและนำข้อมูล ไปใช้ในการแก้ปัญหาอย่างมี กระบวนการ	1. มีทักษะในการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทยและประเทศ แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และนำข้อมูลไปใช้แก้ปัญหา อย่างเป็นกระบวนการ	1. ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทยและประเทศ แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และนำข้อมูลไปใช้แก้ปัญหา อย่างเป็นกระบวนการ

แผนภูมิที่ 2 แสดงผังโน้ตศาสตร์การเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1
 ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ, คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ผังโน้ตศาสตร์
และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กรุงเทพมหานคร,2546),67.

1.4 กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมทั้งในส่วนกว้างและลึก และจัดในทุกภาคและชั้นปี

หลักการจัดการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพได้แก่

1. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืน มากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่เป็นเนื้อหาหรือข้อเท็จจริงที่มากมายจัดกระจายไม่เป็นแก่นสาร ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผลที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้บ้าง

2. จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ การบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียน โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการความรู้ ทักษะค่านิยม และจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้แหล่งข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อนค่านิยม จริยธรรม ปทัสถานในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียนให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนการสอนที่ทำทลาย คัดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งในส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะ จัดการกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใส่ใจและเคารพในความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด ตัดสินใจ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตนเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง

ครูผู้สอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้ แม้ว่าอาจจะไม่ใช่เด็กทุกคนที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนในระดับเท่ากัน

การจัดการกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นครูผู้สอนจะใช้วิธีสอนที่หลากหลายผสมผสานกันเหมือนกับการสอนอื่น ๆ เพราะเหตุว่าไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว การจัดการเรียนรู้ที่ดีคือการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้เรียนที่มี

ความแตกต่างกันอาจชอบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ต่างกัน ครูผู้สอนจะต้องมีความยืดหยุ่น ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน และมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี

1.5 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.5.1 วิสัยทัศน์

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญของโรงเรียนดังนี้

“ก้าวทันเทคโนโลยี พลานามัยดี ภาษาเด่น เน้นคุณธรรม สัมพันธ์ชุมชน”

1.5.2 จุดมุ่งหมาย

ด้านเป้าหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นไทย มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อเพื่อประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป้าหมายเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

1. มีทักษะและกระบวนการด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำรงชีวิต
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า
3. มีความภูมิใจในตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติงานตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. มีสุนทรียภาพ ลักษณะนิสัยและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ดนตรี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านพันธกิจ

1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นเลิศทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
  2. ปลุกฝังให้นักเรียนรักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้า รู้จักคิดวิเคราะห์ และสื่อความ
  3. พัฒนานักเรียนให้มีความภูมิใจในตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม สุขทึรียภาพ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
  4. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตแบบไทย
  5. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
  6. นำเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
  7. ปลุกฝังให้นักเรียนเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย
  8. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน
- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมไทยและของชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 5 ข้อ ดังนี้
1. ความมีระเบียบวินัย
  2. ความเสียสละ
  3. ความรับผิดชอบ
  4. ความซื่อสัตย์
  5. การใฝ่เรียน ใฝ่รู้ รักการอ่านเขียน

1.5.3. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ ตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ได้จัดทำโครงสร้างของหลักสูตรไว้ดังตารางที่ 3 (หน้า 22) ดังนี้

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง/ปี	
	วิชาพื้นฐาน	วิชาเพิ่มเติม
ภาษาไทย	80	40
คณิตศาสตร์	120	80
วิทยาศาสตร์	120	80
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	120	40
สุขศึกษาและพลศึกษา	40	40
ศิลปะ	40	-
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	-	80
ภาษาต่างประเทศ	120	80
รวม	640	440
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	
รวมทั้งสิ้น	1,200	

ที่มา : โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์, หลักสูตรสถานศึกษา (ราชบุรี: โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์, 2547), 50.

จากตารางโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระสังคมศึกษาและวัฒนธรรมโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

วิชาพื้นฐาน ส31102 สังคมศึกษา 1 จำนวน 3.0 หน่วยกิต เวลา 120 ชั่วโมง/ปี

วิชาเพิ่มเติม ส31202 พระพุทธศาสนา 11 จำนวน 1.0 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง/ปี

สำหรับเนื้อหาเรื่องลักษณะกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาในรายวิชา ส31102 สังคมศึกษา 1 ซึ่งรายวิชา สังคมศึกษา 1 ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้ โครงการจัดการเรียนรู้และผังมโนทัศน์ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา ส31102 สังคมศึกษา 1

ศึกษาศาสนาพุทธและศาสนาที่สำคัญในประเทศไทยเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบที่สำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยการทำประโยชน์ต่อชุมชน/ท้องถิ่น ศึกษาเกี่ยวกับบทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคมและประเทศ เกี่ยวกับลักษณะ ความสำคัญ แนวปฏิบัติ ประโยชน์และคุณค่าของการปฏิบัติ ผลของปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ เรียนรู้เรื่องความหมายความสำคัญของสิทธิมนุษยชน ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมในด้านลักษณะ องค์ประกอบ บทบาท หน้าที่และแนวทางการปฏิบัติตนของสมาชิกในสถาบันทางสังคมเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว การศึกษา ศาสนา และการเมือง การปกครอง ศึกษากระบวนการเมืองการปกครองของไทยเกี่ยวกับเรื่องระบบการบริหารราชการแผ่นดิน มีส่วนร่วมในกิจการการเมืองการปกครองในชุมชน ศึกษาเรื่องรัฐธรรมนูญของไทยเกี่ยวกับความสำคัญ ที่มา หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญ

ศึกษาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ ขอบข่าย และเป้าหมาย การผลิต การบริโภค และความหมายของหน่วยเศรษฐกิจ ศึกษาการนำทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์หน่วยครัวเรือนไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีคุณธรรม ศึกษาความหมาย บทบาท หน้าที่ ของผู้บริโภค หลักการวิธีการเลือกบริโภค เข้าใจเรื่องอุปสงค์อุปทาน การแลกเปลี่ยนสินค้า การพึ่งพาสถาบันการเงิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับปัจจุบันรวมทั้งนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐ

ศึกษาเรื่องเวลาและช่วงสมัยทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความหมาย การแบ่งช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ไทย การแบ่งช่วงสมัยของราชธานีไทย การนับและเทียบศักราชแบบไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษาวิธีการทางประวัติศาสตร์ ลักษณะประเภทของข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ภูมิปัญญาสมัยก่อนสุโขทัยและสมัยสุโขทัย ความสำคัญและการปรับเปลี่ยนภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบัน และการอนุรักษ์ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย ความเป็นมาของชาติไทยสมัยก่อนสุโขทัยถึงสมัยสุโขทัย รวมทั้งเหตุการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พัฒนาการของมนุษย์เกี่ยวกับอารยธรรมตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อรัฐไทยในสมัยสุโขทัย ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทย และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้ง

เหตุการณ์สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

ศึกษาลักษณะทางกายภาพด้านภูมิิดารา ภูมิธรณี ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ภูมิธรณี ภูมิอุทก ภูมิพฤกษ ของประเทศไทยและกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเข้าใจระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้านความเป็นมา เชื้อชาติ ภาษาการแต่งกาย การใช้และคุณค่าของแผนที่ การใช้เครื่องมือหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์จากภาพถ่ายดาวเทียม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตนและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม การเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคน การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวิถีชีวิตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อกิจกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงประชากร การย้ายถิ่น รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เพื่อให้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา มีค่านิยมที่ดี รู้จักพัฒนาตน

บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองดีของชาติและพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย รู้จักการผลิตและการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์ต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และอ้างความเป็นไทย ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูลภูมิสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบธรรมชาติ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิชา ส31102 สังคมศึกษา 1

1. รู้และเข้าใจความเป็นมาและองค์ประกอบสำคัญของศาสนาที่สำคัญของประเทศไทย เห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและสามารถนำหลักธรรมในศาสนาที่ตนนับถือไปใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. เข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ พลเมืองดีตามหลัก ประชาธิปไตย และสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีโดยการทำประโยชน์แก่ สังคมและประเทศชาติ

3. เข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองไทย รัฐธรรมนูญไทย และมีส่วนร่วมใน กิจการการเมืองการปกครองโดยนำคุณธรรมจริยธรรมของศาสนามาเป็นแนวปฏิบัติ

4. เข้าใจและเห็นความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ สามารถจัดการทรัพยากรใน การผลิตและบริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เข้าใจระบบเศรษฐกิจและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของ ระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันในสังคมโลก

6. ตระหนักถึงความสำคัญของช่วงเวลา ยุคสมัย วิธีการทางประวัติศาสตร์ หลักฐาน ทาง ประวัติศาสตร์และสามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย และ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

7. มีความภูมิใจในความเป็นชนชาติไทย วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และสามารถ เสนอแนวทางการอนุรักษ์ส่งเสริม ปรับใช้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยได้อย่างเหมาะสม

8. รู้และเข้าใจเรื่องแผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ สามารถใช้แผนที่และ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูลภูมิสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. เห็นความสำคัญของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ ปฏิบัติตนและ เสนอแนวทางการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ตารางที่ 4 โครงการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา 1 เวลาเรียน 120 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
1	ศาสนาในประเทศไทย	8
2	ปฏิบัติธรรมนำสุข	6
3	แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	8
4	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	24
	4.1 ลักษณะกายภาพและการดำเนินชีวิต	12
	4.2 ประเทศไทย	8
	4.3 ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	4
5	พลเมืองดี	10

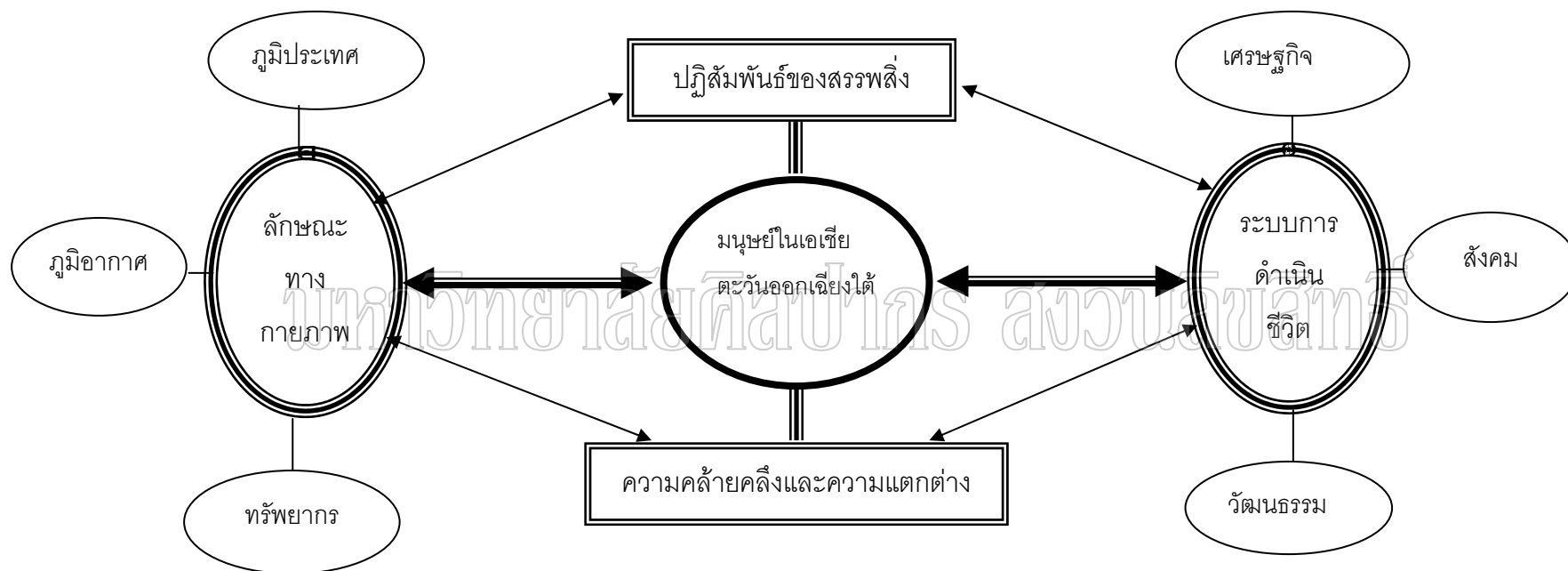
ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
6	การเมืองการปกครองไทย	12
7	เศรษฐศาสตร์ในชีวิต	16
8	เศรษฐกิจในสังคม	8
9	ความสำคัญของอดีต	20
10	ความเป็นไทย	8

สำหรับเนื้อหาที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาผลการเรียนรู้นี้เป็นเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4.1 เรื่องลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีโครงการจัดการเรียนรู้จำแนกเป็น 5 แผนการเรียนรู้ดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 โครงการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4.1 เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
1	ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2
2	ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพด้านที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตกับการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2
3	ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพด้านภูมิประเทศกับการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	3
4	ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพด้านภูมิอากาศกับการดำเนินชีวิต	2
5	ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพด้านภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรกับการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	3
รวม		12

แผนภูมิที่ 3 ผังมโนทัศน์ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่นอกจากจะต้องศึกษาหลักการเป้าหมายของหลักสูตรแล้วสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอีกประการหนึ่งคือลักษณะของวิชาที่สอน เนื่องจากในแต่ละวิชามีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ซึ่งในวิชาสังคมศึกษามีลักษณะเฉพาะของวิชาดังนี้

2.1 ความหมายของวิชาสังคมศึกษา

ไมเคิลลิส (Miclelis 1980 :3-4, อ้างถึงใน วันเพ็ญ วรณโกมล 2542 : 2) ได้ให้ความหมายของวิชาสังคมศึกษาว่า “เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสังคมมนุษย์ เศรษฐกิจ กิจกรรมทางการเมืองในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ แก้ปัญหา และวางแนวทางสำหรับอนาคตของผู้เรียนด้วย”

วันเพ็ญ วรณโกมล (2542 : 3) ให้ความหมายของวิชาสังคมศึกษาว่า

1. สังคมศึกษาเป็นวิชาที่มนุษย์ได้เรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ ในการสร้างสรรค์สันติสุข และความมั่นคงในการดำรงชีวิตของตนเอง สังคมและโลก

2. สังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมศาสตร์และเลือกสรรเนื้อหาวิชาจากสังคมศาสตร์ทุกแขนง และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องมาจัดเป็นรายวิชาเพื่อศึกษาเล่าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมนั้น ๆ

ตามรา ผลิตธุระ (2543:4) กล่าวถึงความหมายของวิชาสังคมไว้ 5 ข้อคือ

1. วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

2. วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ได้คัดเลือกเนื้อหาวิชามาอย่างเหมาะสมจากสังคมศาสตร์ทุกแขนง เพื่อสำหรับใช้สอนนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และกระตือรือร้นที่จะดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

3. วิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลาย ๆ แขนงที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับการเตรียมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และมีส่วนร่วมในสังคมระบอบประชาธิปไตย

4. วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการของความคิดในแง่การตัดสินใจ การสืบสวนและการพิจารณาว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดดีงาม

5. วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่พัฒนาและฝึกฝนผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานด้วยตนเอง และการทำงานเป็นกลุ่ม

จากความหมายที่มีกล่าวมาพอสรุปความหมายของวิชาสังคมศึกษาได้ว่าเป็นวิชาที่มีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

1. เป็นวิชาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ช่างหน้า รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

2. เป็นวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นในสังคมประชาธิปไตย มีทักษะกระบวนการคิดในแง่การตัดสินใจสืบสวนสอบสวนว่าสิ่งใดดีงาม รวมถึงทักษะการทำงานด้วยตนเองและทำงานกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2.2 ความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา

ครุฑ (Krug.1960 : 300 , อ้างถึงใน ชัยญา วงศ์สกุล 2542 : 26) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสอนสังคมศึกษาคือ

1. ด้านสัจจการแห่งตน ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ มีทักษะในการสังเกต การใช้ภาษา การทำงานเป็นหมู่คณะ และมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน

2. ด้านมนุษย์สัมพันธ์ มุ่งให้สังคมศึกษาช่วยให้ผู้เรียนรู้จักผูกมิตรสัมพันธ์กับผู้อื่น เข้าใจและซาบซึ้งเรื่องราวอันดีงามของสังคม บทบาทแต่ละคนในครอบครัว การทำงานร่วมกันและการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย

3. ด้านประสิทธิภาพทางด้านเศรษฐกิจ มุ่งช่วยให้พลเมืองรู้จักการประกอบอาชีพตามความสามารถของตน ความรับผิดชอบต่องานและทำงานนั้นให้ได้ผลดี

4. ความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองดี การสอนวิชาสังคมศึกษาจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจเรื่องความรับผิดชอบและหน้าที่ของตนต่อสังคม ต่อประเทศชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองดี

วันเพ็ญ วรรณโกศล (2542 : 5) กล่าวถึงความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาว่า

1. เป็นกระบวนการถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Socialization) กล่าวคือ ต้องการให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณี อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ การจัดระบบขององค์การต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ฯลฯ

2. การนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน คือมุ่งการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การปรุงแต่งชีวิตให้ดีขึ้น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง ฯลฯ

3. เป็นการพัฒนาทักษะ ค่านิยม เจตคติ มุ่งฝึกฝนให้เยาวชนมีค่านิยมที่ดี เจตคติที่ดี มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม และเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม สร้างสรรค์ให้เป็นสังคมที่มีคุณค่า และการดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างผาสุก

4. เป็นการศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย ให้มีความเข้าใจระบบการเมืองการปกครอง รู้จักสิทธิและหน้าที่ มีบทบาททางการเมือง ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมได้ช่วยกันพัฒนาประเทศหรือสังคมที่อยู่อาศัยให้เจริญก้าวหน้า

5. ฝึกให้เป็นคนมีนิสัยใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ติดตามข่าวสารและสถานการณ์รอบ ๆ ตัว เพื่อให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์และทันโลก สามารถวิเคราะห์ข่าวสารและสถานการณ์ได้ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

6. ฝึกให้เป็นคนมีศรัทธาและยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ การยึดมั่นและปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาจะช่วยให้ชีวิตมีแต่ความสงบสุข จิตใจเบิกบานแจ่มใส มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผล ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อยและพัฒนาไม่หยุดยั้ง

พชร มีกลาง (2542 :11) กล่าวถึงความมุ่งหมายของสังคมศึกษาว่า

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา จนเกิดความคิดรวบยอด หลักการและทฤษฎีที่เรียนไปแล้วอย่างถูกต้อง

2. เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีทักษะในการคิด การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมควบคู่กันไป

3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีค่านิยม ความเชื่อและเจตคติที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ความมุ่งหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ทำให้สรุปความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาได้ 4 ประการดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม (Socialization) คือ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทางสังคม เรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณี และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ รวมถึงการจัดองค์กรต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิต คือมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในด้านการทำงานอย่างเป็นระบบ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม คือรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนในครอบครัว และในสังคมตามระบอบประชาธิปไตย ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม รู้จักประกอบอาชีพตามความสามารถ มีเจตคติที่ดี มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม สร้างสรรค์ให้เป็นสังคมที่มีคุณค่าและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนมีศรัทธาและยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ นำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวันเพื่อช่วยให้ชีวิตมีความสุข จิตใจเบิกบานแจ่มใส มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผลทำให้สังคมมีความสุขสงบเรียบร้อยและพัฒนาไม่หยุดยั้ง

2.3 รูปแบบ การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

ในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายของวิชานั้น ครูผู้สอนมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้ซึ่งมีอยู่หลายวิธี รูปแบบการเรียนรู้ต่างมีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใดดีที่สุด ครูสังคมศึกษาต้องรู้จักเลือกใช้รูปแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์ ตัวผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน ผู้สอนอาจพบว่าการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะกับบทเรียนต่าง ๆ นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากมีองค์ประกอบต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก สิ่งสำคัญประการแรกที่ผู้สอนทุกคนต้องยอมรับในเบื้องต้น คือ การมีความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการช่วยให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องมีวิธีการทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีวิธีการจัดระบบข้อมูล เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากประสบการณ์ในการเรียนรู้มากที่สุด ก่อนจะเลือกรูปแบบ หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ใดมาใช้กับบทเรียน ผู้สอนจะต้องตอบคำถามหลัก 3 ประการดังนี้

1. ต้องการให้ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ นั่นคือผู้สอนจะต้องตั้งจุดประสงค์และกำหนดเนื้อหาก่อนว่า ผู้เรียนจะต้องเรียนอะไร และสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาได้ว่าทำอะไรได้บ้าง

2. ผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุดได้อย่างไร นั่นคือผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกรูปแบบ วิธีการ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม
3. ผู้สอนจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นั่นคือผู้สอนจะต้องวางแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในบทเรียน (ฉามรา ผลิตุระ 2543 : 243)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวิชาสังคมศึกษา

ในการจัดการเรียนรู้ที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ตามที่ผู้สอนต้องการ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แบบของการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้เป็นกระบวนการ โดยมีการกำหนดสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ว่าผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์อย่างไรที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ (S.S. Chauhan, 1983.26-27 อ้างถึงใน วันเพ็ญ วรรณโกมล 2542 :82)

ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องให้ความสนใจกับรูปแบบการสอนต่าง ๆ เพื่อคัดเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ

จาโรลิเมค (Jarolimek 1977 : 79 – 80, อ้างถึงใน ฉามรา ผลิตุระ 2543 :201) ได้

เสนอรูปแบบการสอนในวิชาสังคมไว้ 4 รูปแบบคือ

1. รูปแบบการสอนที่เน้นข้อมูลและเนื้อหาสาระ ได้แก่การสอนแบบบรรยาย การบอกหรือการอธิบาย การอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระหรือข้อมูลที่สำคัญ
2. รูปแบบสืบสวนสอบสวน เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การตีความหมายข้อมูลที่ค้นพบ การแก้ปัญหา การตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งได้แก่ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบแก้ปัญหา
3. รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้รู้จักการทำงานร่วมกัน การวางแผนร่วมกัน และการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
4. รูปแบบการสอนโดยการสาธิต เป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง

เอแมนและคณะ (Ehman and Others 1974 : 69, อ้างถึงใน ฉามรา ผลิตุระ 2543 :201) ได้แบ่งการสอนวิชาสังคมศึกษาออกเป็นรูปแบบกว้าง ๆ ได้ 2 แบบ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนที่เน้นข้อมูลและเนื้อหาสาระ เป็นการสอนที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้และข้อมูลจากเนื้อหาวิชา โดยการถ่ายทอดของผู้สอน หรือจากเอกสารและสื่อต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ค้นคว้า เน้นบทบาทของผู้สอนมากกว่าผู้เรียน

2. รูปแบบการสอนที่เน้นการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาของตนไปในระดับที่สูงกว่า และช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุผล รู้จักใช้กระบวนการคิดที่เป็นระบบและเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน

2.4 การวัดผลและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา

เนื่องจากการเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นการเรียนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ มีการทำโครงการ/โครงงาน เป็นผู้ผลิตผลงานรวมทั้งมีการทำงานกลุ่มและการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ดังนั้นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวจึงเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนรวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและควบคู่กันผสานไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจะครอบคลุมความรู้ ทักษะ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมงานสะท้อนการสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การวัดผลประเมินผลจะต้องทำในหลายบริบท อันได้แก่ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการประเมินแสดงความคิดเห็น (กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ 2545 :44)

พฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินผลในวิชาสังคมศึกษา จะต้องวัดให้ครอบคลุมสมรรถภาพของผู้เรียน ตามจุดประสงค์ของเบนจามิน เอสบลูมซึ่งจำแนกไว้ 3 ด้านดังนี้ (โกศล มีคุณ และกัญญา ดินทรรัตน์ศิริกุล 2537 :69-84 อ้างถึงใน ผามภา ผลิต褥ะ 2543 : 312-318)

1. การวัดความสามารถด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นระดับการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก และซับซ้อน หรือความรู้จากข้อเท็จจริงไปถึงความรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่า ซึ่งจัดอันดับได้ 6 อันดับดังนี้

1.1 ความรู้ความจำ หมายถึง ความสามารถในการจำ หรือเกี่ยวกับความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาโดยตรง

1.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการใช้กระบวนการทางความคิดในการนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาทำให้มีความหมายขึ้น การวัดความเข้าใจเป็นการ

วัดขั้นต่ำสุดที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของเรื่องราวต่าง ๆ โดยยังไม่ได้มีการนำมาประยุกต์ วิเคราะห์ หรือหาความสัมพันธ์ของเรื่องราวนั้น ๆ

1.3 การนำไปใช้ เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนในระดับสูงกว่าความเข้าใจ ผู้เรียนไม่เพียงแต่เข้าใจความหมายของเรื่องราวต่าง ๆ เท่านั้น ยังต้องสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องเป็นข้อคำถามที่ผู้เรียนต้องประยุกต์ความรู้ในหลาย ๆ ด้านไปใช้

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำส่วนต่าง ๆ เข้าเป็นเรื่องเดียวกัน โดยจัดเรียงเรื่องราวรวมเพื่อสร้างแบบแผน หรือโครงสร้างใหม่

1.6 การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ จัดเป็นพฤติกรรมที่ซับซ้อนที่สุดซึ่งจะต้องรวมพฤติกรรมตั้งแต่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์สังเคราะห์และหลักเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคุณค่าเข้าด้วยกัน

2. การวัดด้านเจตคติ และค่านิยมในวิชาสังคมศึกษา เป็นการวัดผลและประเมินผลพฤติกรรมทางเจตคติและค่านิยมจำแนกเป็น 5 ระดับ จากระดับต่ำมากของการรับรู้จนถึงระดับสูงสุดของรูปแบบค่านิยมของสากลไปสู่ปรัชญาชีวิต

3. การวัดด้านทักษะในวิชาสังคมศึกษา เป็นการวัดความสามารถในการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะในการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ ทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา

การวัดผลและการประเมินผลในวิชาสังคมศึกษาตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการวัดผลหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลในวิชาสังคมศึกษาที่สำคัญได้แก่

1. การทดสอบเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากในการวัดผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ทางด้านสติปัญญา การทดสอบเป็นการประเมินเพื่อวัดความรู้ ความคิด ความก้าวหน้าในสาระการเรียนรู้ มีเครื่องมือวัดหลายแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ บรรยายความเต็มคำสั้น ๆ แบบถูกผิดจับคู่ เป็นต้น

2. การสังเกต เป็นการประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน ความสัมพันธ์ในระหว่างการทำงานกลุ่ม ความร่วมมือในการทำงาน การวางแผน ความอดทน

วิธีการแก้ปัญหา ความคล่องแคล่วในการทำงาน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนรู้ การสอน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ การสังเกตนั้นครูผู้สอนสามารถทำได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจมีการสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดเวลาและบุคคลที่จะสังเกต หรือการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการสังเกตโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง โดยครูผู้สอนทำเครื่องมือประกอบการสังเกตโดยการวิเคราะห์ห้องประกอบของสิ่งที่สังเกต กำหนดเกณฑ์และร่องรอยที่จะใช้เป็นแนวทางในการสังเกตด้วย แล้วจัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบประมาณค่า (rating scale) เป็นต้น

พฤติกรรมที่ควรสังเกตในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่

2.1 ความสนใจ ได้แก่ การแสดงความรู้สึกต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ความซาบซึ้ง ได้แก่ ความรู้สึกยินดีและพอใจในความงามของธรรมชาติ ดนตรี ศิลปะ วรรณคดี ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี

2.3 ลักษณะนิสัยในการทำงาน ได้แก่ การรู้จักวางแผนในการทำงานในกิจกรรม ทักษะกระบวนการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างเหมาะสม สามารถทำงานกลุ่มได้ดี มีความละเอียดรอบคอบ และมีความคิดสร้างสรรค์

2.4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะในการพูด การเขียน การฟัง การอ่านออกเสียง การวาดแผนที่ มีทักษะในการเรียน การทำงาน และมีทักษะทางสังคม ตลอดจนจนทักษะในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้ดี

2.5 รู้จักการปรับตัว ได้แก่ การรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ด้วยใจเป็นกลาง สามารถปรับบทบาทในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และรู้จักปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนสังคม มีอารมณ์ที่มั่นคง รู้จักแสดงมารยาททางสังคมที่ดีงามได้อย่างถูกต้อง

2.6 เจตคติทางสังคม ได้แก่ การมีเจตคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข รู้จักเคารพกฎหมาย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และรู้จักการทำงานเพื่อเป็นการพัฒนาสังคม (ตามรา ผลิตธุระ 2543 : 334)

3. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นอย่างชัดเจน ในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ/โครงงาน การทำงานกลุ่ม กิจกรรมประจำวัน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์อาจเป็นตัวเอง เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนด้วย การสัมภาษณ์อาจทำอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยไม่เฉพาะเจาะจง โดยครูผู้สอนจะต้องตั้งข้อคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อจะได้พูดคุยตรงประเด็น

4. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำ การปฏิบัติงาน เพื่อประเมินการสร้างผลงานชิ้นงานให้สำเร็จ การสาธิต การแสดงออกถึงทักษะและความสามารถที่ผู้เรียนให้ปรากฏในงานที่ตนสร้างขึ้น การประเมินภาคปฏิบัติจะต้องจัดทำเครื่องมือประกอบการประเมินด้วยเช่น scoring rubric , rating scale และ checklist เป็นต้น

5. Scoring Rubric เป็นการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบและประเด็นที่จะประเมิน เพื่ออธิบายลักษณะคุณภาพของงานหรือการกระทำเป็นระดับคุณภาพหรือปริมาณ หรือระดับความสามารถเพื่อเป็นแนวทางในการประเมิน และเป็นข้อมูลสำคัญแก่ครูผู้สอนผู้ปกครองหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้ทราบว่าผู้เรียนรู้อะไร ทำได้มากเพียงใด มีคุณภาพผลงานเป็นอย่างไร โดยผู้ประเมินอาจให้คะแนนเป็นภาพรวม หรือจำแนกองค์ประกอบก็ได้

6. การประเมินแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน การบูรณาการ ความรู้ประสบการณ์ ความพยายาม ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่เกิดจากการสะสม รวบรวมผลงาน การคัดเลือกผลงาน การสะท้อนความคิดเห็นต่อผลงาน รวมทั้งการประเมินผลงาน การประเมินแฟ้มสะสมผลงานจะประเมินการจัดการความคิดสร้างสรรค์ หลักฐานแสดงความรู้ความสามารถในผลงานอันแสดงถึงความสัมพันธ์กับคุณภาพของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 44 - 45)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการวัดผลและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงที่เป็นการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งจุดประสงค์ของการสอนสังคมศึกษาเพื่อจะนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ

2.5 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และสามารถทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ใช้เกณฑ์การวัดประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอน ที่พัฒนาโดย ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเช่นเดียวกับชุดการสอน

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 , อ้างถึงใน องอาจ ชาญเชาว์ 2544:48) กล่าวว่า ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนจะพึง

พอใจว่าหากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดการสอนนั้นก็มีความคุ้มค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้ โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง(กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

1. การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย หลาย ๆ พฤติกรรม พฤติกรรม เรียกว่า กระบวนการ (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากงานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน

ประสิทธิภาพของชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตัวอย่าง 80/80

หมายความว่าเมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำใบงาน แบบฝึกหัด แบบทดสอบท้ายแผนได้ผลเฉลี่ย 80% และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ 80%

ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

เมื่อผลิตชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แบบเดี่ยว (1:1) คือ ทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาคุณภาพ เสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้นี้จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกกังวลเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก

2. แบบกลุ่ม (1:10) คือ ทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน คณะผู้เรียนที่เก่งกับอ่อน คำนวณหาคุณภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยห่างจากเกณฑ์อีกประมาณ 10% นั่นคือ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

3. ภาคสนาม (1:100) คือ ทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้นเรียน คำนวณหาคุณภาพแล้วนำมาปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้จะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 5% ก็ให้ยอมรับ

3. การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา

3.1 แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา

ชิปปาโมเดลเป็นแนวคิด/หลักการที่ทีศนา แชมมณี (2545ก:281) รองศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ขึ้นจาก ประสบการณ์ที่ได้ใช้แนวคิดทางการศึกษาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้มาเป็นเวลาประมาณ 30 ปี และพบว่าแนวคิดจำนวนหนึ่งสามารถใช้ได้ผลดีตลอดมาจึงได้นำแนวคิดเหล่านั้นมาประสานกัน ทำให้เกิดเป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาขึ้น ซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนรู้เป็น แนวคิดที่อยู่บนฐานของทฤษฎีสำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ (Human Development) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่ง แนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย

1. แนวคิดการสร้างสรรค้ความรู้ (Constructivism)
2. แนวคิดกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

3.1.1 แนวคิดการสร้างสรรค้ความรู้ (Constructivism)

แนวคิดสำคัญแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางคือ แนวคิด การสร้างสรรค้ความรู้ซึ่งเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้ออกมาไปได้เรื่อย ๆ โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาโครงสร้างความรู้ภายในของ บุคคลและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เฮนเดอร์สัน (Henderson ,1996 อ้างถึงในทีศนา แชมมณี , 2542) ได้อธิบายว่า การสร้างองค้ความรู้จะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนด้วยกันคือ จุดมุ่งหมาย หรือความต้องการของผู้เรียน ความรู้เดิมหรือสิ่งที่มีอยู่เดิมของผู้เรียน และสาระหรือสิ่งใหม่ที่จะ เรียนรู้ ดังนั้น จึงสามารถอธิบายในอีกนัยหนึ่งได้ว่า โครงสร้างทางสติปัญญาของผู้เรียนประกอบ ไปด้วยโครงสร้างความรู้ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนและขยายออกไปได้โดยอาศัยองค์ประกอบอย่าง น้อย 3 ประการคือ

1. ความรู้เดิม หรือโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่
2. ความรู้ใหม่ ได้แก่ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่บุคคลรับเข้าไป
3. กระบวนการทางสติปัญญา ได้แก่ กระบวนการทางสมองที่ใช้ในการทำ ความเข้าใจ ความรู้ที่รับมาและใช้ในการเชื่อมโยง ปรับความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

ทิสนา แชมมณี (2542) ได้กล่าวถึงแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ ๆ เข้ามา และมีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาของตนในการกลั่นกรองข้อมูล ทำความเข้าใจข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสร้างสรรค์ความรู้นี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง อันจะส่งผลถึงความเข้าใจและการคงความรู้นั้น ดังนั้นการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้จึงเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เสริมในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545 :126) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ว่า หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเอง โดยผู้เรียนได้ศึกษา คิด ค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง ศึกษาจากใบความรู้ สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว โดยผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยเหลือ มีการตรวจสอบความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งการตรวจสอบกันเอง ระหว่างกลุ่ม หรือผู้สอนช่วยเหลือในการตรวจสอบความรู้ใหม่

ความรู้ใหม่

องค์ประกอบสำคัญ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ 2545 : 127)

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. การเชื่อมต่อของความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
2. โครงสร้างของแนวคิด (ความรู้) ที่สร้างขึ้นใหม่
3. การตรวจสอบความรู้ใหม่
4. การนำแนวคิด(ความรู้) ใหม่ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เป็นแนวความคิดที่เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นเอง เมื่อสร้างความรู้ใหม่แล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ จากแนวคิดนี้ทำให้มีผู้เสนอขั้นตอนการสอนไว้ เช่น

กรมวิชาการ (2543 : 86) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ขั้นปฐมนิเทศ
2. ขั้นกระตุ้นให้เกิดความคิด
3. ขั้นสร้างความรู้ใหม่

4. ขั้นทดลองใช้ความรู้ใหม่

5. ขั้นทบทวนใช้ความรู้ใหม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2540) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้สอดคล้องกับกรมวิชาการ ดังนี้

1. ขั้นปฐมนิเทศ

ผู้สอนให้โอกาสผู้เรียนสร้างจุดมุ่งหมายและแรงดลใจในการเรียนรู้ในเนื้อหาที่กำหนด

2. ขั้นทำความเข้าใจ

ผู้สอนให้ผู้เรียนปรับแนวคิดปัจจุบันหรือบรรยายความเข้าใจของตนเองในหัวข้อที่กำลังเรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนอาจมีแบบจำลองทางความคิดรวบยอดที่อาจไม่สมบูรณ์ในตอนแรกที่เริ่มเรียนโดยผู้เรียนอาจจะทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่มเล็ก การเขียนผังความคิด การเขียนสรุปความคิด เป็นต้น

3. ขั้นจัดโครงสร้างแนวใหม่

ขั้นจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่นี้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ประกอบด้วย

3.1 การช่วยให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้ความเข้าใจใหม่

3.2 การเขียนแผนผังความคิดรวบยอด

3.3 การตรวจสอบความเข้าใจ

4. ขั้นนำแนวคิดไปใช้

ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำแนวคิดของตนเองที่สร้างขึ้นใหม่ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

5. ขั้นทบทวนหรือเปรียบเทียบความรู้

ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนตนเองว่าแนวคิดของตนได้เปลี่ยนแปลงไปโดยอาจเขียนหรือวาดภาพเปรียบเทียบระหว่างความคิดตอนเริ่มต้นการเรียนรู้ในบทเรียนนั้น กับความคิดตอนสิ้นสุดการเรียนรู้ในบทเรียนนั้น

ข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ขยายความรู้ความคิดของตนเองให้กว้างและลึกซึ้งด้วยตนเอง โดยมีความรู้เดิมเป็นฐานสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งมักตีความสิ่งต่าง ๆ จากความรู้เดิม(สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ 2545 : 134)

จากแนวคิดการสร้างสรรค์ความรู้ดังกล่าวสรุปได้ว่า เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างขึ้นด้วยตนเองโดยผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ และใช้กระบวนการ

ทางสติปัญญาถ่วงถ่วง ทำความเข้าใจ เชื่อมโยงความคิดเดิมไปสร้างความรู้ใหม่ต่อไปไม่มีที่สิ้นสุดทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายโดยตนเอง

3.1.2 แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)

แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่ม

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า “กลุ่ม” เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำงานต่าง ๆ กิจกรรมหรืองานใด ๆ จะสำเร็จลุล่วงด้วยดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภายในกลุ่มจัดเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง สำหรับในวงการศึกษารวมของไทย นำโดย ดร.ทศนา แคมมณีเป็นผู้เริ่มศึกษาค้นคว้าและนำเรื่องกระบวนการกลุ่มมาใช้จนเป็นที่แพร่หลายในเวลาต่อมา ซึ่งมีชื่อรู้จักกันในภาษาอังกฤษว่า GROUP DYNAMIC หรือ GROUP PROCESS และใช้ชื่อภาษาไทยที่แตกต่างกันออกไปหลายชื่อ เช่น พลังกลุ่ม พลวัตรของกลุ่ม กลศาสตร์ของกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และกลุ่มสัมพันธ์(ทศนา แคมมณี 2545 ข :1)

ทศนา แคมมณี (2545 ข :1) กล่าวถึงความหมายของกระบวนการกลุ่มว่า หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกลุ่มซึ่งจะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือได้ทั้งผลงานที่ดี และได้ทั้งความรู้สึกร่วมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพลังผลักดันจากองค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และ อรรถชัย มูลคำ (2545 :124) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

สรรเพชรญ อิศริยวัชรการ (2546) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูพยายามให้นักเรียนในกลุ่มได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งครูเป็นผู้ดำเนินการหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน การเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ยึดถือกิจกรรมเป็นหลัก ผู้เรียนเพียงปฏิบัติหรือลงมือกระทำอยู่เสมอ เป็นการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มที่นักการศึกษา กล่าวมาสรุปว่า การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มหมายถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือ

ปฏิบัติเป็นกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน กลุ่มมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ต่อกันซึ่งจะทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียน

องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม

ทิสนา แชมมณี (2536,อ้างถึงใน ผาณิต เย็นแข 2544 : 33) กล่าวถึง

องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการกลุ่มว่าประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. ผู้นำกลุ่ม คือ ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำเพื่อให้กลุ่มทำงานได้บรรลุเป้าหมาย
2. สมาชิกกลุ่ม คือบุคคลในกลุ่มที่รู้ว่าตนมีหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่มอย่างไรเพื่อให้

บรรลุผลสำเร็จ

3. กระบวนการทำงานคือ วิธีการที่กลุ่มใช้ในการทำงานให้ได้ผลสำเร็จ

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 125) กล่าวถึงองค์ประกอบของการ

จัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม 3 ด้านคือ

1. เนื้อหาหรือประสบการณ์
2. กิจกรรมที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม
3. ผลการเรียนรู้จากกลุ่ม

ผลของการทำงานกลุ่มจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

และความสมบูรณ์ของปัจจัย 6 ประการคือ

1. การมีเป้าหมายร่วมกัน
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม
4. การร่วมมือประสานกันในกลุ่ม
5. การตัดสินใจร่วมกัน
6. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ทิสนา แชมมณี (2545 ข : 34) กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่มโดยทั่วไปดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Active Participation) การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มได้พูดคุยปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (Group

Interaction) ข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อมูลและทักษะที่กว้างและหลากหลาย

3. ยึดการค้นพบด้วยตนเอง เป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยครูต้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหา และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง (Experiential Learning) ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน และมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. เน้นกระบวนการ (Process - Oriented) ควบคู่ไปกับผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งจะพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วย ดังนั้นการเรียนรู้กระบวนการจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น

5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูพยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนลึกซึ้งขึ้น และเกิดการเรียนเพิ่มขึ้น

หลักการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ 2545:125)

1. เป็นวิธีการที่ฝึกผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด
2. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มมากที่สุด
3. ให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญของกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ 2545:125)

1. ขึ้นตั้งจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ ก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้
2. ขึ้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ เป็นการสร้างบรรยากาศและสมาธิของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนการสอน การจัดสถานที่ การแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวิธีการดำเนินการสอน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน

2.2 ขั้นสอน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนลงมือสอน ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง โดยที่กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องในบทเรียน เช่น กิจกรรมเกมและเพลง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

2.3 ขั้นวิเคราะห์ เมื่อดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้ว จะให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ความสัมพันธ์ในกลุ่ม ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน โดยวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับจากความรู้สึกและการรับรู้ของผู้เรียน แสดงข้อคิดที่ได้จากการทำงานกลุ่มให้คนอื่นได้รับรู้ เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้ของกันและกัน ขั้นวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น มองเห็นปัญหาและวิธีการทำงานที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงาน เป็นการถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นพบแนวคิดที่ต้องการด้วยตนเองเป็นการขยายประสบการณ์การเรียนรู้ให้ถูกต้องเหมาะสม

2.4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนสรุปรวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยผู้สอนกระตุ้นให้แนวทางและข้อสรุป จากนั้นนำข้อสรุปที่ค้นพบจากเนื้อหาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเองและนำหลักการที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงตนเอง ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับคนอื่น ประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์สิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เคารพสิทธิของคนอื่น แก้ปัญหา ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เป็นต้น

3. ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด โดยจะประเมินทั้งด้านเนื้อหาวิชาและด้านกลุ่มสัมพันธ์ ได้แก่ ประเมินด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม เช่น ผลการทำงาน ความสามัคคี คุณธรรมหรือค่านิยมกลุ่ม ประเมินความสัมพันธ์ในกลุ่มจากการให้สมาชิกติชม หรือวิจารณ์กันโดยปราศจากอคติ จะทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้และผู้สอนเข้าใจผู้เรียนได้ อันจะทำให้ผู้เรียนผู้สอนเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นหนทางในการนำไปพิจารณาแก้ปัญหาและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (สรรเพชญ์ อิศริย์วัชรการ 2546 : 527)

1. วางจุดมุ่งหมายในการสอน ในการวางจุดมุ่งหมายของการสอน ต้อง

กำหนดทั้งจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมว่ามีอะไรบ้างในการสอนครั้งนี้ โดยยึดหลักสูตรเป็นหลัก

2. กำหนดเนื้อหา ครูผู้สอนต้องพิจารณากำหนดเนื้อหาที่จะนำมาสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของนักเรียน ซึ่งตามปกติแล้วหลักสูตรจะกำหนดเนื้อหาแต่ละเรื่องไว้อย่างกว้าง ๆ การแปลหลักสูตรไปสู่การสอนครูจะต้องพิจารณาอย่างเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

3. วางแผนกิจกรรม เมื่อกำหนดเนื้อหาที่จะสอนแล้วขั้นต่อไปจะต้องวางแผนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้จุดมุ่งหมายที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจะต้องเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือกระทำด้วยตนเองทุกคน และพยายามให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. การแบ่งกลุ่มนักเรียน ต้องแบ่งกลุ่มในชั้นออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งการแบ่งกลุ่มย่อยนี้จะแบ่งก็กลุ่มและกลุ่มละกี่คนขึ้นอยู่กับเนื้อหา และกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ การแบ่งกลุ่มแต่ละครั้งควรให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนไปอยู่กลุ่มต่าง ๆ ไม่ควรอยู่ในกลุ่มซ้ำกลุ่มเดิมทุกชั่วโมงสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นได้พัฒนาขึ้น การทำงานร่วมกันจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อนร่วมงานได้

5. การวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมแล้วควรให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายหรือวิเคราะห์ถึงเรื่องราวที่ได้รับจากการทำกิจกรรม ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

บทบาทของผู้สอน (สุวิทย์ มูลคำ และ อรรถชัย มูลคำ 2545 :128)

1. มีความเป็นกันเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียน สนใจให้กำลังใจ สนทนา ใ้ถาม
2. ผู้สอนพูดน้อยและจะเป็นเพียงผู้ประสานงานแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น
3. ผู้สอนไม่ชี้นำหรือโน้มน้ำหนักความคิดของผู้เรียน
4. สนับสนุนให้กำลังใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน แสดงออกอย่างอิสระและแสดงออกซึ่งความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

บทบาทของผู้เรียน

1. เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรม พยายามค้นหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2. ให้ความช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในหมู่ผู้เรียน
  3. แสดงความรู้สึกความคิดเห็นอย่างอิสระ
  4. มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม เช่น สร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นในกลุ่ม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพเสมอ สร้างบรรยากาศที่ดี ควบคุมการทำงานของกลุ่ม
  5. ทำความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกับกลุ่มได้ดี
- ข้อดีของกระบวนการกลุ่ม คือ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ 2545 :132)
1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะทางสังคม
  2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากนักจิตวิทยาและนักการศึกษาพยายามพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกันเพื่อสร้างความสามัคคี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งรูปแบบนี้พัฒนามาจากวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson&Johnson ,1974, อ้างถึงในทิศนา แชมมณี, 2543) โดยได้พัฒนารูปแบบที่น่าสนใจไว้หลายรูปแบบ เพื่อความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ แต่มีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน คือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษามากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกัน โดยนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สรรเพชรญ อิศริยวิยวัชรากร (2546 :451) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยคนที่อ่อนแอกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 :134) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าหมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่ม

อย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือ ฟังพาดูอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2543 : 85) ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ว่าเป็น การจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันและมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543 : 37) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้แบบ ร่วมมือว่าหมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็น กลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมี ส่วนร่วมในการเรียนรู้ และในความสำเร็จอย่างแท้จริง ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การ แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนการเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือ คนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเท่านั้น แต่จะต้อง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของทุกคนหมายถึง ความสำเร็จของกลุ่มด้วย

พชร มีกลาง (2542 :37) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นวิธีการที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วม อย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปัน ทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียน อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม นอกจากนี้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะช่วย ให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การ แสวงหาความรู้ใหม่และการยอมรับซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมี ความสุข พร้อม ๆ กับการพัฒนาความดีงาม และความรู้ความสามารถ

สรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึงการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยสมาชิกแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถ เพศ ต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมมือกันทำกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้เพื่อความสำเร็จ ของกลุ่ม

หลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (กรมวิชาการ 2543 : 85)

1. สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน
2. การปฏิสัมพันธ์มีลักษณะส่งเสริมกันและกันโดยตรง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และมีการอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง
3. สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ โดยมีการช่วยเหลือ ส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม
4. การใช้ทักษะทางสังคมและทักษะการทำงานกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
5. สมาชิกทำงานกลุ่มอย่างมีขั้นตอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อช่วยให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อลิสรา ชูชาติ (2539) สรุปลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือกันได้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด เพราะประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่สั่งสมมาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
2. การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ด้วยการเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ากับสถานการณ์และนำไปวิเคราะห์เพื่อกำหนดให้เป็นบทบาทที่เหมาะสม
3. ไม่มีการบังคับให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถระบุต้องการในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ วิธีการเรียนรู้นั้นต้องเคารพและให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน ระวังผู้สอนและผู้เรียน
4. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้จะต้องเป็นไปในลักษณะของการทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ ภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทุกรูปแบบทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การกำหนดเนื้อหา การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ไม่ใช่เข้าร่วมในกิจกรรมที่ถูกกำหนดหรือวางแผนไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย เพื่อการประเมินที่ถูกต้องต่อเนื่อง และเพื่อป้องกันการปรับปรุงการวางแผนการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป
5. ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดด้วยการลงมือปฏิบัติ เพราะลำพังแต่เพียงการฟัง การอ่าน อภิปรายไม่เพียงพอแก่การเรียนรู้เท่ากับการได้มีโอกาสได้กระทำด้วยตนเอง
6. พลังที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมกันทำงานจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้เรียนรู้ถึงความรู้ ความสามารถและความสนใจรวมทั้งทักษะของแต่ละคนทำให้เกิดพลังในการทำงานมากขึ้น
7. ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อไม่มีการกดดัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลา หรือทรัพยากรต่าง ๆ ก็ตามขอให้พยายามเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ให้จงได้

8. การประสบผลสำเร็จสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจเมื่อตนประสบผลสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งนำไปสู่ความมั่นใจและกระตุ้นให้อยากทำงานต่อไป

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 : 134) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือดังนี้

1. มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึงการที่สมาชิกในกลุ่มทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้วัสดุ อุปกรณ์และข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to Face Promotion Interaction) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่นการสังเกต การทำงาน การสุ่มถามปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skill) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันนี้เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนอาจได้รับการฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงานและปรับปรุงงานร่วมกัน

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (กรมวิชาการ 2543 : 86)

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนและการทำงานร่วมกัน
2. สอนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการจะสอน
3. จัดกลุ่มผู้เรียน มอบหมายงาน

4. ผู้เรียนเรียนรู้ ทำงานร่วมกัน โดยใช้ทั้งทักษะการทำงานกลุ่มและทักษะทางสังคม

5. ตรวจสอบผลงานและทดสอบ

6. สรุปผลงานผลการทดสอบของกลุ่มและเสริมแรง

7. สรุปบทเรียน

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (สรรเพชญ์ อิศริยวัชรกร 2546 : 452)

1. ขั้นเตรียม ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อย ประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แฉ่งวัตถุประสงค์ของบทเรียน และทำกิจกรรมร่วมในกลุ่ม และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่นแบบ JIGSAW , TGT , TAI , GT , LT , CIRC เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่องในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

รูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่นิยมกันมากมี 3 รูปแบบคือ (กรมวิชาการ 2543: 86)

1. Student team-achievement divisions (STAD) เป็นการสอนที่เริ่มต้นโดยการที่ครูให้ความรู้ ต่อจากนั้นแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ทำงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน เปรียบเทียบคำตอบ อธิบายวิธีการเรียนฝึกหัดซึ่งกันและกัน แต่ในช่วงการทดสอบนั้นจะให้ทำเป็นรายบุคคลในตอนท้ายจึงมีการคำนวณคะแนนเฉลี่ยกลุ่ม

2. Jigsaw เป็นการจัดผู้เรียนที่มีความแตกต่าง กลุ่มละ 5-6 คน เรียนรู้ร่วมกันโดยผู้สอนแบ่งบทเรียนเป็นเรื่องย่อย ๆ เมื่อได้รับมอบหมายผู้เรียนในกลุ่มจะแบ่งภารกิจไปศึกษาเรื่องย่อยและนำผลการศึกษามารายงานต่อกลุ่ม

3. Co-op Co-op เป็นการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันในกลุ่ม และได้ร่วมมือระหว่างกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของห้องเรียนร่วมกัน ดังนั้นจึงต้องจัดให้มีการแบ่งบทเรียนเป็นหัวเรื่องหลัก มอบให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบในการศึกษา ต่อจากนั้นแต่ละกลุ่มก็จะมีกรมอบหมายภารกิจให้ศึกษาหัวเรื่องย่อย ๆ เพื่อนำมาสรุปร่วมกันแบบ Jigsaw

วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลายรูปแบบดังนี้ (จันทร์ ตันติพงศานุรักษ์ 2543:40)

1. คิดและคุยกัน(Think-Pairs-Share) เพื่อนเรียน (Partners) และผลัดกันพูด (Say and Switch) ทั้ง 3 รูปแบบเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน คือ ให้นักเรียนจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นหรือสถานการณ์หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่กำหนดให้ เมื่อมีความเข้าใจแจ่มแจ้งในคำตอบแล้ว นักเรียนจะนำความรู้ที่ไปถ่ายทอดให้เพื่อนในชั้นฟัง หรือครูผู้สอนอาจสุ่มเรียกนักเรียนบางคู่ให้รายงานหน้าชั้น

2. กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Roundrobin) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนที่มีจำนวนมากกว่า 2 คนขึ้นไปและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มเขียนหรือเล่าความคิดเห็นของตน เล่าประสบการณ์ความรู้ สิ่งที่กำลังศึกษาหรือสิ่งที่กำหนดให้โดยเวียนไปทางด้านใดด้านหนึ่งจนครบทุกคน

3. คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา (Corners) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ เป็นการจัดกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนทำงานกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 2-6 คน โดยนักเรียนในแต่ละกลุ่มต้องคละเทศและความสามารถให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้ไขปัญหาได้แล้วจึงเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนหรือตรวจสอบคำตอบกับนักเรียนในกลุ่มอื่น หรือครูอาจสุ่มเรียกนักเรียนให้ตอบ อย่างไรก็ตามทั้ง 3 รูปแบบมีข้อแตกต่างกันคือ คู่ตรวจสอบ เน้นให้สมาชิกจับคู่กันทำงาน แก้ปัญหาหรือทำแบบฝึกหัดในวิชาต่าง ๆ โดยที่นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นผู้แก้ปัญหา และอีกคนหนึ่งเสนอแนะวิธีการ

แก้ปัญหา และเมื่อเสร็จสิ้นการแก้ปัญหา 1 ข้อ ต้องมีการสลับหน้าที่กัน ในขณะที่มีผู้สนทนา เน้นวิธีการจัดกลุ่มนักเรียนโดยให้นักเรียนไปนั่งตามมุมหรือจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน ส่วนรูปแบบ ร่วมกันคิดจะใช้กับการทบทวนหรือการตรวจสอบความเข้าใจ และทั้ง 3 รูปแบบนั้นอาจจะมี ขั้นตอนเพิ่มดังนี้ หลังจากครูเรียกนักเรียนคนใดคนหนึ่งตอบแล้วนักเรียนในกลุ่มอื่นสามารถยก มือแสดงการสนับสนุนหรือคิดคำตอบนั้นได้ในกรณีที่มีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ หรือถ้า คำตอบนั้นไม่สมบูรณ์ ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนกลุ่มอื่นช่วยตอบหรือช่วยเสริมให้

4. การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three-Step Interview) วิธีการจัดการ เรียนรู้แบบนี้มี 3 ขั้นตอนและเหมาะสำหรับกลุ่มย่อยที่มีสมาชิกจำนวน 3-4 คน โดยมีครูกำหนด คำถามหรือประเด็นโจทย์ปัญหาให้นักเรียนตอบ มีหลักการดังนี้

4.1 นักเรียนจับกลุ่มกันในกรณีที่มีกลุ่มมีสมาชิก 3 คนให้นักเรียนคนที่ 1 เป็นผู้สัมภาษณ์โดยถามคำถามที่ครูตั้ง หรือนักเรียนเป็นผู้ตั้งเอง นักเรียนคนที่ 2 เป็นผู้ตอบและ นักเรียนคนที่ 3 เป็นผู้จดประเด็นอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็น ในกรณีที่กลุ่มสมาชิก 4 คน ให้สมาชิกภายในกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่โดยมีการสัมภาษณ์หรืออภิปรายตามหัวข้อจบลงเรื่องหนึ่ง นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยจะสลับบทบาทกันในการสัมภาษณ์หรือสนทนาหัวข้ออื่น ๆ

4.2 หลังจากสัมภาษณ์หรืออภิปรายตามหัวข้อจบลงเรื่องหนึ่ง นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยจะสลับบทบาทกันในการสัมภาษณ์หรือสนทนาหัวข้ออื่น ๆ

4.3 เมื่อการสัมภาษณ์หรืออภิปรายครบทุกหัวข้อแล้วนักเรียนแต่ละกลุ่ม ย่อยผลัดกันเล่าสิ่งที่ตนได้รู้ให้กลุ่มทราบ

การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอนเป็นเทคนิคการสอนที่จะช่วยพัฒนา ทักษะทางสังคมทางการฟัง การสื่อความหมาย การสลับผลัดเปลี่ยนบทบาท ฯลฯ และเรื่อง ที่จะนำมาใช้ในการสัมภาษณ์ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนหรือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

5. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team games Tournament หรือ TGT) และการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) เป็นวิธีการ จัดการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน แต่ 2 รูปแบบจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยในขั้นตอนที่ 3 รายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบมีดังนี้

5.1 การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation) นำเสนอความคิดรวบ ยอดใหม่หรือบทเรียนใหม่โดยการบรรยายจากครูผู้สอนหรืออภิปรายโดยใช้สื่อวีดิทัศน์และสื่ออื่น ๆ ในการนำเสนอความคิดรวบยอดหรือบทเรียน

5.2 การจัดทีม (Team) จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 4-5 คน โดย สมาชิกของกลุ่มจะต้องมีเพศและความสามารถต่างกัน เพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติ

กิจกรรมตามกติกาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เช่นเป็นผู้อ่าน เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้จัดบันทึก เป็นต้น สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และสมาชิกทุกคนต้องพยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จร่วมกันของทีม เพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อความภาคภูมิใจและเพื่อให้ได้การยอมรับ

5.3 การแข่งขัน/การทดสอบ ในขณะที่รูปแบบ TGT ใช้การแข่งขันรูปแบบ STAD จะใช้การทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนแล้ว การยอมรับความสำเร็จของทีม (Team Recognition) ทั้งรูปแบบ TGT และรูปแบบ STAD เมื่อเสร็จการแข่งขันหรือทดสอบจะนำคะแนนของแต่ละกลุ่มมารวมเป็นคะแนนของทีมและหาคะแนนเฉลี่ยทีมที่มีคะแนนหรือค่าเฉลี่ยสูงที่สุด จะได้รับการยอมรับให้เป็นทีมชนะเลิศและทีมที่ได้อันดับรองลงมาหลังจากนั้นควรประกาศผลการแข่งขันหรือคะแนนทดสอบในที่สาธารณะ เช่น ติดบอร์ดในชั้นเรียนบอร์ดของโรงเรียนในหนังสือพิมพ์หรือวารสารของโรงเรียนและควรบันทึกสถิติไว้ด้วย

6. ปริศนาความรู้ (Jigsaw) เป็นการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน โดยผู้สอนแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าคนละหัวข้อ โดยนักเรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะร่วมกันศึกษาเรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนซึ่งเรียกว่ากลุ่มบ้านเพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาครบทุกหัวข้อ

7. การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) ครูผู้สอนจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน หรือน้อยกว่านี้ แต่ละกลุ่มจะวางแผนกันเองว่าจะศึกษาหัวเรื่องอะไรและจะศึกษาอย่างไร สมาชิกแต่ละคนหรือสมาชิกแต่ละคู่จะเลือกหัวข้อย่อย และเลือกวิธีแสวงหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง หลังจากนั้นสมาชิกแต่ละคนหรือแต่ละคู่จะรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานให้กลุ่มของตนเองทราบ กลุ่มจะอภิปรายเกี่ยวกับรายงานของสมาชิกและจัดทำรายงานของกลุ่มให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

8. การเรียนการสอนกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกัน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน มีการทดสอบก่อนเรียน เพื่อนักเรียนเรียน ณ จุดเริ่มต้น ที่แตกต่างกันตามพื้นฐานของนักเรียน ในเวลาเรียนต้องร่วมมือกัน นักเรียนที่เรียนเก่งจะต้องช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน ในการทดสอบนักเรียนต่างคนต่างทำ แต่คะแนนทดสอบของนักเรียนจะนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม

9. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อนให้จับคู่กัน ครูผู้สอนจะจัดสอนนักเรียนแยกเป็นกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มหนึ่งกลุ่มที่เหลือให้จับคู่กันทำกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนดให้ เช่น ฝึกอ่าน ออกเสียง เขียนสะกดคำ สรุปเรื่อง ตอบคำถาม เขียนเรื่องที่นักเรียนสนใจและสอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน

ข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 :161) สรุปข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความคิด ความเชื่อมั่นของผู้เรียน
2. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะทางด้านสังคม
3. ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขวาง
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
5. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

6. มีกิจกรรมหลากหลาย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

จันทร์หา ดันดีพงศาบุรุษ (2543:38) กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
2. ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
3. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียน
5. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน
6. ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น
7. ช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวให้สังคมดีขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2541:122) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการคือ ผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การซักถามทำให้เกิดความกล้า และได้ทราบคำตอบในเรื่องที่ตนสนใจหรือยังไม่กระจ่าง การอธิบายให้เพื่อนฟังจะทำให้ผู้อธิบายมีความมั่นใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น เพื่อน ๆ ที่ฟังเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คนอ่อนได้เรียนรู้จากคนที่เก่งกว่าซึ่งจะมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อน ๆ เพื่อยกระดับผลงานของกลุ่มให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (พชร มีกลาง 2542: 39-40)

บทบาทของครู

1. ครูควรแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งอาจประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 2-6 คน แต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถพิเศษฐานะ ครอบครัวและเชื้อชาติคละกัน
2. ควรเลือกใช้เก้าอี้ที่มีน้ำหนักเบาเพื่อสะดวกในการจัดกลุ่ม การเลื่อนเข้าหากันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์ และวัสดุกับสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่ม นอกจากนี้การจัดเก้าอี้ของกลุ่มก็ควรให้ครูสะดวกในการที่จะสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของการทำงานกลุ่ม
3. ครูควรชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับทราบ และเพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนเข้าใจข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. ครูต้องสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์ และวัสดุการเรียน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
5. ครูควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มย่อย ครูต้องเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ชั้นเรียนเพื่อให้สามารถสังเกตความก้าวหน้าของกลุ่มได้อย่างทั่วถึง
6. ครูควรยกย่องเมื่อเห็นนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รางวัลและคำชมที่ให้แก่นักเรียนควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสำเร็จของกลุ่ม
7. ครูเป็นผู้กำหนดว่านักเรียนควรทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนานเพียงใด งานวิจัยส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนควรทำงานและเรียนร่วมกันในกลุ่มเดิมติดต่อกันอย่างน้อยหนึ่งภาคเรียนจึงจะเกิดผลดี ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ครูควรร่วมกันเป็นทีมในการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในโรงเรียน ครูในทีมควรช่วยเหลือร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอุปกรณ์ซึ่งกันและกันในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในโรงเรียน
8. ครูที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือต้องตระหนักเสมอว่าเราสามารถสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ แต่ไม่สามารถเรียนแทนนักเรียนได้

บทบาทนักเรียน

1. นักเรียนต้องไว้วางใจซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการสื่อความหมายของตนให้ดี
2. ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรม สมาชิกของกลุ่มคนใดคนหนึ่งจะทำหน้าที่ประสานงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เลขากลุ่ม ส่วนสมาชิกที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมทีมสมาชิกแต่ละคนต้องได้รับมอบหมายทำหน้าที่รับผิดชอบ ทุกคนในกลุ่มต้องเข้าใจเรื่อง

กำลังเรียน และสามารถตอบคำถามได้เหมือนกันทุกคน จะไม่มีสมาชิกคนใดของกลุ่มถูกทอดทิ้ง ผู้ประสานงานกลุ่มต้องกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม

3. นักเรียนควรให้เกียรติและฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม อาจวิจารณ์ความคิดเห็นของคนเพื่อนได้ แต่จะไม่วิจารณ์ตัวบุคคลและควรเป็นไปเพื่อความชัดเจนในความคิดเห็น

4. นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่ม นักเรียนจะร่วมกันทำกิจกรรม กำหนดเป้าหมายของกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความรู้และอุปกรณ์ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และดูแลให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และช่วยกันควบคุมเวลาในการทำงาน

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันโดยใช้บทบาทหน้าที่เป็นเครื่องมือกำหนดความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มจะมีลักษณะตามธรรมชาติของสังคมมนุษย์ คือประกอบด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างกันทั้งเพศ วัยและสติปัญญา ซึ่งวิธีการจัดกลุ่มดังกล่าวนอกจากจะช่วยเพิ่มผล การเรียนรู้แล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การใช้เหตุผลการ เป็นผู้นำ ซึ่งทักษะสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมให้สูงขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

3.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)

ความพร้อมในการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้เรียน แนวคิดนี้เกิดจากความเชื่อของThorndikeว่ารากฐานและแนวโน้มของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและความไม่พร้อม บุคคลที่มีความพร้อมอย่างดีจะทำงานด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ ส่วนบุคคลที่ไม่พร้อมย่อมเหมือนถูกบังคับให้ทำงาน การทำงานนั้นจึงไม่ประสบผลสำเร็จ(Thorndike 1965 , อ้างถึงใน สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ 2544 : 24) ในด้านการจัดการเรียนรู้สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ จะต้องประกอบด้วยความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ถ้าผู้เรียนไม่พร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจแล้วการสอนก็ไม่ได้ผล

(Christine and Christine 1971 :22 อ้างถึงใน กาญจนา คุณารักษ์ 2545 : 43) ซึ่งลัดดา สุขปรีดี (อ้างถึงใน อุทร นิยมชาติ 2533 : 35) และทีศนา แชมมณี (2543) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กจะเรียนได้ดีก็ต่อเมื่อเขาพร้อมที่จะเรียน และการเรียนในสิ่งที่เขาพร้อมยอม ก่อให้เกิดความพึงพอใจด้วย ความพร้อมในการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถจัดให้เกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกันว่าหากผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการรับรู้ แม้จะมีการให้ความรู้ที่ดี ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถจะรับได้ เพราะความพร้อมในการเรียนของเด็กขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางร่างกายและ

สติปัญญา ตลอดจนความสามารถที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในสิ่งนั้น ๆ ความพร้อมในการเรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

สรรพชญ อิศริยวัยวัชรากร (2546 : 207) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพความเจริญเติบโตของร่างกายบวกกับความสนใจและความรู้พื้นฐานที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี

องค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ได้แก่

1. องค์ประกอบภายในตัวผู้เรียน ได้แก่ วุฒิภาวะ ความสนใจ และความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
2. องค์ประกอบภายในโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเช่นบุคลิกภาพของครู การจัดบทเรียน การจัดบรรยากาศของห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนเป็นต้น (สรรพชญ อิศริยวัยวัชรากร 2546 : 208)

จากแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมทำให้สรุปได้ว่าความพร้อมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ เพราะถ้าผู้เรียนมีความพร้อมแล้วจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพและเกิดความหมายต่อผู้เรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

3.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 20) ได้ให้ความหมายของการสอนที่เน้นกระบวนการไว้ว่าเป็นการสอนที่ ก. สอนให้ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ ๆ ข. สอนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ

สุวิทย์-มูลคำและ อรทัย มูลคำ (2545 : 75) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้กระบวนการ หรือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ สอดคล้องกับความหมายของกรมวิชาการว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอน ได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ

วรรณีย์ ลิ้มอักษร (2540 : 51) กล่าวว่า การเรียนรู้กระบวนการหมายถึง การกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนในขณะที่กำลังเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดขึ้น โดยการสัมผัส ชักถามคิดหาเหตุผล หรือทดลอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในหรือภายนอกก็ได้

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2543 : 34) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะกระบวนการ คือ การสอนที่ครูหลีกเลี่ยงการเป็นผู้บอกความรู้แก่เด็กโดยตรง แต่จะจัด

ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้
เหมาะสมกับธรรมชาติของวัยเด็ก เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา และเหมาะสมกับสภาพ
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง

สรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้กระบวนการหรือการเรียนรู้ที่เน้น
กระบวนการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด / ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนจนเกิดเป็น
ทักษะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้อย่างอัตโนมัติ

ประเภทของการจัดการเรียนรู้กระบวนการ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ กรมสามัญศึกษา ได้สนับสนุนให้มีการพิจารณานำกระบวนการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ไปใช้
ในการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ โดยเสนอแนะกระบวนการที่ผู้สอนควรนำไปใช้ 13 กระบวนการ
ดังนี้ (กรมวิชาการ , 2543 : 25)

1. ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น
2. กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด
3. กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. กระบวนการแก้ปัญหา
5. กระบวนการสร้างความตระหนัก
6. กระบวนการปฏิบัติ
7. กระบวนการคณิตศาสตร์
8. กระบวนการเรียนภาษา
9. กระบวนการกลุ่ม
10. กระบวนการสร้างเจตคติ
11. กระบวนการสร้างค่านิยม
12. กระบวนการเรียนความรู้ความเข้าใจ
13. กระบวนการสืบสวนสอบสวน

ทิศนา แชมมณี (2545 ก : 35) กล่าวถึงการสอนกระบวนการจะเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

1. ครูมีความเข้าใจกระบวนการนั้นอยู่
2. ครูนำผู้เรียนผ่านขั้นตอนต่างๆของกระบวนการที่ละชั้นอย่างเข้าใจครบถ้วนครบวงจร
3. ผู้เรียนเข้าใจและรับรู้ขั้นตอนของกระบวนการนั้น
4. ผู้เรียนนำกระบวนการนั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

5. ผู้เรียนใช้กระบวนการนั้นในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย

ข้อดีของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ

1. เป็นวิธีการที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกทักษะ เทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ
2. เป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง
3. ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้จริงในสถานการณ์ใหม่

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการสรุปได้ว่า การเรียนรู้กระบวนการ เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ และเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการและวิธีที่จะได้คำตอบมา ในการจัดการเรียนรู้กระบวนการนั้นผู้สอนต้องเข้าใจขั้นตอนของแต่ละกระบวนการที่จะนำมาใช้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนฝึกฝนปฏิบัติตามขั้นตอนจนเกิดความเคยชินจนสามารถกระบวนการที่ฝึกฝนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างอัตโนมัติ

3.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

ในระบบการศึกษาซึ่งมีทั้งการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ หัวใจสำคัญคือ ต้องการให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ เลย หากผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนประการหนึ่งคือต้องการให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้จากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 สู่การเรียนรู้ครั้งที่ 2 เพื่อนำไปใช้จริงได้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545:142) กล่าวถึงการถ่ายโอนการเรียนรู้ว่า หมายถึง การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือการเรียนรู้ในอดีตที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใหม่

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542:89) ได้กล่าวถึงความหมายของการถ่ายโอนความรู้ว่า เป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำประสบการณ์ที่เรียนรู้ในอดีตมาใช้สัมพันธ์กับสถานการณ์ที่กำลังเรียนรู้ในปัจจุบัน ผลจากการเรียนรู้ในอดีตจะมีผลต่อการเรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจเป็นการส่งเสริมหรือขัดแย้งก็ได้ การที่ผู้เรียนจะสามารถถ่ายโอนความรู้ได้จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หากผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มาก ๆ ความมั่นใจและความชำนาญในการที่จะนำความรู้ไปใช้เป็นประจำในชีวิตจริงจะเกิดขึ้น (ทิสนา แคมมณี, 2542:15)

ประเภทของการถ่ายโอนการเรียนรู้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล 2545: 142)

1. การถ่ายโอนทางด้านบวก (Positive Transfer) เป็นการนำผลการเรียนรู้ครั้งก่อนมาสนับสนุนการเรียนรู้ครั้งใหม่ ให้ได้ผลดีและง่ายขึ้น

2. การถ่ายโอนทางลบ (Negative Transfer) เป็นการนำผลการเรียนรู้ครั้งก่อนมาเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ใหม่ ทำให้เรียนรู้ช้าลง

ไพจิตร สดวกการ (2539:28) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญ 3 ประการที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ว่าจะต้องประกอบด้วย

1. ความคล้ายคลึงกันของสิ่งที่เรียน (Task Similarity) เพราะจะส่งผลให้เกิดการถ่ายโอนเป็นบวก เป็นลบและเป็นศูนย์

2. ช่วงเวลาระหว่างการเรียนในสองสถานการณ์ (Time interval between tasks) เพราะจะมีอิทธิพลต่อการจำและการลืมในสิ่งที่เรียนมาแล้ว

3. ระดับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น (degree of original learning) กล่าวคือ การเรียนรู้ระดับสูงสุดคือเรียนรู้จนเกิดทักษะ ส่วนการเรียนรู้ในระดับต่ำสุดคือการเรียนรู้การจำแต่ไม่มีความเข้าใจซึ่งจะถ่ายโอนการเรียนรู้ได้น้อยกว่าการเรียนรู้ในระดับสูง(เอกสารการสอนจิตวิทยา การสอนเด็กวัยเรียน 2542 ,อ้างถึงใน ผาณิต เย็นแซ 2544)

สรรเพชญ อิศริยวิชัยวารกร (2546 : 208) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการถ่ายโอนความรู้สรุปได้ดังนี้

1. ระดับเชาวน์ปัญญาของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีระดับเชาวน์ปัญญาสูงย่อมจะส่งผลดีต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้

2. ความคล้ายคลึงกันของบทเรียน เช่น ผู้ที่เรียนรู้วิธีขับขี่จักรยานยนต์แล้วจะสามารถเรียนรู้วิธีขับขี่รถยนต์ได้เร็วขึ้น

3. ความสมบูรณ์ของความคิดรวบยอด ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนโดยมีความสมบูรณ์ของความคิดรวบยอดจะช่วยให้การเรียนรู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องได้ดีขึ้น

4. การนำไปประยุกต์ใช้ ถ้าผู้เรียนรู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในเหตุการณ์ได้ จะช่วยการถ่ายโอนได้ดี

การสอนให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ (สุรางค์ ใคว์ตระกูล 2545 : 266 - 267)

1. ในการสอนควรจะให้ให้นักเรียนทราบถึงสิ่งที่นักเรียนนำไปใช้ได้ในอนาคต และควรจะให้โอกาสฝึกหัดจนจำได้ (Over learning) เช่น การสอนเลขคูณควรให้นักเรียนท่องสูตรคูณจนจำได้นักเรียนจะสามารถถ่ายโอนได้

2. การสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายหรือนักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่ที่มีอยู่ในโครงสร้างปัญญา (Cognitive Structure) ซึ่ง

อาจจะใช้วิธีของออสซูเบล Advanced Organize หรือการใช้แผนที่ความคิดรวมยอด (Cognitive Mapping)

3. ใช้ยุทธศาสตร์การสอนที่จะช่วยให้เกิดการถ่ายโอน
  4. สอนสิ่งที่ผู้เรียนจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้โดยตรง เช่น ถ้าต้องการให้นักเรียนใช้พิมพ์ดีดเมื่อออกจากโรงเรียนก็ควรจะมีการสอนพิมพ์ดีดที่ในโรงเรียน
  5. สอนหลักการ วิธีดำเนินการ ทักษะ และวิธีการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่
  6. จัดสถานการณ์ในโรงเรียนให้คล้ายคลึงกับชีวิตจริงที่นักเรียนจะไปประสบนอกโรงเรียน ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก็ควรจะมีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแม้ว่าไม่เห็นด้วย
  7. ควรจะจัดให้นักเรียนมีโอกาสฝึกงานที่จะต้องออกไปทำจริง ๆ จนมีความแน่ใจว่าทำได้ ตัวอย่างในการฝึกหัดนักบินจะต้องฝึกการขึ้นลงจากสถานการณ์จำลองและสนามฝึก จนกระทั่งทำได้แล้วจึงจะใช้สนามอื่นขึ้นและลง
  8. เมื่อสอนหลักเกณฑ์หรือความคิดรวบยอดควรจะให้โอกาสนักเรียนได้เห็นตัวอย่างหลาย ๆ อย่าง ตัวอย่างเช่น การสอนนักเรียนเรื่อง ชุมชน ควรยกตัวอย่างการอยู่ร่วมกันและหน้าที่หรือบทบาทของสมาชิกชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งการอยู่ร่วมกันของสัตว์ เช่น ผึ้ง มด เป็นต้น
- สรุปได้ว่าการถ่ายโอนความรู้เป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่ง ในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างเต็มที่นั้นจะต้องคำนึงถึงวิธีการถ่ายโอนความรู้ของผู้เรียน

จากที่กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐาน 5 ประการจะเห็นว่าความรู้เป็น อาศัยความพร้อมของผู้เรียน โดยผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ จากการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การฝึกฝนทักษะกระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้ การใช้กระบวนการทางสติปัญญาทำความเข้าใจเชื่อมโยงความคิดไปสร้างความรู้ใหม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model)

จากแนวคิดพื้นฐาน 5 แนวคิดหลัก ทิศนา แชมมณี (2545 : 280) ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการคือ

Construction of Knowledge (C) หมายถึง หลักการการสร้างความรู้ ตามทฤษฎี Constructivism เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นประสบการณ์เฉพาะตน ในการสร้างความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง

Interaction (I) หลักการปฏิสัมพันธ์ตามทฤษฎี Constructivism และ Cooperative learning เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม ที่บุคคลจะต้องอาศัยและพึ่งพากันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกัน

Process Learning (P) หมายถึงหลักการเรียนรู้กระบวนการ เชื่อว่าทักษะกระบวนการเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าสาระการเรียนรู้ การสอนควรจะให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการแสวงหาความรู้ ฯลฯ เพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ตลอดชีวิต

Physical Participation (P) หมายถึง หลักการมีส่วนร่วมทางกาย เชื่อว่าการเรียนรู้ต้องอาศัยการรับรู้ การเคลื่อนไหวทางกายจะช่วยให้ประสาทการรับรู้ active และรับรู้ได้ดี ดังนั้นในการสอนจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้

Application (A) หมายถึง หลักการประยุกต์ใช้ความรู้ เชื่อว่าการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงหรือปฏิบัติจริง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น และการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

หลักการสำคัญทั้ง 5 ประการเป็นพื้นฐานสำคัญในวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกันได้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสอนที่สำคัญ 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สอนสำรวจความรู้เดิม/ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ใหม่ ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนระลึกความรู้เดิม/ตรวจสอบความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อันเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนศึกษาข้อมูล สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง อันเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจ ได้มุมมองที่แตกต่างไปจากตน ช่วยให้ความคิดกว้างขึ้นลึกซึ้งขึ้น

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนจัดระเบียบความรู้และวิเคราะห์การเรียนรู้ ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นองค์รวม/ภาพรวมของสิ่งที่เรียนรู้

ขั้นที่ 6 ผู้เรียนแสดงความรู้ / ผลงาน ขั้นนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถของตน อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้และพัฒนาความสามารถหลายด้าน (พหุปัญญา) ของตน และทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในสิ่งที่เรียนรู้และภูมิใจในการเรียนรู้ของตน

ขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ขั้นนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้ความรู้มีความหมายมากขึ้น

ขั้นตอนทั้ง 7 ขั้น ดังกล่าว เป็นขั้นตอนที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ 5 ประการ คือ CIPPA ซึ่งหมายถึง ขั้นตอนที่ 1 – 7 ของกระบวนการดังกล่าว เป็นขั้นตอนที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลัก CIPPA โดยขั้นตอนที่ 1 - 6 เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันของกระบวนการสร้างความรู้ (Construction of Knowledge) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันเพื่อการเรียนรู้ (Interaction) และขั้นตอนที่ 5 เน้นเป็นพิเศษในเรื่องการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ (Process) ในขณะที่ขั้นตอนที่ 7 ให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) โดยตรง สำหรับหลักการมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) นั้นสะท้อนให้เห็นในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะหลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวและมีลักษณะ “Active” อยู่เสมอ (ทิศนา แวมมณี

2544 :75)

ตารางที่ 6 กระบวนการการเรียนการสอน หลักการ/เหตุผล วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักชีปป่า

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการ/เหตุผล	วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ผู้สอนสำรวจความรู้เดิม / ความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการเรียนรู้ใหม่</p>	<p>หลักการสร้างความรู้ (Construction)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้เรียนระลึก(Recall) ความรู้เดิมเป็นการเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยง- เพื่อตรวจสอบความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ หากผู้เรียนขาดความรู้พื้นฐานดังกล่าว ก่อนการสอน - สิ่งใหม่ - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้ว่าตนรู้อะไรไม่รู้จะอะไร - ความรู้เก่ากับใหม่ - เพื่อช่วยให้ครูรู้ปัญหาของผู้เรียน จะได้สอนในสิ่งที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้เรียน - เพื่อช่วยให้ครูไม่สอนซ้ำในสิ่งที่ผู้เรียนรู้อแล้วทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ถาม-ตอบ - ระดมสมอง - สังเกต - แบบทดสอบ - ลงมือกระทำ - แก้ปัญหา
<p>ขั้นที่ 2</p> <p>ผู้เรียนแสวงหาความรู้</p>	<p>หลักการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ(Process Learning)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ 	<p>สร้างแรงจูงใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งคำถามท้าทายความคิด - กระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด - ให้แสวงหาข้อมูลอย่างมี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการ/เหตุผล	วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
	<p>ด้วยตนเองอันเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>	<p>ความหมายฝึกกระบวนการ การแสวงหาความรู้ การวางแผน การแบ่งงาน การมอบหมายงาน - การหาแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย การประเมินแหล่งข้อมูล - วิธีค้นคว้า - การแก้ปัญหา</p>
<p>ขั้นที่ 3 ผู้เรียนศึกษาข้อมูลสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง</p>	<p>ทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองอันเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>- เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอันเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน</p>	<p>ฝึกกระบวนการคิด</p> <p>- เปรียบเทียบ จำแนก จัดกลุ่ม จัดประเภท ตั้งคำถามตีความ แปลความ ขยายความ สรุป ลงความเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ฯลฯ</p>
<p>ขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด</p>	<p>หลักการปฏิสัมพันธ์ (Interaction)</p> <p>- เพื่อช่วยให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความรู้ ความเข้าใจ ได้มุมมองที่แตกต่างไปจากตน ช่วยให้ความคิดกว้างขึ้น ลึกซึ้งขึ้น</p> <p>- เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้</p>	<p>ฝึกกระบวนการทางสังคม</p> <p>- ใช้กระบวนการกลุ่ม ใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบ ต่าง ๆ</p> <p>ใช้รูปแบบวิธีการและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ การรับฟัง การโต้ตอบ การยอมรับ การให้ ข้อเสนอ การให้ข้อมูล</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการ/เหตุผล	วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
	<p>ตรวจสอบและปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจของตน อันเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสติปัญญาของตน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนรู้จากกันและกัน และการเรียนรู้ความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 	<p>ป้อนกลับ ฯลฯ</p> <p>ฝึกกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การการขยายความคิด การคิดกว้าง การใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดริเริ่ม ฯลฯ ปรับความคิด
<p>ขั้นที่ 5 ผู้เรียนจัดระเบียบความรู้และวิเคราะห์การเรียนรู้</p>	<p>หลักการสร้างความรู้ (Construction) และการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Learning)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นองค์รวม/ภาพรวมของสิ่งที่เรียนรู้ - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำความรู้ได้ดีและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างสะดวก เนื่องจากความรู้อย่างเป็นระบบระเบียบ ผู้เรียนสามารถระลึก (recall) และดึงความรู้ ออกมาใช้ได้ง่าย (retrieval) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศาสตร์ทางปัญญา (cognitive strategies) อัน 	<p>ฝึกยุทธศาสตร์ทางปัญญา (Cognitive Strategies)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้ graphic organizer - การผลิตผลงานในลักษณะต่าง ๆ (การเขียนบทความ คู่มือ ตำรา ทำเครื่องมือ แบบทดสอบ จัดทำ checklist ฯลฯ) - การบันทึกการเรียนรู้ (learning logs) - การคิดไตร่ตรอง (reflective thinking) - การคิดวิเคราะห์ (analytic thinking) - การควบคุมกำกับการรู้คิดของตนเอง (metacognition)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการ/เหตุผล	วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
	<p>เป็นความสามารถในการคิดขั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาความสามารถในการควบคุมกำกับการรู้คิดของตนเอง (metacognition) 	
<p>ขั้นที่ 6 ขั้นแสดงความรู้/ผลงาน</p>	<p>หลักการสร้างความรู้ (Construction) และการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Learning)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถของตนเองอันจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้พัฒนาความสามารถหลายด้าน (พหุปัญญา) ของตนเองและทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในสิ่งที่เรียนรู้และภูมิใจในการเรียนรู้ของตน - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองและปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม - เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน - เพื่อช่วยให้ครูได้หลักฐานการเรียนรู้และตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ 	<p>ฝึกการแสดงออก</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสให้แสดงออกด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความสามารถและความถนัด (พหุปัญญา) - ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ - ครูและเพื่อนให้ข้อสังเกต ให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) - ปรับปรุงความรู้ความเข้าใจ - ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน - ให้ทำแบบฝึกหัด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการ/เหตุผล	วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
	- เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงและนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาต่าง ๆ	
ขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	หลักการประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้ความรู้มีความหมายมากขึ้น - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งจากการปฏิบัติจริง	- ใช้ปัญหาที่มีลักษณะหลากหลาย แตกต่างจากการเรียนรู้ในห้องเรียนและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา - ส่งเสริมให้ทำบ่อย ๆ

ที่มา : ทิศนา ขัมมณี, ศาสตร์การสอน เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2545), 23 – 31.

บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา (ชนธิป พงกุล 2542 : 120)

บทบาทครู

1. เตรียมการสอน

1.1 ศึกษาความรู้จากหลายแห่ง และวิเคราะห์เรื่องที่จะสอน

1.2 วางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เลือกรื้อหา ออกแบบ

กิจกรรมตามแบบชิปปา

1.3 จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เครื่องมือวัดผลประเมินผล และจัดห้องเรียนได้เหมาะสมกับกิจกรรม

2. การจัดการเรียนรู้

- 2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจร่วมทำกิจกรรม
- 2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่เตรียมไว้
- 2.3 ดูแลผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แนะนำหรือแก้ปัญหาตามความจำเป็น
- 2.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2.5 ให้ความคิดเห็น เพิ่มเติมข้อมูล และให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน

3. การประเมินผล

- 3.1 เก็บรวบรวมผลงานและการประเมินผลงาน
- 3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

บทบาทของผู้เรียน

1. ทบทวนความรู้เดิม และมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ ข้อเท็จจริง ความเป็นจริง หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากความรู้ที่หลากหลาย

2. ศึกษาหรือลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง

3. สรุปและจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สรรค์สร้างขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกิด ความคงทน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้สะดวก

4. นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต การประยุกต์ใช้ช่วยต่อยอดความเข้าใจ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน และยังช่วยก่อให้เกิดความรู้อื่น เพิ่มเติมอีกด้วย

ในการดำเนินการตามบทบาททั้ง 4 ผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรมที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นดังนี้

- เข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น
- ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการสรุป เป็นต้น
- รับฟัง พิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- ใช้ความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ คัดค้าน สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกร่วมกับผู้อื่น
- แสดงความสามารถของตนและยอมรับความสามารถของคนอื่น
- ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ
- เรียนรู้จากกลุ่มและช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียน

จากรูปแบบการเรียนการสอนตามหลัก CIPPA สรุปได้ว่าเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยหลักสำคัญ 5 ประการ คือ Construction of Knowledge , Interaction , Process Learning , Physical Participation และ Application และขั้นตอนการสอน 7 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ผู้สอนสำรวจความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล ขั้นที่ 3 ผู้เรียนศึกษาข้อมูล สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ขั้นที่ 5 ผู้เรียนจัดระเบียบความรู้และวิเคราะห์การเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ผู้เรียนแสดงความรู้/ผลงาน ขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีหลักการมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยที่นำรูปแบบชิปปามาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ

อดิศร มีศิริ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้โมเดลชิปปา สำหรับวิชาชีววิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการหายใจ โดยใช้ครูผู้ร่วมวิจัย 2 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้โมเดลชิปปา มีการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลใหม่/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4) ขั้นการและเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นการแสดงผลงาน 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน การมีส่วนร่วมในการเรียนทำให้นักเรียนมีความสนใจสนุกสนานและนักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนั้นนักเรียนได้นำความรู้เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของนักเรียนเอง ทั้งจากการเรียนและการลงมือปฏิบัติจริง และนักเรียนยังสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้สำหรับการศึกษาด้านผลการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนคือนักเรียนได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 60

ดอกคุณ วงศ์วรรณวัฒนา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้รูปแบบชิปปาในวิชาฟิสิกส์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องงานและพลังงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่องงานและพลังงาน โดยมีการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลใหม่/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4) ขั้นการและเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นการแสดงผลงาน 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นทุกคนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น มีความสนุกสนานและให้ความร่วมมือในการเรียน และจากการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมที่ใช้โมเดลชิปปาามีผลการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จตุพร เจริญวัย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โมเดลชิปปา ในรายวิชาเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาเคมี เรื่องพันธะเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีระดับผลการเรียนรู้เฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด มีการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลใหม่/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4) ขั้นการและเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นการแสดงผลงาน 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ผลการวิจัยพบว่า การใช้โมเดลชิปปาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน นักเรียนให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น เกิดความสนุกสนานและได้พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวนักเรียนเองเนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติจริง ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งหมด

จิรากาญจน์ หงษ์ชูตา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เศษส่วน โดยใช้โมเดลชิปปา มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 51 คน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โมเดลชิปปาและ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีนักเรียนร้อยละ 80 มีผลการเรียนรู้ร้อยละ 75 ขึ้นไป มีการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 4) ขั้นการแสดงผลงาน 5) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ผลการวิจัย

พบว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ใช้โมเดลชิปปาช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน สามารถสรุปข้อเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง เกิดทักษะในการแก้ปัญหา รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจและสนุกกับการเรียน เข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งและจดจำได้ดี นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงาน แก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้านการทำงานนักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการร่วมมือวางแผนในการทำงาน มีการแบ่งงาน ทำให้นักเรียนทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม นอกจากนี้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โมเดลชิปปามีผลการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์สูงกว่าร้อยละ 80

4.1.2 งานวิจัยที่นำรูปแบบชิปปามาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ผาณิต เย็นแซ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชิปปาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ที่มีต่อผลการเรียนรู้จริยศึกษาและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 46 คน กลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้แบบชิปปาเพื่อพัฒนาจริยธรรม กลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบชิปปาซึ่งมีขั้นตอน 8 ขั้นตอนนี้ 1) ขั้นสำรวจความรู้เดิมและพฤติกรรมในตน 2) ขั้นสร้างความรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ทางจริยธรรม 3) ขั้นสรุปและสร้างแนวคิดใหม่ 4) ขั้นฝึกปฏิบัติ 5) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ 6) ขั้นแสดงผลงานและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ 7) ขั้นประยุกต์ใช้ 8) ขั้นประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลการเรียนรู้จริยศึกษาของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยเฉลี่ยมีค่าเป็น 2.95 หมายความว่า การปฏิบัติตนอยู่ในเกณฑ์ดี

สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชิปปาเพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลการเรียนรู้ทักษะการวิเคราะห์ และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลอง 50 คนและกลุ่มควบคุม 50 คน ใช้เวลาใน

การจัดการเรียนการสอน 13 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ โดยมีการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นผู้สอนสำรวจความรู้เดิม/ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ใหม่
- 2) ขั้นผู้สอนกระตุ้นและร่วมกันกับผู้เรียนกำหนดปัญหาทางประวัติศาสตร์
- 3) ขั้นผู้เรียนแสวงหาความรู้ทางประวัติศาสตร์โดยการรวบรวมหลักฐาน
- 4) ขั้นผู้เรียนสร้างความรู้ทางประวัติศาสตร์โดยใช้ทักษะกระบวนการคิด
- 5) ขั้นผู้เรียนนำเสนอข้อมูลและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ
- 6) ขั้นผู้เรียนแสดงผลงานและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้
- 7) ขั้นผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์มีผลการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ทักษะการวิเคราะห์ และเจตคติต่อความรักชาติหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนซิปปาเพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์มีผลการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ทักษะการวิเคราะห์ และเจตคติต่อความรักชาติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วราภรณ์ แดงมีแสง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยถึงทดลอง เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โมเดลซิปปาในวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ในการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 40 คนและมีผู้ร่วมวิจัย 2 คน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โมเดลซิปปา ในวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1 เรื่องอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์ โดยจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม
- 2) ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่
- 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม
- 4) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม
- 5) ขั้นสรุปจัดระเบียบความรู้
- 6) ขั้นการแสดงผลงาน
- 7) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โมเดลซิปปาทำให้นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีความสนใจและสนุกสนาน นอกจากนี้นักศึกษายังสามารถเรียนรู้จากการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ด้านผลการเรียนรู้พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีค่าเท่ากับร้อยละ 73.44 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 ที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 60

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ในหลายวิชารวมทั้งวิชาสังคมศึกษา และยังสามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีกับการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกระดับด้วย เพราะนอกจากจะช่วยให้พัฒนาทางด้านผลการ

เรียนรู้ของนักเรียนแล้ว การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ การถ่ายโยงการเรียนรู้ กล้าคิดกล้าแสดงออก มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะในการทำงานร่วมกัน สนุกสนานกับการเรียน กระตือรือร้น มีความสามารถในการวิเคราะห์สูงขึ้น

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 วิธีการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา แนวคิดและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปาตลอดจนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์แล้ว สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพได้นั้น ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นต้องให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ จุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญของลักษณะความมุ่งหมายของวิชา คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น กระบวนการคิด กระบวนการทำงานกลุ่ม การปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา ของทีศนา เขมมณี เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีผลการวิจัยสนับสนุนว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ ถ่ายโยงการเรียนรู้ กล้าคิดกล้าแสดงออก มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะในการทำงานร่วมกัน สนุกสนานกับการเรียน กระตือรือร้น มีความสามารถในการวิเคราะห์สูงขึ้น

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สรุปงานวิจัยต่างประเทศที่สนับสนุนแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปามีดังนี้
 คอสเตอร์ (Kosters 1991 : 2255, อ้างถึงใน วรรณิศา หนูเจริญ 2544 : 63) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลของวิธีเรียนแบบร่วมมือต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม” วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือในระดับมัธยมศึกษาในห้องเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาแบบดั้งเดิมว่าผลการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนในทางบวกหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกา กลุ่มทดลองใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD ผสมกับการเรียนแบบดั้งเดิม และกลุ่มควบคุมใช้การเรียนแบบดั้งเดิมอย่างเดียว ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีพัฒนาการในการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมและจากการทดสอบเจตคติพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และจากการสังเกตในระหว่างทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางบวกสอดคล้องกับผลการวิจัย นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนร่วมกัน สนใจการเรียนมากขึ้น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนใน

ห้องที่ใช้วิธีการเรียนแบบ STAD ร่วมกับวิธีเรียนแบบดั้งเดิมมีผลสัมฤทธิ์และเจตคติในทางบวกซึ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของวิธีการเรียนแบบร่วมมือที่สามารถใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมได้อย่างดี ทดสอบภายหลัง 3 สัปดาห์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Multivariate analysis of covariance) สถิติทดสอบที และสถิติบรรยาย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของวิธีการจัดการเรียนรู้ นั่นคือนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียน และเจตคติต่อการสอนของครูสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

ลีชแมน (Lehman 1997, อ้างถึงใน สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ 2544 : 47) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสืบค้นองค์ความรู้ในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยศึกษาจากการอภิปรายกลุ่มเล็กในชั้นของนักเรียนชาวอเมริกัน เกรด 11 การศึกษานี้ได้ทำการทดลองใช้กับวิชาประวัติศาสตร์โดยยึดรูปแบบการเรียนการสอน สืบค้นองค์ความรู้ คือให้นักเรียนได้สืบค้นหรือค้นหาข้อมูลซึ่งเน้นการสรรค์สร้างความรู้ ดำเนินการสอนด้วยวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยแบบกลุ่มนักเรียนและให้ข้อคำถามนักเรียนจะทำการสืบค้นหรือหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำมาอภิปรายกันในกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้ในรูปแบบนี้เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการเรียนแบบเดิม ๆ คือการท่องจำ และพบว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในความรู้ประวัติศาสตร์

แลมปี จูดิธ เร (Lampe, Judith Rae 1992 :28 อ้างถึงใน ศรีสมวงษ์ สุขคันธรักษ์ 2548 : 75) ได้ศึกษาวิจัยถึงผลการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาสังคม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ร่วมกันเรียนเป็นกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ และยังมีผลต่อการเชื่อมั่นของนักเรียน

จากผลการวิจัยต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน และการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา มีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้ 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2. เนื้อหา 3. ระยะเวลา 4. แบบแผนการวิจัย 5. การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ 6. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล 7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.1 -1.13 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 13 ห้องเรียน รวม 690 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 53 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มห้องเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากเลือกห้องเรียน 1 ห้อง จาก 13 ห้อง

2. เนื้อหา

การกำหนดในการทดลองครั้งนี้ คือ เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี ในวิชา ส 31102 สังคมศึกษา 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4.1 เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.2 เรื่องการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. ระยะเวลา

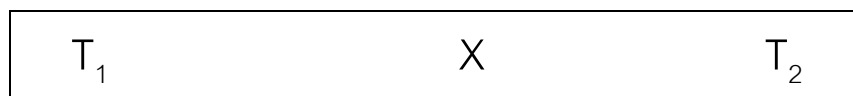
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง โดยใช้แผนการสอนจำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ซึ่งในการทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปป่าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ใช้ช่วงเวลาในการทดลองอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบ Pre Experimental Design แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 :60)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 7 แบบแผนการทดลองของการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

T₁ การทดสอบก่อนที่จะทำการทดลอง

X การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปป่า

T₂ การทดสอบหลังที่จัดการทดลอง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปป่า

5.2 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปป่า

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบชิปปลา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

5.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ปีที่ 1 (มัธยมศึกษาปีที่ 1) ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐานที่ ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพตระหนักถึงความสำคัญของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ ส 5.1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่ของโลกแต่ละแห่งที่ต่างกันในเรื่องลักษณะทางกายภาพและระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์

มาตรฐานที่ ส 5.1.2 ใช้เครื่องมือหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์

5.1.2 ศึกษาหลักสูตรวิชา ส31102 สังคมศึกษา 1 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดอยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประกอบด้วยผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
เห็นความสำคัญของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติตนและ	1. รู้และเข้าใจลักษณะทางกายภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. เปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. ลักษณะทางกายภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของ

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
เสนอแนวทางการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม	3. รู้และเข้าใจการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6. เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 7. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 8. มีบทบาทในการจัดการและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	ลักษณะกายภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3. การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4. ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6. ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 7. ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม 8. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 9. แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ที่มา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม , คู่มือจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา วิชาสังคมศึกษา ม.1 (ราชบุรี, โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ , 2548) , 7.

5.1.3 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องวิธีการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา
วิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา เทคนิคการวัดผลประเมินผลในวิชาสังคมศึกษา แล้วนำมา
กำหนดกรอบเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตาราง
ที่ 9 - 13 (หน้า 81 - 85) ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 9 กรอบเนื้อหาที่ 1

หน่วย ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัด ประเมินผล
4.1	ลักษณะทาง กายภาพของโลกกับ การดำเนินชีวิตของ มนุษย์	รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ ของมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ได้ ปฏิบัติตนและ เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาด้าน ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสม	1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะกายภาพ กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- ลักษณะทางกายภาพ ของโลก - ลักษณะการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ในโลก - ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางกายภาพของ โลกกับการดำเนินชีวิตของ มนุษย์	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยง ข้อมูล/ความรู้ใหม่กับความรู้ เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 แสดงผลงาน ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้	1. ใช้แบบฝึกหัด 2. ใช้แบบทดสอบ วัดผลการเรียนรู้

ตารางที่ 10 กรอบเนื้อหาที่ 2

หน่วย ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้ (ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัด ประเมินผล
4.1	ที่ตั้ง ขนาด อาณา เขตของประเทศ ต่าง ๆ ในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ ของมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ ปฏิบัติตนและ เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาด้าน ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสม	2. เปรียบเทียบลักษณะทาง กายภาพของประเทศต่าง ๆ ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ในเอเชียตะวันออก เฉียงใต้ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะกายภาพ กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ของเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ - ที่ตั้งขนาดอาณาเขตของ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยง ข้อมูล/ความรู้ใหม่กับความรู้ เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 แสดงผลงาน ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้	1. ใช้แบบฝึกหัด 2. ใช้แบบทดสอบ วัดผลการเรียนรู้

ตารางที่ 11 กรอบเนื้อหา 3

หน่วย ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้ (ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัด ประเมินผล
4.1	ลักษณะภูมิประเทศ ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ ของมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ ปฏิบัติตนและ เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาด้าน ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสม	1. เปรียบเทียบลักษณะทาง กายภาพของประเทศต่าง ๆ ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะกายภาพ กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- ลักษณะภูมิประเทศที่ สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยง ข้อมูล/ความรู้ใหม่กับความรู้ เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 แสดงผลงาน ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้	1. ใช้แบบฝึกหัด 2. ใช้แบบทดสอบ วัดผลการเรียนรู้

ตารางที่ 12 กรอบเนื้อหา 4

หน่วย ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้ (ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัด ประเมินผล
4.1	ลักษณะภูมิอากาศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ ของมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ ปฏิบัติตนและ เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาด้าน ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสม	1. เปรียบเทียบลักษณะทาง กายภาพของประเทศต่าง ๆ ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะกายภาพ กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- ลักษณะภูมิอากาศที่ สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ลักษณะภูมิอากาศใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - ลักษณะภูมิอากาศของ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยง ข้อมูล/ความรู้ใหม่กับความรู้ เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 แสดงผลงาน ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้	1. ใช้แบบฝึกหัด 2. ใช้แบบทดสอบ วัดผลการเรียนรู้

ตารางที่ 13 กรอบเนื้อหา 5

หน่วย ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้ (ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัด ประเมินผล
4.1	ลักษณะทาง กายภาพและการ ดำเนินชีวิตของใน เอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ ของมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ ปฏิบัติตนและ เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาด้าน ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสม	1. เปรียบเทียบลักษณะทาง กายภาพของประเทศต่าง ๆ ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะกายภาพ กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- ทรัพยากรที่สำคัญใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - ลักษณะเศรษฐกิจที่ สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ - การกระจายตัวของ ประชากรในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ - ลักษณะวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยง ข้อมูล/ความรู้ใหม่กับความรู้ เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 แสดงผลงาน ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้	1. ใช้แบบฝึกหัด 2. ใช้แบบทดสอบ วัดผลการเรียนรู้

5.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา จำนวน 5 แผน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะประกอบด้วย 1) สาระสำคัญ 2) มาตรฐาน 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) สาระการเรียนรู้ 5) กระบวนการเรียนรู้ 6) สื่อการจัดการเรียนรู้ 7) การวัดผลประเมินผล 8) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

5.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้และการประเมินผลถูกต้อง และนำข้อมูลความคิดเห็นมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของของเครื่องมือ (Index Of Item Objective Congruence : IOC)โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม

ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่

ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความเหมาะสม

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีความเหมาะสม ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 แสดงว่าแผนการนั้นจัดการเรียนรู้ไม่มีความเหมาะสมต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 :117)

5.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำมาแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

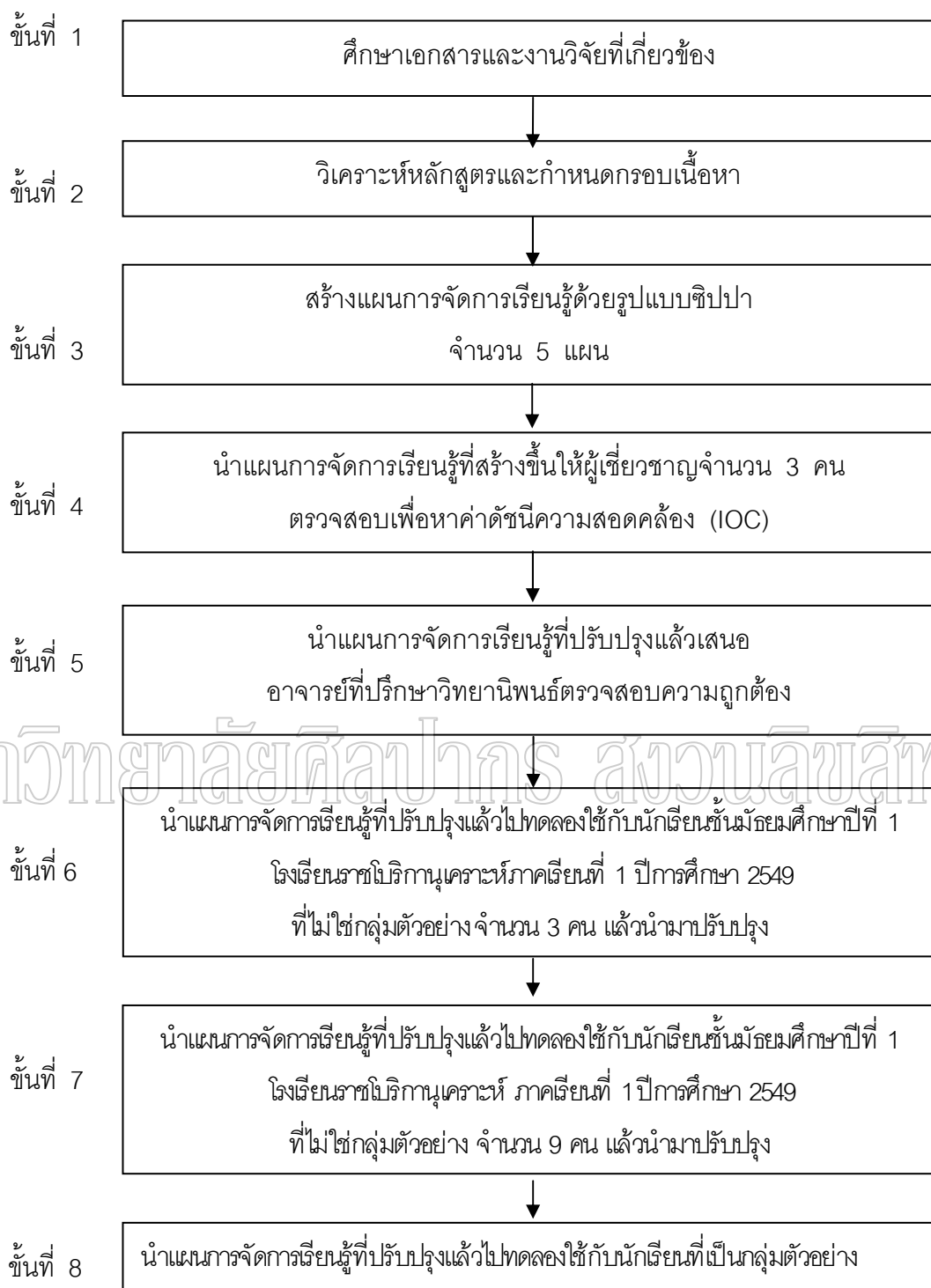
5.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไปหาประสิทธิภาพด้วยการทดลองใช้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Tryout) โดยทดลองใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

5.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มเล็ก

(Small Group Tryout) โดยทดลองใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 3 คน โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และเวลาว่าเป็นไปตามกำหนดไว้หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง

5.1.9 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงหลังจากทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กแล้วไปทดลองกับกลุ่มใหญ่ (Field Tryout) โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จำนวน 53 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน โดยดำเนินการทดลองเช่นเดียวกับกลุ่มเล็ก ดังแผนภูมิที่ 4 (หน้า 88)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 4 แสดงขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา

5.2 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบเนื้อหาเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 40 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

5.2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

5.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของบลูม (Bloom) โดยกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด 4 ด้านคือด้านความรู้-ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 ตารางวิเคราะห์ข้อสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำแนกตามจุดประสงค์และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ตามแนวคิดของบลูม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	รวมข้อจำแนกตามจุดประสงค์
รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติตนและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม	1. เปรียบเทียบลักษณะกายภาพของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	3	7	8	2	20
	2. เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้	2	3	1	4	10

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	รวมข้อจำแนก	ตามจุดประสงค์
	3.. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	3	5	10	
รวม		5	12	12	11	40	

5.2.4 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษา หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ดุลยพินิจเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

5.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ในด้านภาษาให้เข้าใจง่าย มีความชัดเจนมีความเป็นปรนัย แก้ไขคำผิดให้ถูกต้อง ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 52 คน เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5.2.6 นำกระดาษคำตอบจากการทำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยคำตอบที่ถูกต้องให้ 1 คะแนนและคำตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน แล้วนำมาหาค่าสถิติของแบบทดสอบซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับกันตามทฤษฎีการสร้างข้อสอบคือค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r)

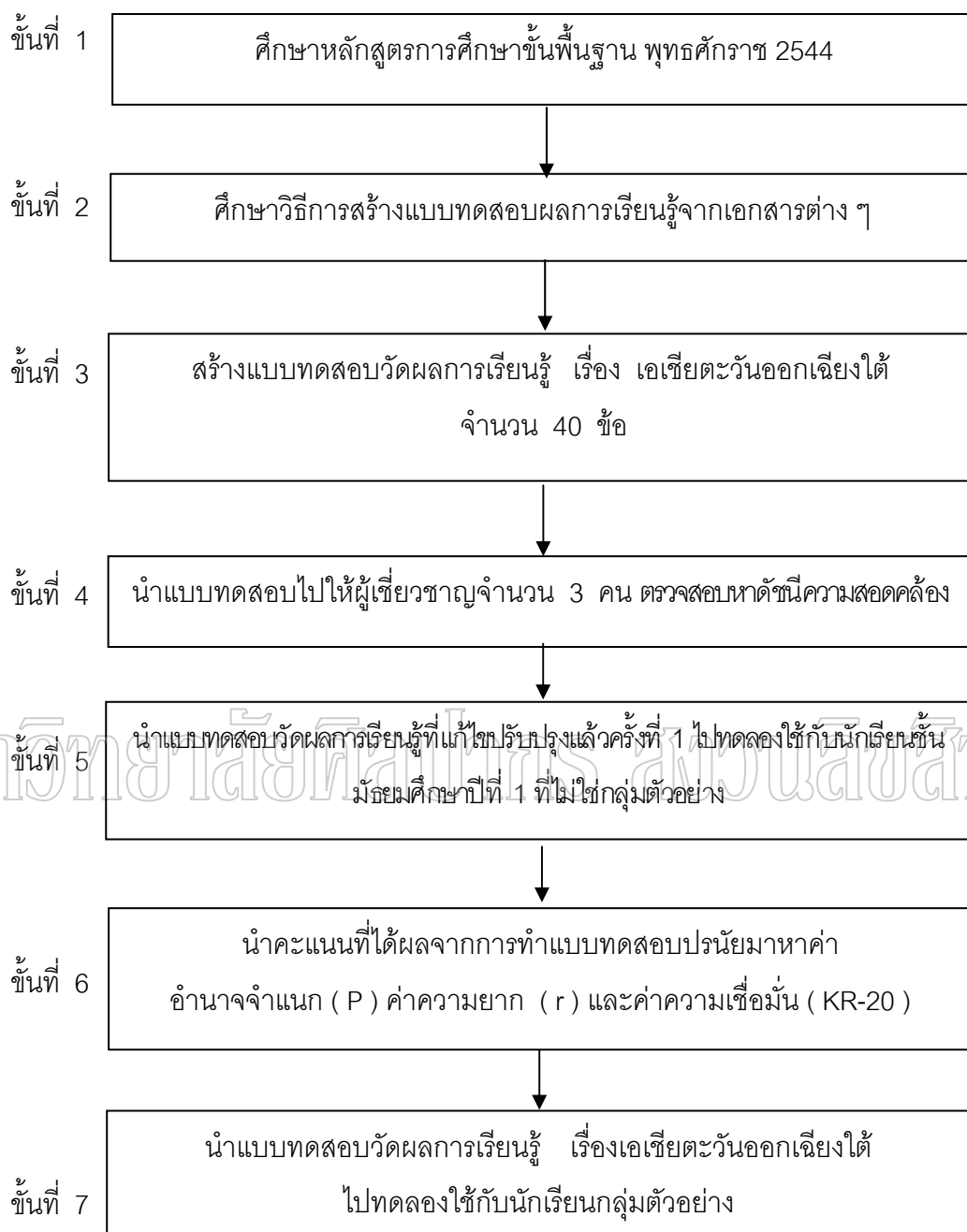
การตรวจสอบค่าความยากง่าย (P) คือสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ตอบข้อสอบถูกในแต่ละข้อต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด โดยใช้เกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 129) ผู้วิจัยเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ที่ใกล้เคียง

กับ 0.50 แล้วนำข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายไม่ถึงเกณฑ์ 0.20 - 0.80 มาปรับปรุงแก้ไขด้านข้อคำถามให้มีความเป็นปรนัยมากขึ้น ปรับปรุงตัวเลือกให้เข้าใจง่ายขึ้น บางข้อปรับปรุงตัวเลือกให้มีความแตกต่างกันชัดเจนจนได้แบบทดสอบจำนวน 40 ข้อที่มีค่าความยากง่าย (P) เท่ากับ 0.56 ถึง 0.78

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) คือ การตรวจสอบว่าข้อสอบสามารถจำแนกนักเรียนเก่งและอ่อนได้ดีเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ถือว่าข้อสอบสามารถจำแนกนักเรียนเก่งและอ่อนได้ดี (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 130) ผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.36 ถึง 0.76 และนำข้อสอบที่ไม่ได้รับการคัดเลือกไปปรับปรุงแก้ไขตัวเลือกให้เข้าใจง่ายชัดเจน จนข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.36 ถึง 0.76

การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คือการตรวจสอบผลการวัดที่สม่ำเสมอและคงที่ โดยผู้วิจัยเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 123) และแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

5.2.7 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่อง ลักษณะกายภาพและการดำเนินชีวิต ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป ดังแผนภูมิที่ 5 (หน้า 92)

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

5.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา เรื่อง เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 แบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ชนิดกำหนดค่าระดับ 3 ระดับ ของลิเคิร์ต ซึ่งกำหนดค่าระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมาก = 3

เห็นด้วยปานกลาง = 2

เห็นด้วยน้อย = 1

ข้อคำถามในตอนที่ 1 มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือด้านที่ 1 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ ด้านที่ 2 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ ด้านที่ 3 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา จำนวน 5 ข้อ และข้อคำถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา รวมข้อคำถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 จำนวน 16 ข้อ

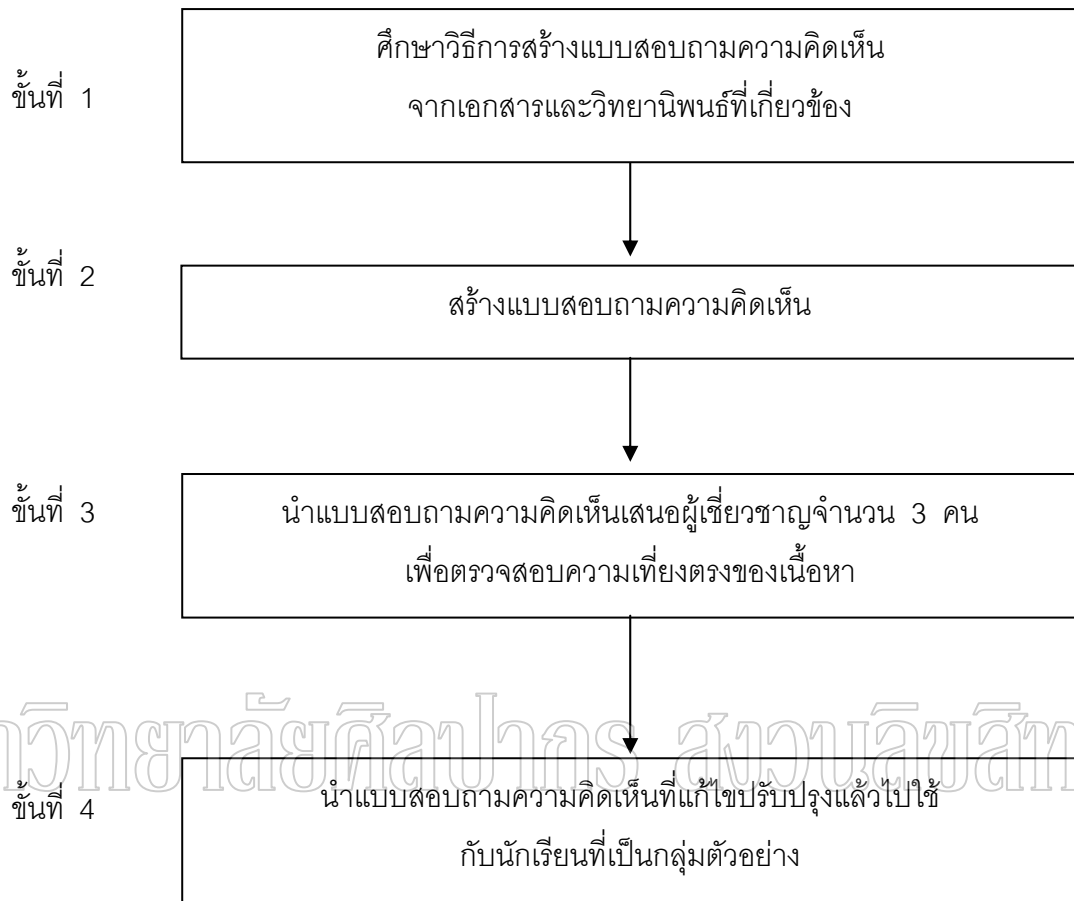
ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น มีดังนี้

5.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากเอกสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

5.3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

5.3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนซึ่ง ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน 1 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.98 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เข้าใจง่ายตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปใช้สอบถามความคิดเห็นกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ดังแผนภูมิที่ 6 (หน้า 94)

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความคิดเห็น

6. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน เป็นระยะเวลา 12 ชั่วโมง รวมเวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง) โดยการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA model) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม เพื่อสำรวจความพร้อมในการเรียนรู้ใหม่โดยใช้วิธีการเล่นเกมส์ ถาม-ตอบ ทำใบงาน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยการใช้วิธีเตรียมกิจกรรมในรูปแบบใบงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงข้อมูล / ความรู้ใหม่กับความรู้เดิม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่แท้จริงในเรื่องที่ศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองและจดจำการเรียนรู้ได้ดี โดยใช้วิธีฝึกกระบวนการคิด ได้แก่ การเปรียบเทียบ จำแนก จัดกลุ่ม จัดประเภท ตั้งคำถาม ตีความ แปลความ ขยายความ สรุปลงความเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ฯลฯ

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียน ได้มุมมองที่แตกต่างไปจากตน ช่วยให้ความคิดกว้างขึ้น ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม เทคนิคการอภิปราย การตอบคำถาม การประเมินผลงานของสมาชิกในกลุ่มและต่างกลุ่ม

ขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เห็นภาพรวมของสิ่งที่เรียนรู้ และจดจำความรู้ได้ดี สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างสะดวก โดยใช้วิธีร่วมกันบันทึกการเรียนรู้

ขั้นที่ 6 แสดงผลงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถของตน โดยให้ผู้เรียนแสดงออกโดยวิธีหลายหลายตามความสามารถ เช่น การเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน การจัดป้ายนิเทศ การทำแบบฝึกหัด

ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำแผน

แผนภูมิที่ 7 การจัดการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา

6.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ

6.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา

6.5 นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบผลการเรียนรู้ และผลจากการทำแบบสอบถามความคิดเห็น มาวิเคราะห์ข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานโดยนำผลการทดสอบผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pretest) และ หลังเรียน (Posttest) มาดำเนินการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนด้วยการใช้สูตร $t - test$ dependent โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าระดับรายชื่อตามประเด็นคำถามที่ถาม โดยแปลความหมายค่าระดับความคิดเห็นในช่องต่าง ๆ ดังนี้

2.50 - 3.00 หมายความว่า เห็นด้วยมาก

1.50 - 2.49 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้และความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปา ใช้สถิติพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้การทดสอบสมมติฐานการวิจัย มีดังนี้

2.1 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานที่ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA Model) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ได้แก่ การใช้สูตรหาค่า E_1 และ E_2

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานด้านผลการเรียนรู้ เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาได้แก่การใช้สูตรค่าสถิติ $t - test$ Dependent

ตารางที่ 15 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80	- สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา 5 แผน - ทดลองจัดการเรียนรู้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล 3 คน - ทดลองจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก 9 คน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จำนวน 53 คน	- แผนการจัดการเรียนรู้ - แบบฝึกหัดประจำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน - แบบทดสอบประจำแผน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพ W/E_2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบซิปปา	- นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน วัดผลการเรียนรู้ - จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาตามแผนการจัดการเรียนรู้ - นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน วัดผลการเรียนรู้		- แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา - แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้อก่อนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยสูตร t-test dependent

ตารางที่ 15 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ด้วยรูปแบบชิปปา	สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ด้วยรูปแบบชิปปา		-แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ทดสอบหาค่าประสิทธิภาพ และนำไปใช้กับนักเรียนโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 จำนวน 53 คน ด้วยการทดสอบก่อนเรียนจากนั้นผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา พร้อมทดสอบหลังเรียนรวมทั้งสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา

การ วิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ และคำถามการวิจัยข้อที่ 1 การพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 5 แผน เพื่อนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน

ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำผลจากการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความถูกต้อง แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 จากนั้นจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปาไปหาประสิทธิภาพ E_1 / E_2 แบบรายบุคคล (Individual Try out) แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Try out) และแบบกลุ่มใหญ่ (Field Try out) ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพ แบบรายบุคคล (Individual Try out) โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.8 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ที่มีผลการเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาที่จะสอนนี้มาก่อน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาและความง่าย ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยของแผนการจัดการเรียนรู้ 63.33 / 67.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเซียตะวันออกเฉียงใต้
แบบรายบุคคล (Individual Try out)

ประสิทธิภาพของ แผนการจัดการเรียนรู้	เกณฑ์การ ประเมิน	ค่าระดับ ประสิทธิภาพที่ได้	ผลการประเมิน
ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E_1)	60.00	63.33	ผ่านเกณฑ์
ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ (E_2)	60.00	67.50	ผ่านเกณฑ์

จากการทดสอบ หาค่าประสิทธิภาพแบบรายบุคคลนั้น พบข้อควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหาในใบความรู้มากเกินไป คำชี้แจงไม่ชัดเจน กิจกรรมมากเกินไปนักเรียนทำไม่ทันเวลา การพิมพ์สะกดคำไม่ถูกต้อง เกณฑ์การประเมินการทำงานไม่ชัดเจน ภาพแผนที่ไม่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขโดยปรับเนื้อหาใบความรู้สั้นลง ลดจำนวนข้อคำถามใน

กิจกรรมต่างๆ ให้น้อยลง ปรับภาษาให้ชัดเจน ทำแผนที่ให้มีสีสันสวยงาม ตัวอักษรใหญ่ขึ้น ทุกแผนการจัดการเรียนรู้

2. การหาประสิทธิภาพ แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Try out) ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 5 แผน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.8 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี มาทดลองสอนกับนักเรียนชั้นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 3 คน รวมจำนวน 9 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ในการสอนกับเนื้อหา โดยได้ค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยของแผนการจัดการเรียนรู้ 73.33/76.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 70 / 70 ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Try out)

ประสิทธิภาพของ แผนการจัดการเรียนรู้	เกณฑ์การ ประเมิน	ค่าระดับ ประสิทธิภาพที่ได้	ผลการประเมิน
ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E ₁)	70.00	73.33	ผ่านเกณฑ์
ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์(E ₂)	70.00	76.67	ผ่านเกณฑ์

จากการหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กพบข้อควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมมากเกินไป ข้อมูลไม่ถูกต้อง และใช้ภาษาที่เข้าใจยาก ทำให้นักเรียนต้องใช้เวลาในการศึกษาเป็นเวลานานเกินกว่าที่กำหนด ผู้วิจัยจึงปรับปรุง และกิจกรรมในการสอนใหม่

3. การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มใหญ่ (Field Try out) ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี จำนวน 53 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แล้วจึงดำเนินการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง โดยทดลองสอนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ในการทดลอง ผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5

แผน ซึ่งผลการทดลองได้ค่าประสิทธิภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 81.03/82.59 ตารางที่ 18 (หน้า 103) ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยรูปแบบชิปปา แบบกลุ่มใหญ่ (Field Try out)

ประสิทธิภาพของ แผนการจัดการเรียนรู้	เกณฑ์การ ประเมิน	ค่าระดับ ประสิทธิภาพที่ได้	ผลการประเมิน
ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E ₁)	80.00	81.03	ผ่านเกณฑ์
ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ (E ₂)	80.00	82.59	ผ่านเกณฑ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนวัฒนวิทย

จากตารางที่ 18 พบว่าผลการหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบภาคสนาม (field tryout) ได้ค่าเท่ากับ 81.03/82.59 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และนอกจากแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา จะทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ยังทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้มีโอกาสฝึกการทำหน้าที่ผู้นำและผู้ตาม ดังรายละเอียดในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้ นักเรียนส่วนใหญ่สามารถจำแนกลักษณะกายภาพและการดำเนินชีวิตได้ดี และนักเรียนมีความรู้เรื่องความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาก่อนแล้ว แต่ยังไม่เข้าใจเรื่องลักษณะภูมิประเทศ ผลการทำกิจกรรมอภิปรายกลุ่มและการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นได้ดีพอสมควร นักเรียนส่วนใหญ่ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ได้ในระดับดี ข้อดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสนใจทำกิจกรรม นักเรียนชายบางคนที่มีพฤติกรรมชอบคุย เล่นในเวลาเรียน เมื่อเข้ากลุ่มทำกิจกรรมนักเรียนเหล่านั้นตั้งใจทำกิจกรรมและสนุกสนานกับกิจกรรม บรรยากาศในการเรียนดีมากมีเสียงหัวเราะ มีการปรึกษากัน และนักเรียนเก่งจะบางคนจะคอยช่วยเหลือ

เพื่อน ปัญหาที่พบคือ เรื่องการทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนทุกกลุ่มจะทำงานโดยไม่ดูเวลาที่กำหนดไว้ ครูต้องคอยควบคุมเรื่องเวลาโดยการบอกเวลาเป็นระยะ นอกจากนี้มีปัญหารื่องนักเรียนบางคนไม่พอใจสมาชิกในกลุ่มเนื่องจากมีปัญหากันมาก่อน เมื่อทำงานไม่ช่วยเหลือกัน ครูต้องเรียกมาซักถามและอธิบายเหตุผลของการจัดกลุ่มให้นักเรียนเข้าใจ การนำเสนอผลงานหน้าชั้นนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจ ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนดูแบบประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้นักเรียนส่วนใหญ่ทำใบงานที่ 1 ได้ดี เข้าใจเรื่องที่ตั้งของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ดี สำหรับผลการอภิปรายเรื่องข้อดี ข้อเสียของที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตนั้น จะบอกเหตุผลข้อดีและข้อเสียที่คล้ายกัน คะแนนหลังการทำกิจกรรมท้ายแผนการเรียนรู้ นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ข้อดีในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนได้ทำใบงานด้วยตนเอง ได้ตรวจคำตอบด้วยตนเอง ทำให้สนุกสนานกับการเรียนรู้ กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไป นักเรียนแสดงความพอใจกับผลคะแนนที่ได้รับเมื่อเฉลยคำตอบแล้ว ส่วนกิจกรรมที่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ในแผนนี้มีนักเรียนที่ไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มได้รับเลือกเป็นหัวหน้าจะสนุกสนานกับการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนที่มีผลการเรียน 4 กลุ่ม นักเรียนตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองดี เมื่อหัวหน้ากลุ่มอ่านคำชี้แจงไม่ชัด สมาชิกจะบอกให้หัวหน้าอ่านใหม่ให้ชัด และนักเรียนที่มีผลการเรียนดีช่วยอธิบายเพิ่มเติม

ปัญหาที่พบคือ นักเรียนอ่อนบางคนไม่สามารถวิเคราะห์ผลดีผลเสียของที่ตั้ง ขนาด และลักษณะภูมิประเทศต่อการดำเนินชีวิตของประชากรได้

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พบว่า ชั้นเตรียมความพร้อม นักเรียนส่วนใหญ่จำแนกลักษณะภูมิประเทศได้ และสามารถทำใบงานทบทวนเรื่องที่ตั้งของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ดี ชั้นแสวงหาความรู้ใหม่ นักเรียนตั้งใจค้นคว้าหาคำตอบ และชั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามที่ตนได้รับมอบหมายได้ นักเรียนเข้าใจลักษณะภูมิประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตกับลักษณะภูมิประเทศได้ดีจากการทำกิจกรรมที่ 2 ผลการทำแบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน และนักเรียนส่วนใหญ่ทำแบบทดสอบอยู่ในระดับดี ข้อดีของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสนุกกับการเตรียมความพร้อม และนักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนอ่อนมากกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาเนื่องจากกิจกรรมค่อนข้างยาก หลังจากตรวจคำตอบกิจกรรมที่ 1 แล้วนักเรียนมีความภูมิใจในผลงานของตนเอง นักเรียนที่ขอบพูดนอกเรื่องไม่สนใจเรียน มีพฤติกรรมที่ตีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ปัญหาที่พบคือการทำแผนที่โครงร่างในกิจกรรม

ที่ 2 นักเรียนบางกลุ่มไม่เข้าใจว่าจะใช้สัญลักษณ์อย่างไร ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบเพิ่มเติม

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มทำใบงานที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และสามารถตอบคำถามในใบงานที่ 2 ได้ถูกต้อง นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ทุกคน และส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 7-10 คะแนน ข้อดีของแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนได้รับผิดชอบใบงานซึ่งแตกต่างกัน ทำให้นักเรียนตั้งใจศึกษาใบงานอย่างเต็มที่ และจากการที่เนื้อหาในใบงานไม่มากเกินไปทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถนำมาถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มฟังได้ดี ปัญหาที่พบคือ ในการทำใบงานที่ 2 บางกลุ่มมีนักเรียนที่ไม่ยอมตอบคำถาม และหัวหน้ากลุ่มบางกลุ่มไม่ซักถามนักเรียนในกลุ่มทุกคน ครูต้องแก้ปัญหาโดยการเข้าไปกระตุ้นให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มจัดผลงานมีเนื้อหาตามใบงานที่กำหนด บางกลุ่มนำเสนอผลงานได้น่าสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์ดี นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ทุกคน ข้อดีของการจัดการเรียนรู้คือ นักเรียนได้ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งจากในห้องสมุด โรงเรียน จากในอินเทอร์เน็ต นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการมอบหมายงาน นักเรียนเก่งได้ช่วยเหลือนักเรียนอ่อนอย่างเต็มที่ และนักเรียนตั้งใจบันทึกความรู้ลงในใบตารางบันทึกความรู้ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้จากการลงมือค้นคว้าด้วยตนเอง นักเรียนสนุกสนานกับการชมการเสนอผลงานของเพื่อนต่างกลุ่ม ปัญหาในการจัดการเรียนรู้แผนนี้คือ การใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่ในการจัดแสดงผลงาน เนื่องจากห้องมีพื้นที่จำกัด เมื่อจัดผลงาน 10 กลุ่ม เมื่อนักเรียนเดินชมผลงานของแต่ละกลุ่มทำให้เกิดความวุ่นวาย เสียงดัง ครูต้องคอยตักเตือนไม่ให้นักเรียนเสียงดัง ข้อเสนอแนะควรให้นักเรียนแสดงผลงานในหอประชุมหรือบริเวณอื่น ๆ ภายนอกห้องเรียน

สรุปผลการบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน เห็นได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็ว นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้แสดงบทบาทของการเป็นผู้นำและผู้ตาม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปา

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ และคำถามการวิจัยข้อที่ 2 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจวันออกเฉียงใต้ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปป่า ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.4 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จำนวน 53 คน 2) จัดการเรียนรู้อยู่ด้วยรูปแบบชิปป่าตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 แผน เป็นระยะเวลา 12 ชั่วโมง 3) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) แล้วนำผลการทดสอบผลการเรียนรู้อ่อนเรียนและหลังเรียนมาดำเนินการค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนด้วยการใช้สูตร t-test dependent ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจวันออกเฉียงใต้ก่อนและหลังเรียน ด้วยรูปแบบชิปป่า

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig
การทดสอบก่อนเรียน	53	40	17.25	3.06	36.06	.000
การทดสอบหลังเรียน	53	40	33.04	2.63		

จากตารางที่ 19 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจวันออกเฉียงใต้ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปป่า แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้อ่อนเรียน ($\bar{X} = 17.25, S.D = 3.06$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้อ่อนเรียน ($\bar{X} = 33.04, S.D = 2.63$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่ด้วยรูปแบบชิปป่า

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ และคำถามการวิจัยข้อที่ 3 โดยผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ด้วยรูปแบบชิปป่าหลังจัดการเรียนรู้อยู่ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปป่า ผลการ

สอบถามความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 53 คน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา ดังรายละเอียดในตารางที่ 20 ในหน้า 107

ตารางที่ 20 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก	2.64	0.22	มาก	1
2. นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	2.62	0.31	มาก	2
3. นักเรียนได้ทบทวนความรู้ก่อนเรียน	2.58	0.28	มาก	3
4. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน	2.52	0.47	มาก	4
5. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงผลงานของตน	2.47	0.40	ปานกลาง	5
รวม	2.58	0.31	มาก	2
ด้านที่ 2 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้				
1. นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	2.69	0.28	มาก	2
2. นักเรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง	2.88	0.10	มาก	1
3. นักเรียนมีโอกาสได้เป็นผู้นำและผู้ตาม	2.67	0.33	มาก	3
4. นักเรียนสนุกกับการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น	2.35	0.45	ปานกลาง	5
5. นักเรียนสนุกกับการตรวจสอบผลงานของตนเองและเพื่อน	2.39	0.35	ปานกลาง	4
รวม	2.60	0.34	มาก	1
ด้านที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับ				
1. นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว	2.60	0.31	มาก	1
2. นักเรียนจดจำบทเรียนได้ดี	2.39	0.54	ปานกลาง	5
3. นักเรียนกล้าแสดงออก	2.50	0.43	มาก	4
4. นักเรียนมีความสามัคคี	2.56	0.44	มาก	2
5. นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	2.54	0.39	มาก	3
รวม	2.52	0.43	มาก	3
โดยภาพรวม	2.57	0.36	มาก	

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปา พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นมากเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.60$, S.D.=0.34) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.58$, S.D.=0.31) ลำดับที่ 3 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 2.52$, S.D.=0.43)

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.60$, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณารายข้อ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.88$, S.D.=0.10) นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน ($\bar{X} = 2.69$, S.D.=0.28) นักเรียนมีโอกาสได้เป็นผู้นำและผู้ตาม ($\bar{X} = 2.67$, S.D.=0.33)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58$, S.D.=0.31) เมื่อพิจารณารายข้อนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก ($\bar{X} = 2.64$, S.D.=0.22) นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.62$, S.D.=0.31) นักเรียนได้ทบทวนความรู้ก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.58$, S.D.=0.28) นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ($\bar{X} = 2.52$, S.D.=0.47)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณารายข้อนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว ($\bar{X} = 2.60$, S.D.=0.31) นักเรียนมีความสามัคคี ($\bar{X} = 2.56$, S.D.=0.44) นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X} = 2.54$, S.D.=0.39) นักเรียนกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 2.50$, S.D.=0.43)

สำหรับความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนักเรียนต้องการให้จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาอีก (4 คน) นักเรียนต้องการจัดกลุ่มตามความสมัครใจ (1 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (experimental research) ใช้แบบแผนการวิจัย one group pretest posttest design มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบชิปปา 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี จำนวน 53 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา จำนวน 5 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.33/81.66 แบบทดสอบการเรียนรู้ก่อนเรียนหลังเรียน เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 40 ข้อ มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.56 - 0.78 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.36-0.76 มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.82 แบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 15 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบ t-test แบบ dependent

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบชิปปามีข้อค้นพบ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องลักษณะทางกายภาพของโลกและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ที่ตั้ง ขนาด

อาณาเขตของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ลักษณะภูมิอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตของในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.03/82.59 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 กำหนดไว้

2. ผลการเรียนรู้เรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบซิปปา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 กำหนดไว้

3. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา พบว่า นักเรียนเห็นด้วยต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเรียงตามลำดับมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาทำให้นักเรียน มีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน และนักเรียนมีโอกาสได้เป็นผู้นำและผู้ตาม สำหรับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และได้ทบทวนความรู้ก่อนเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความเห็นด้วยมากกว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว นักเรียนมีความสามัคคีกันและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบซิปปานำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบซิปปาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ 81.03/82.59 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ เริ่มจากขั้นตอนการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านวิสัยทัศน์ จุดเน้น มาตรฐาน และวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ด้านวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา

และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วจึงนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์ พร้อมทั้งศึกษารูปแบบการ สอน แล้วนำมาวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นวิธีการทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้มากที่สุด (ตามรา ผลิตุระ 2543:243) นอกจากนั้นรูปแบบชิปปาที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จากแนวคิดสำคัญ 5 แนวคิด ได้แก่ 1. แนวคิดการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) แนวคิดนี้เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ ๆ เข้ามา และมีกระบวนการทางสติปัญญาของตนในการกลั่นกรองข้อมูล ทำความเข้าใจข้อมูล เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง (ทิตนา แชม มณี 2542 : 20) สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งมักตีความจาก ความรู้เดิม (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ 2545 :134) 2. แนวคิดกระบวนการกลุ่มและการ เรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) ทั้งแนวคิดกระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้ง 2 แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่เน้นความสำคัญไปที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย ตนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน ฝึกทักษะทางสังคม ได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง(สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ 2545 :132) ได้ กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2541:122) ว่า ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การซักถามทำให้เกิดกล้า และได้ทราบคำตอบใน เรื่องที่ตนสนใจหรือยังไม่กระจ่าง การอธิบายให้เพื่อนฟังจะทำให้ผู้อธิบายมีความแม่นยำในเรื่อง ที่เรียนมากขึ้น เพื่อน ๆ ที่ฟังเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มให้ มีประสิทธิภาพมากขึ้นคนอ่อนได้เรียนรู้จากคนที่เก่งกว่าซึ่งมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อน ๆ เพื่อ ยกระดับผลงานของกลุ่มให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543:38) และ สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545 :161) ที่กล่าวถึงข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า ช่วยพัฒนาความคิด ความเชื่อมั่นของผู้เรียน ช่วยยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วย ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์และมุมมอง กว้างขวางขึ้น ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียน การปรับตัวเข้าสังคม และสนองความต้องการ ระหว่างบุคคล 3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness) แนวคิดนี้เชื่อ ว่าในการจัดการเรียนรู้สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือจะต้องประกอบด้วยความร่วมมือระหว่างผู้เรียน และผู้สอน ถ้าผู้เรียน ไม่พร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจแล้วการสอนก็ไม่ได้ผล (Christine and Christine , 1971 :22, อ้างถึงใน กาญจนา คุณารักษ์ 2545 :43) ซึ่งลัดดา สุขปรีดี(อ้างถึงใน อุทร นิยมชาติ, 2533 :35) และ ทิตนา แชมมณี (2543 :) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กจะ

เรียนได้ดีก็ต่อเมื่อเขาพร้อมที่จะเรียน และการเรียนในสิ่งที่เขาพร้อมย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจด้วย ความพร้อมในการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถจัดให้เกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับ หากผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการรับรู้แม้จะมีความรู้ที่ดี ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถจะรับได้ เพราะความพร้อมในการเรียนของเด็กขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางร่างกายและสติปัญญา ตลอดจนความสามารถที่จำเป็นในการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ความพร้อมในการเรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการสอดคล้องกับกรมวิชาการ(2534) ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ได้อัตโนมัติและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (transfer of Learning) แนวคิดนี้มาจากพื้นฐานความเชื่อว่าการเรียนรู้จะไม่เกิดประโยชน์เลยหากผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งการถ่ายโอนความรู้นี้เองเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่มีมาแต่เดิมไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ สุรางค์ ไคว่ตระกูล(2545:142) กล่าวว่า การถ่ายโอนการเรียนรู้ หมายถึง การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือการเรียนรู้ในอดีตที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จากแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบชิปปาทั้ง 5 แนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมาก การจัดการเรียนรู้โดยนำแนวคิดทั้ง 5 มาปรับใช้ย่อมเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และจากการที่รูปแบบชิปปาพัฒนาขึ้นจากแนวคิดสำคัญ 5 แนวคิด รูปแบบชิปปาจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่การประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับนักเรียนเน้นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ กลั่นกรองข้อมูล ทำความเข้าใจข้อมูล จะสังเกตได้ว่ากิจกรรมทุกขั้นตอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญา ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การค้นคว้า การทำงานกลุ่ม การระดมความคิด การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิเคราะห์การเรียนรู้ การแสดงผลงาน การสอนที่ให้นักเรียนฝึกกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้และเป็นวิธีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการทางสติปัญญา ดังที่ทีศนา เขมมณี(2544) กล่าวไว้ว่า การสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้ เป็นแนวคิดที่น่าส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางสติปัญญา เช่น ทักษะกระบวนการคิด ทักษะประมวลความรู้ ทักษะการทำงานกลุ่ม ฯลฯ กระบวนการเป็นเครื่องมือจำเป็นในการแสวงหาความรู้ และเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการที่ได้คำตอบมา ดังนั้นความรู้จึงเป็นโครงสร้างทางปัญญา นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ กัน ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญา

ประการสำคัญที่ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80:80 เป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ ของชัยยงค์ พรหมวงศ์(2520 อ้างถึงใน องอาจ ชาญเชาว์ 2544:48) ได้แก่ เมื่อผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 5 แผน แล้วผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ 63.33/67.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 60/60 และพบข้อควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหาในใบความรู้มากเกินไป คำชี้แจงไม่ชัดเจน กิจกรรมมากเกินไปนักเรียนทำไม่ทันเวลา การพิมพ์สะกดคำไม่ถูกต้อง เกณฑ์การประเมินการทำงานไม่ชัดเจน ภาพแผนที่ไม่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขโดยปรับเนื้อหา ใบความรู้สั้นลง ลดจำนวนข้อคำถามในกิจกรรมต่างๆ ให้น้อยลง ปรับภาษาให้ชัดเจน ทำแผนที่ให้มีสีสันงาม ตัวอักษรใหญ่ขึ้น ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small Group Try out) จำนวน 9 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ 63.33/67.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 จากการหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก พบข้อควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมมากเกินไป ข้อมูลไม่ถูกต้อง และใช้ภาษาที่เข้าใจยาก ทำให้นักเรียนต้องใช้เวลาในการศึกษาเป็นเวลานานเกินกว่าที่กำหนด ผู้วิจัยจึงปรับใบงาน และกิจกรรมในการสอนใหม่ เสร็จแล้วจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 นั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่คุ้มค่าต่อการจัดการเรียนรู้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520 อ้างถึงใน องอาจ ชาญเชาว์ 2544:48) ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาการเรียนรู้อ่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับค่าสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยคะแนนที่ได้หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านขั้นตอนการพัฒนาปรับปรุงและหาประสิทธิภาพแล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา ด้วยตนเอง ซึ่งระหว่างการทดลองจัดการเรียนรู้นั้นผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามแผนจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ อย่างเคร่งครัด ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนทั้ง 7 ขั้นนี้แต่ละขั้น เป็น

กระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดในระดับสูง และทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์จริง จึงทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ใหม่ มีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญา และมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม การให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมได้เป็นผู้ลงมือศึกษา ปฏิบัติเป็นการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แชมมณี (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดี ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ ๆ เข้ามา และมีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาของตน ในการคิดค้นกรองข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสร้างความรู้นี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง อันจะส่งผลถึงความเข้าใจและความคงความรู้นั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดอกคุณ วงศ์วรรณวัฒนา (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปามีความสนใจการเรียนมากขึ้น มีความสนุกสนานและให้ความร่วมมือในการเรียน และจากการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบชิปปามีผลการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และในทำนองเดียวกัน สอดคล้องกับ จตุพร เจริญวัย (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยว่าการใช้รูปแบบชิปปาในกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน นักเรียนให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมากขึ้น เกิดความสนุกสนาน และได้พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวนักเรียนเองเนื่องมาจากได้ลงมือปฏิบัติจริง ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการสังเกตของผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปายังทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เช่น ในการค้นคว้าข้อมูล การทำงานร่วมกับเพื่อน การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การแสดงผลงานที่สร้างความพอใจให้นักเรียน ซึ่งต่างกับการเรียนการสอนตามปกติ โดยจะเป็นการเรียนที่เน้นเนื้อหาที่ได้มาจากการบอก การอธิบาย การซักถามเนื้อหาในบทเรียนของครู โดยมีได้มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกกระบวนการค้นคว้า กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้อันเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอน (ทิสนา แชมมณี ,2544) ดังนั้นการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ตรง ให้นักเรียนเรียนเนื้อหาควบคู่ไปกับการบวนการจำทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ ได้ดีกว่าการที่นักเรียนได้รับการบอกเล่าจากครู และยังส่งผลให้ผลการเรียนรู้ดีขึ้นด้วย

3. จากการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปาโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเฉพาะด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง สนุกสนานกับการเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปายึดหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ หลักการสร้างความรู้ (Construction of Knowledge) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นประสบการณ์เฉพาะตน ในการสร้างความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง หลักการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม ที่บุคคลต้องพึ่งพากันและกัน หลักการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) ที่เชื่อว่าทักษะกระบวนการเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ควรจะทำให้ความสำคัญกับการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เช่นกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการแสวงหาความรู้ เป็นต้น เพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ตลอดชีวิต หลักการมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) เชื่อว่าการเรียนรู้ต้องอาศัยการรับรู้ การเคลื่อนไหวทางกายจะช่วยให้ประสาทรับรู้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวได้หลากหลายและเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน หลักการประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) เชื่อว่าการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงหรือปฏิบัติจริงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น และการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (ทิตนา เขมมณี 2545 ก : 32 - 33) หลักการสำคัญทั้ง 5 ประการนั้นทำให้การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น การที่นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายจากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียน และยังเป็นการช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหาความรู้และทักษะการดำรงชีวิต การที่นักเรียนได้ลงมือทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเป็นผู้นำและผู้ตามเรียนรู้ทักษะการทำงานกลุ่ม ได้รู้จักแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราภาญจน์ หงส์ชุตตา (2545) ที่พบว่าพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบชิปปาช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สามารถสรุปข้อเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง กล้าแสดงออกและมีความมั่นใจยิ่งขึ้นเกิดทักษะการแก้ปัญหา รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวราภรณ์ แตงมีแสง(2545 : บทคัดย่อ) พบว่า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบซิปปาทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีความสนใจและสนุกสนาน

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยรูปแบบซิปปา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้วิจัยพบว่าในการจัดการเรียนรู้ทุกแผนนักเรียนทุกคนตั้งใจทำกิจกรรมตามหน้าที่ของตนเอง และนักเรียนสนุกสนานกับการทำกิจกรรม โดยเฉพาะในขั้นทบทวนบทเรียนซึ่งมีการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้วยการทำกิจกรรมตอบคำถามง่าย ๆ หรือออกมาชี้แผนที่ และการทบทวนบทเรียนก่อนเรียนด้วยใบงาน นักเรียนจะตั้งใจทำดีมากและสนุกสนานเมื่อเฉลยคำตอบ ในขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ นักเรียนทุกคนตั้งใจศึกษาใบความรู้และทำใบงาน ของตน เช่นเดียวกับขั้นทบทวนบทเรียน สำหรับ ขั้นที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจความรู้ใหม่เชื่อมโยงความรู้เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ และขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ ทั้ง 3 ขั้นจะเป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาอภิปรายร่วมกัน ผู้วิจัยพบว่าทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ดีมีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นักเรียนส่วนใหญ่สนุกสนานกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับขั้นที่ 6 ขั้นแสดงผลงาน นักเรียนมีโอกาสได้สลับกันนำเสนอผลงาน ของตนเอง และเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน ในขั้นที่ 7 ขั้นนำความรู้ไปใช้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำแบบทดสอบได้ดี ซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนจากการสังเกตของผู้วิจัยสอดคล้องกับความความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นด้วยมากในด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก และนักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และในด้านประโยชน์ที่ได้รับคือทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว มีความสามัคคี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาระดับปานกลางในด้านนักเรียนสนุกกับการตรวจสอบผลงานของตน นักเรียนสนุกกับการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น นักเรียนมีโอกาสได้แสดงผลงานของตน และนักเรียนจดจำบทเรียนได้ดี อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาในขั้นที่ ขั้นที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจความรู้ใหม่เชื่อมโยงความรู้เดิม ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ และขั้นที่ 5 จัดระเบียบความรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องนำเสนอผลงานของตนเองในกลุ่ม ต้องแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม จากการสังเกต

พฤติกรรมของผู้เรียนพบว่าจากการที่ในแผนการจัดการเรียนรู้กำหนดให้นักเรียนเปลี่ยนหัวหน้ากลุ่มทุกแผน เมื่อนักเรียนอ่อนได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม เมื่อถึงกิจกรรมชั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ นักเรียนอ่อนบางคนไม่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มมาก่อนขาดความมั่นใจในตนเอง เมื่อต้องทำกิจกรรมเช่น ถามความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มไม่ถามความคิดเห็นของทุกคน หัวหน้ากลุ่มไม่ทำตามคำสั่งใบบงาน ไม่ให้ความสนใจกับผลงานของสมาชิกในกลุ่ม เมื่อต้องอ่านคำเฉลยใบบงานก็อ่านไม่ชัดเจน นอกจากนี้นักเรียนบางคนขาดทักษะในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เมื่อได้รับมอบหมายให้มานำเสนอผลงานเกิดความประหม่า และเสนอผลงานไม่ชัดเจน ไม่น่าสนใจ เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีความคิดเห็นในหัวข้อนักเรียนสนุกกับการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น และหัวข้อนักเรียนสนุกกับการตรวจสอบผลงานของตนเองและเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง จากความคิดเห็นของนักเรียนและการสังเกตพฤติกรรมของผู้วิจัย ทำให้สรุปได้ว่าหัวหน้ากลุ่มหรือผู้นำกลุ่มเป็นบุคคลที่สำคัญมาก ในการดำเนินงานของกลุ่ม กลุ่มใดขาดผู้นำก็ยากที่จะทำงานให้เป็นผลสำเร็จ หากกลุ่มใดมีผู้นำที่มีคุณสมบัติดีและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และมีทักษะในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แล้ว ก็นับว่ากลุ่มนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้นำนั้นมีคุณลักษณะที่ดี และสามารถใช้ภาวะผู้นำได้เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว กลุ่มนั้นย่อมบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว(ทีศนา แชนมณี 2545 ข : 13)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดมาใช้เป็นข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าผลการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ครูผู้สอนจึงควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาให้เข้าใจและนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สาระศาสนา ศีลธรรมจรรยา สาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ หรืออาจนำไปปรับใช้กับวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาศิลปะ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปาในระดับมาก โดยเฉพาะด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้มีโอกาสเป็นผู้นำและผู้ตาม ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันจะทำให้ นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว และทำให้ผู้เรียนมีสนุกสนานกับการเรียนรู้ ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปากับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์

2. ควรมีการศึกษาวิจัยผลการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เน้นทักษะการปฏิบัติ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลานามัย

3. ควรมีการศึกษามผลการเรียนรู้ด้วยรูปแบบซิปปา ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความสามารถในการแสวงหาความรู้ ด้านความสามารถในการจัดทำผลงาน ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้

บรรณานุกรม

- กมล ทองธรรมชาติ และคณะ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นม.1 . กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. คู่มือพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2543.
- _____. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2544.
- _____. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- _____. ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- กันยารัตน์ ตรึงสถิตยวงศ์. “การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- กาญจนา คุณารักษ์. การออกแบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- จตุพร เจริญวัย. “ การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โมเดลซิปปา ในรายวิชาเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- จันทรา ตันติพงศานุรักษ์. “การเรียนรู้แบบร่วมมือ.” วารสารวิชาการ 3,12 (ธันวาคม 2543): 37–55.
- จิรนนท์ บุญเรือน. “ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนซิปปาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

จิราภาญจน์ หงษ์ชูตา. “การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชา
คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเศษส่วนโดยใช้โมเดลชิปปา.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

เจน โอลลิเวอร์. แผนที่โลกสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2542.

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา.

ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิงจำกัด, 2545.

ผามารา ผลัดธนะ. การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ราชภัฏสวนดุสิต,
2543.

ดอกคุณ วงศ์วรรณวัฒนา. “การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดย
ใช้รูปแบบชิปปาในวิชาฟิสิกส์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญา-
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

ทิพาพร ศิริจันทร์. “การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
ทศวรรษหน้า” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ทิสนา เขมมณี . “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง :โมเดลชิปปา.”
วารสารครุศาสตร์ 3 (มีนาคม-มิถุนายน 2542) : 1-17.

_____ ก ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

_____ ข กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :
นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป, 2545.

นาตยา ภัทรแสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา . กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2545.

นิชา แก้วพานิช. เสริมสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ม.1.
กรุงเทพมหานคร : เดอะบุคส์จำกัด, 2548.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, 2541.

ปกาศิต ปลั่งกลาง. “การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โมเดลชิปปา.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2545.

ปทีป เมธาคุณวุฒิ. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร :

ธนาเพรสแอนด์กราฟฟิคจำกัด, 2544.

ประทีป แสงเปี่ยมสุข. การสอนกระบวนการคิดโดยใช้ทักษะกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร :

โอ.เอส พรินติ้งเฮ้าส์, 2543.

ประเสริฐ วิทยารัฐ และคณะ. แผนที่ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช , 2544.

ผาณิต เย็นแซ. “ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชิปปาเพื่อการพัฒนาจริยธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

พชร มีกลาง. เอกสารคำสอนพฤติกรรมการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา. สกลนคร :

สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2542.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.

ไพจิตร สะดวกการ. “ผลการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์. ธรรมนูญโรงเรียน พ.ศ.2542-2544. ราชบุรี :

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์, 2542.

_____. หลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ.2545. ราชบุรี โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์, 2545.

_____. คู่มือจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาวิชาสังคมศึกษาม.1. ราชบุรี :โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ , 2548.

วรารภรณ์ แตงมีแสง. “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โมเดลชิปปาในวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

วันเพ็ญ วรณโกมล. การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542.

วิลเลท บีเอ็ม. ก โลกของเรา 1. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2531.

_____ . ข โลกของเรา 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2531.

ศรีสมวงษ์ สุขคันธรักษ์. “ การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์2 กับเทคนิคกลุ่มแข่งขัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2548.

สมมต สมบูรณ์. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 .

กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2546.

สรรเพชญ อิศรยวัญวารการ . ก หลักการสอน. ราชบุรี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2546.

_____ . ข ทฤษฎีการสอนสู่การฝึกประสบการณ์ครูเต็มเวลา. ราชบุรี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2546.

สวาท เสนาณรงค์ และกุดั่น อินทร์พรหม. แผนที่ปฏิบัติการครบวงจรทวีปของเรา ประเทศของเรา .

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2533.

สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์. “ ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนซีปเปาเพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการวิเคราะห์และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สุรพล พยอมแย้ม. จิตวิทยาพื้นฐานสำหรับการศึกษา. ฉบับปรับปรุง. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล . จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธากาพิมพ์-จำกัด, 2545.

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2545.

สุดารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์ . “ การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้การเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL เรื่องเส้นขนานและความคล้าย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชากรมมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.

ไสว พักขาว. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
 ท้าย ต้นหยง. การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พิษณุโลก, 2525.

องอาจ ชาญเชาว์. “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลงที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์
 ช่วยสอนที่มีรูปแบบการนำเสนอบทสรุปต่างกัน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
 มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
 2544.

อดิศร ศิริ. “ การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้โมเดลซิปปา
 สำหรับวิชาชีววิทยา ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543 .

อรรถัย มูลคำ. CHILD CENTER:STORYLINE METHOD .กรุงเทพมหานคร : พีพีพรินท์จำกัด ,
 2542.

อุทร นิยมชาติ. “การศึกษาระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนครูกลุ่มสร้างเสริม
 ประสิทธิภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

มหาวชิทธาลัยศิลปากร ^{ภาคผนวก} สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร งามนลินสิทธ์

ตารางที่ 21 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน	หมายเหตุ
1. นายพรสมบัติ คำตรง	ศึกษานิเทศก์ระดับ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรีเขต 1	ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ เนื้อหาวิธีการจัดการ เรียนรู้
2. นางกันยารัตน์ รัตนขงค์	ศึกษานิเทศก์ระดับ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 1	ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ เนื้อหาการวัด ประเมินผล
3. นายชุมสาย ไชยวัต	ครู คศ3 หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาวัฒนธรรม โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี	ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ)/ 3175

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 พฤษภาคม 2549

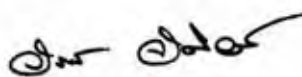
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายพรสมบัติ คำตรง

ด้วย นางสาวกนกรัตน์ นาครัชตะอมร นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย
รูปแบบชิปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
เป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จิตวิตร)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / 3176

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

17 พฤษภาคม 2549

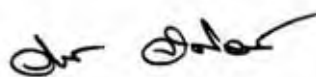
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางกันยารัตน์ รัตนชงศ์

ด้วย นางสาวกนกรัตน์ นาครัชตะอมร นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย
รูปแบบชิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
เป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จิตวิตร)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3424-3435, 0-3421-8788

ปรัชญาของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / 3174

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 พฤษภาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชุมสาย ไชยวัตร

ด้วย นางสาวกนกรัตน์ นาครัชตะอมร นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย
รูปแบบชิปป่า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
เป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย ให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จิตวัตร)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยศิลปากร การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 22 ค่าดัชนีความสอดคล้องจากการประเมินโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้					
	1.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	1.2 มีความชัดเจนนำไปวัดผลได้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
2	เนื้อหาสาระ					
	2.1 ตรงตามหลักสูตร	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	2.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	2.3 ใ้ความรู้สอดคล้องกับเนื้อหา สาระ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	2.4 ใ้งานสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	2.5 ความเหมาะสมกับเวลา	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
3	กระบวนการเรียนรู้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	3.1 กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	3.2 ใ้งานสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	3.3 ระยะเวลาใ้การจัดกิจกรรมเหมาะสม	1	1	0	0.67	มีความสอดคล้อง
4	สื่อการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	4.1 เหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	4.2 สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	4.3 เหมาะสมกับนักเรียน	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
5	การวัดประเมินผล					มีความสอดคล้อง
	5.1 วิธีวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	5.2 เครื่องมือวัดสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
	5.3 เครื่องมือวัดชัดเจนทำใ้รู้ว่า นักเรียนบรรลุจุดประสงค์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 23 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น

ประเด็นการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
	1	2	3		
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
2. นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
3. นักเรียนได้ทบทวนความรู้ก่อนเรียน	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
4. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
5. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงผลงานของตน	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
ด้านที่ 2 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้					
1. นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
2. นักเรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
3. นักเรียนมีโอกาสได้เป็นผู้นำและผู้ตาม	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
4. นักเรียนสนุกกับการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
5. นักเรียนสนุกกับการตรวจสอบผลงานของตนและเพื่อน	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
ด้านที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับ					
1. นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
2. นักเรียนจดจำบทเรียนได้ดี	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
3. นักเรียนกล้าแสดงออก	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
4. นักเรียนมีความสามัคคี	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
5. นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	1	1	0	0.67	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1	ความรู้ความจำ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
2	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
3	ความรู้ความจำ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
4	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
5	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
6	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
7	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
8	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
9	ความรู้ความจำ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
10	ความรู้ความจำ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
11	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
12	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
13	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
14	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
15	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
16	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
17	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
18	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
19	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
20	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
21	ความรู้ความจำ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
22	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
23	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
24	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
25	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
26	ความรู้ความจำ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
27	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
28	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
29	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
30	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
31	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
32	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
33	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
34	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
35	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
36	ความเข้าใจ	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
37	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
38	การนำไปใช้	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
39	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง
40	การวิเคราะห์	1	1	1	1	มีความสอดคล้อง

ภาคผนวก ค

มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิเคราะห์สัมมนา สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 25 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ข้อที่	p	r
1	0.53	0.36
2	0.67	0.62
3	0.67	0.53
4	0.67	0.36
5	0.56	0.76
6	0.67	0.71
7	0.71	0.53
8	0.53	0.71
9	0.56	0.53
10	0.58	0.71
11	0.62	0.53
12	0.64	0.58
13	0.62	0.36
14	0.60	0.58
15	0.64	0.40
16	0.62	0.36
17	0.69	0.49
18	0.71	0.71
19	0.67	0.62
20	0.64	0.49

ข้อที่	p	r
21	0.60	0.58
22	0.53	0.62
23	0.58	0.53
24	0.58	0.71
25	0.53	0.53
26	0.56	0.67
27	0.67	0.36
28	0.53	0.40
29	0.60	0.76
30	0.69	0.31
31	0.60	0.31
32	0.67	0.62
33	0.67	0.53
34	0.71	0.36
35	0.64	0.40
36	0.68	0.62
37	0.62	0.36
38	0.76	0.44
39	0.78	0.67
40	0.62	0.62

ตารางที่ 26 คะแนนทดสอบการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความต่าง
1	17	31	14
2	20	31	11
3	15	30	15
4	21	36	15
5	19	35	16
6	19	34	15
7	17	32	15
8	20	36	16
9	18	36	18
10	23	37	14
11	24	35	11
12	16	34	18
13	15	30	15
14	16	29	13
15	20	32	12
16	19	34	15
17	18	34	16
18	14	32	18
19	13	30	17
20	15	34	19
21	16	31	15
22	14	32	18
23	19	34	15
24	16	32	16
25	12	29	17

ตารางที่ 26 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความต่าง
26	20	37	17
27	16	32	16
28	18	37	19
29	17	34	17
30	15	31	16
31	16	32	16
32	10	30	20
33	20	28	8
34	15	34	19
35	14	30	16
36	20	31	11
37	16	33	17
38	17	34	17
39	19	38	19
40	18	39	21
41	15	31	16
42	18	32	14
43	16	31	15
44	15	33	18
45	14	32	18
46	21	30	9
47	10	34	24
48	21	29	8
49	22	36	14
50	16	37	21

ตารางที่ 26 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความต่าง
51	16	36	20
52	21	36	15
53	22	34	12

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

T-Test

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	post	33.0377	53	2.63820	.36238
	pre	17.2453	53	3.06284	.42071

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	post & pre	53	.382	.005

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	post - pre	15.79245	3.18867	.43800	14.62136	16.96354	36.056	52	.000

ภาคผนวก ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร แผนการจัดการเรียนรู้ สงวนลิขสิทธิ์
เรื่อง เติบโตวันออกเฉียงใต้ด้วยรูปแบบชิปปา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา สังคมศึกษา ส31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของโลกและการดำเนินชีวิตของมนุษย์

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ลักษณะทางกายภาพของโลกมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมของมนุษย์ก็เป็นตัวทำให้ลักษณะทางกายภาพของโลกเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องศึกษาเพื่อให้เข้าใจและประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในโลกได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐาน ส 5.2

เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติตนเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกลักษณะทางกายภาพของโลกกับการดำเนินชีวิตได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพของโลกกับการดำเนินชีวิตมนุษย์ได้

สาระการเรียนรู้

- ลักษณะทางกายภาพของโลก
- ลักษณะการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลก
- ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพของโลกกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

- 1.1 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูรูปภาพทะเล แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม บอก

กิจกรรมที่มนุษย์ทำเกี่ยวข้องกับทะเล กลุ่มละ 1 กิจกรรม เรียงลำดับทีละกลุ่มโดยไม่ให้ซ้ำกัน ใช้เวลา 2-3 นาที แล้วครูและนักเรียนสนทนาถึงความสัมพันธ์ของธรรมชาติกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

1.2 ทบทวนความรู้เดิม โดยให้นักเรียนทำใบงานทบทวนความรู้เดิม เรื่องความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพของโลกและการดำเนินชีวิต 5 นาที เสร็จแล้วนักเรียนตรวจคำตอบจากใบเฉลยใบงาน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขากลุ่ม สมาชิกคนที่ 1-4 เสร็จแล้วหัวหน้ากลุ่มรับ “มงกุฎประจำตำแหน่ง” มอบให้สมาชิกกลุ่มได้ เลขากลุ่มบันทึกหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มทุกคนลงในใบบันทึกการทำกิจกรรมกลุ่ม

2.2 หัวหน้ากลุ่มรับชุดความรู้แจกให้สมาชิกศึกษาในเวลา 5 นาที

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่ และ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 หัวหน้ากลุ่มรับซองกิจกรรมแล้วอ่านคำชี้แจงและประเด็นคำถามให้สมาชิกฟัง

3.2 สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบของตนลงในกระดาษคำตอบ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้เพื่อนสมาชิกฟัง

4.2 สมาชิกร่วมกันสรุปคำตอบของทุกคนเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม

5.2 ครูซักถามให้นักเรียนร่วมกันบอกความหมายของลักษณะทางกายภาพและความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นแสดงผลงาน

รongหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายตามประเด็นหัวข้อในใบกิจกรรม แล้วครูและเพื่อนในชั้นร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบของแต่ละกลุ่ม และสรุปความรู้ที่ได้รับ

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดป้ายนิเทศแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพของโลกกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

7.2 นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำแผนการเรียนรู้

7.3 นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้

สื่อการจัดการเรียนรู้

1. ภาพทะเล
2. ใบงานทบทวนความรู้เดิม
3. ใบเฉลย
4. ชุดความรู้
5. ใบกิจกรรม
6. ใบบันทึกหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม
7. ใบประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับผู้เรียน
8. ใบประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับครู
9. ใบสรุปการประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับครู
10. แบบฝึกหัดประจำแผนการเรียนรู้
11. แบบทดสอบการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. ตรวจแบบฝึกหัดประจำแผนการจัดการเรียนรู้
4. ตรวจแบบทดสอบการเรียนรู้

เครื่องมือการวัดผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม(ครู)
2. แบบประเมินผลการทำงานกลุ่ม(นักเรียน)
3. แบบฝึกหัด
4. แบบทดสอบการเรียนรู้

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

2. ข้อดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

3. ปัญหาที่เกิดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....
.....

5. ข้อเสนอแนะ

.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบงานทบทวนความรู้
เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของโลกและการดำเนินชีวิตของมนุษย์

นักเรียนทราบหรือไม่ว่าอะไรคือลักษณะทางกายภาพของโลก และอะไรคือการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ลองทดสอบความรู้กันสักนิดนะ

- ☛ ให้นักเรียนวงกลม ล้อมรอบคำที่บอกลักษณะทางกายภาพ
- ☛ ให้นักเรียนขีดเส้นใต้ _____ คำที่แสดงการดำเนินชีวิตของมนุษย์

แม่น้ำ	เกษตรกร	ที่ราบ	นักเรียน
หิมะตก	นักมวย	ป่าชายเลน	ถ่านหิน
ลิเก	ครอบครัวเล็ก	ทะเลทราย	หมอดู
ค้าขาย	ดวงอาทิตย์	ดนตรีไทย	หมู่เกาะ
ชาวประมง	คืนทราย	พระภิกษุ	พายุไต้ฝุ่น

ใบความรู้

เรื่อง

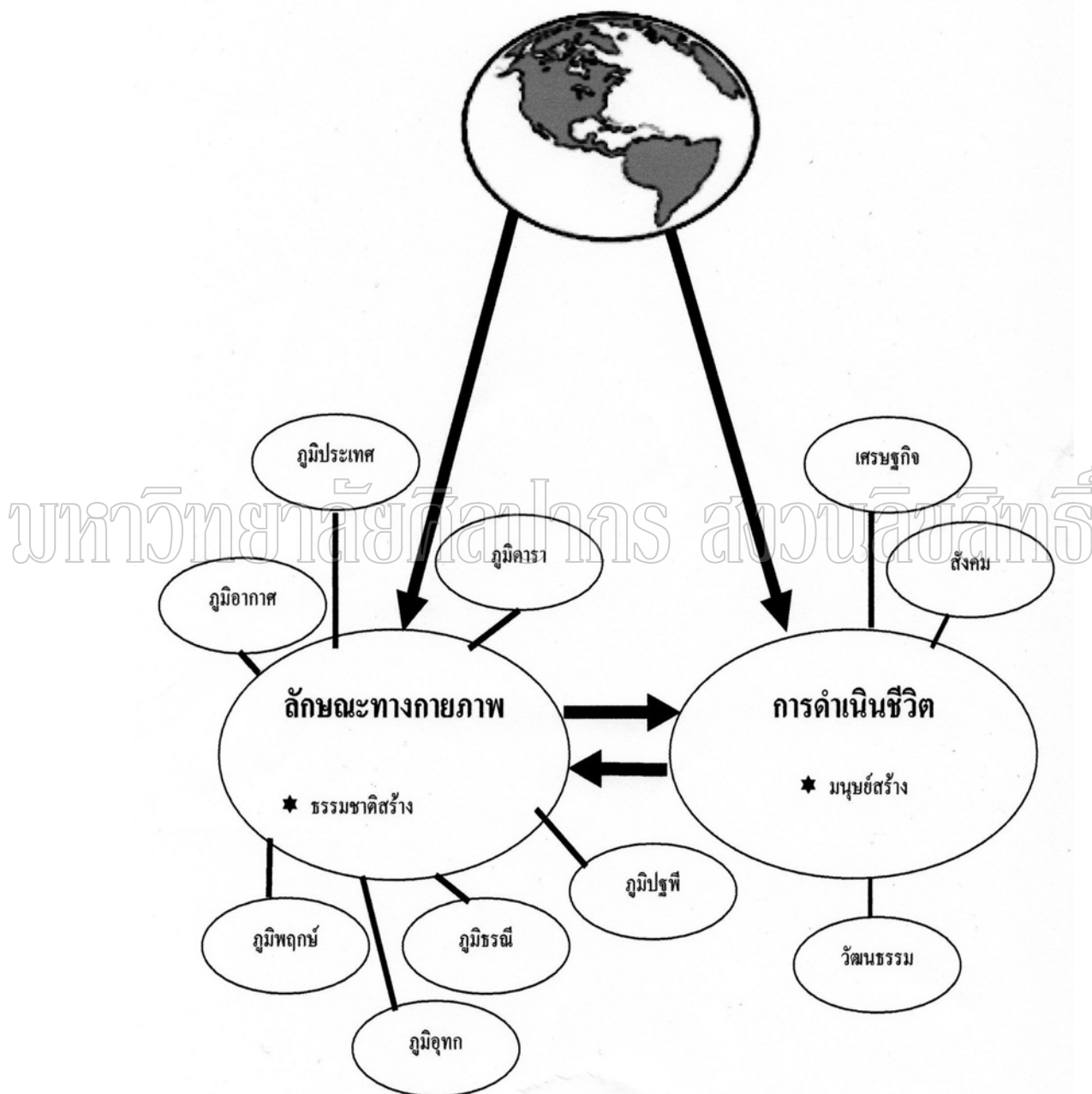
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพของโลก

กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ผังมโนทัศน์

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพของโลก
กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

จากผังมโนทัศน์ในหน้านี้ นักเรียนรู้จักลักษณะทางกายภาพของโลกหรือยัง
และพอจะมองเห็นความสัมพันธ์ของการดำเนินชีวิตของมนุษย์กับลักษณะทางกายภาพ
ของโลกบ้างหรือไม่

นักเรียนยังไม่เข้าใจแน่ ๆ เลย

ใจเย็น ๆ นะ

ลองอ่านตารางด้านล่างดูซิ

ตารางนี้จะทำให้นักเรียนรู้จักลักษณะทางกายภาพของโลกดีขึ้น

ลักษณะทางกายภาพ	เรื่องที่ศึกษา	ตัวอย่างคำที่แสดงลักษณะกายภาพ
ภูมิประเทศ	ความสูงต่ำของพื้นที่	ที่ราบ ที่ราบสูง เพือกเขา ทะเล หมู่เกาะ มหาสมุทร น้ำตก
ภูมิอากาศ	ฤดูกาล ลักษณะอากาศ เขตอากาศ	ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูใบไม้ร่วง ฤดูหนาว ฤดูร้อน ปริมาณน้ำฝน หิมะ แดดจัด ฝนฟ้าคะนอง ทะเลทราย เขตอบอุ่น เขตร้อน เขตมรสุม เขตขั้วโลก
ภูมิดาราศาสตร์	ท้องฟ้า ดวงดาว	ดาวหาง ดาวเคราะห์ ดาวเสาร์ ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์
ภูมิพฤกษศาสตร์	ป่าไม้	ป่าชายเลน ป่าทึบ ป่าพรุ ป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ
ภูมิอุทกศาสตร์	แหล่งน้ำ ลักษณะน้ำ	น้ำเค็ม น้ำกร่อย น้ำบาดาล
ภูมิธรณีวิทยา	ดิน	ดินทราย ดินเหนียว ดินร่วน ดินตะกอน
ภูมิปฐพีวิทยา	หิน	หินทราย หินชนวน หินชั้น หินแกรนิต

ตอนนี้พอจะนึกออกหรือยังว่า

การดำเนินชีวิตของมนุษย์

มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพของโลกเป็นอย่างไรบ้าง

.....

นี่คุณซีถ้ามีหิมะตกลงมาตอนนี้เราจะทำอย่างไรกันดี

ในหน้านี้จะทดสอบความเข้าใจของนักเรียนแล้วนะจ๊ะ

ดูภาพแล้วทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องสี่เหลี่ยม ให้ถูกต้อง

ภาพนี้เป็นภาพอาชีพอะไร

นาข้าว นาเกลือ

ภูมิภาคที่เหมาะสมกับการทำอาชีพนี้คือ

ที่ราบเชิงเขา ที่ราบริมทะเล

ภูมิอากาศที่เหมาะสมจะทำให้ได้ผลผลิตดีคือ

ฝนตกชุก แสงแดดจัด

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนลิขสิทธิ์

คำเฉลยอยู่ด้านล่าง ตรวจหรือยัง

นักเรียนเลือกคำตอบได้ถูกต้องทั้งหมดใช่ไหม เก่งจังเลย

คงจะเริ่มเข้าใจแล้วว่า.....

การดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กับ

ลักษณะทางกายภาพของโลกมาก

.....

ถ้าคุณพบแร่ทองคำในที่ดินของนักเรียน อะไรจะเกิดขึ้นกับนักเรียน

เฉลยคำถามจากภาพ ภาพนาเกลือ ภูมิภาคที่เหมาะสมที่ราบริมทะเล ภูมิอากาศที่

เหมาะสมแสงแดดจัด

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 1

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รองหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

การรับประทานอาหารของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเทือกเขา กับมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณชายทะเล จะมีความแตกต่างกันอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 2

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

การแต่งกายของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเขตอากาศร้อน กับมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเขตอากาศหนาวเย็น จะมีความแตกต่างกันอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 3

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

การสร้างที่อยู่อาศัยของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเขตอากาศร้อนฝนตกชุก กับมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเขตอากาศแห้งแล้งแบบทะเลทราย จะมีความแตกต่างกันอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 4

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

การสร้างที่อยู่อาศัยของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณริมทะเล กับมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเทือกเขาสูงจะมีความแตกต่างกันอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 5

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

การทำอาชีพเพาะปลูกของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบ ฝนตกชุกดินอุดมสมบูรณ์ กับ มนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเขตอากาศแห้งแล้งแบบทะเลทราย จะมีความแตกต่างกันอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 6

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

การประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบ อากาศร้อนชื้น กับ บริเวณเขตเทือกเขา อากาศหนาวเย็น จะมีความแตกต่างกันอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 7

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

อาชีพของมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำ จะมีความแตกต่างกับมนุษย์ที่อาศัยอยู่บริเวณเขตเทือกเขาสูงอย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 8

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

บริเวณที่ราบริมแม่น้ำ กับบริเวณที่เป็นเทือกเขาสูง จะมีความแตกต่างด้านจำนวนประชากรอย่างไร เพราะเหตุใด

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 9

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

ประเพณีลอยกระทงของไทยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตของมนุษย์กับลักษณะทางกายภาพของโลกได้อย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

กลุ่มที่ 10

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง

- 1) หัวหน้ากลุ่มอ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ยินชัดเจน 2 เที้ยว
- 2) สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบลงในใบคำตอบของตนเอง ใช้เวลา 2 นาที
- 3) หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน
- 4) สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปคำตอบเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
- 5) รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในใบกิจกรรม และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่ม

ประเพณีลอยกระทงของไทยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตของมนุษย์กับลักษณะทางกายภาพของโลกได้อย่างไร

สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัด

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ตอนที่ 1

คำชี้แจง วงกลมล้อมรอบตัวเลขหน้าคำที่แสดงลักษณะทางกายภาพของโลก

1. ดินเลน	11. เรือประมง
2. ป่าดงดิบ	12. ทางรถไฟ
3. เขื่อน	13. แม่น้ำแม่กลอง
4. ทะเลสาบสงขลา	14. แร่ทองคำ
5. น้ำตกเก้าโจน	15. วายน้ำ
6. ประเพณีลอยกระทง	16. สวนทุเรียน
7. ดาวหาง	17. ยอดเขาหิมาลัย
8. ดินสอ	18. คลื่นสึนามิ
9. เกาะเสม็ด	19. ไฟฟ้า
10. ฟ้าตื่นจก	20. ตลาด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ดูภาพแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. การแต่งกายของบุคคลในภาพแสดงลักษณะทางกายภาพของโลกอย่างไร

.....

2. กีฬาในภาพเป็นกีฬาที่เล่นได้เฉพาะเขตที่มีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศอย่างไร

.....

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ตอนที่ 1

คำชี้แจง วงกลมล้อมรอบตัวเลขหน้าคำที่แสดงลักษณะทางกายภาพของโลก

1. ดินเลน	11. เรือประมง
2. ป่าดงดิบ	12. ทางรถไฟ
3. เขื่อน	13. แม่น้ำแม่กลอง
4. ทะเลสาบสงขลา	14. แร่ทองคำ
5. น้ำตกเก้าโจน	15. วายน้ำ
6. ประเพณีลอยกระทง	16. สวนทุเรียน
7. ดาวหาง	17. ยอดเขาหิมาลัย
8. ดินสอ	18. คลื่นสึนามิ
9. เกาะเสม็ด	19. ไฟฟ้า
10. ผ้าตีนจก	20. ตลาด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ดูภาพแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

- การแต่งกายของบุคคลในภาพแสดงลักษณะทางกายภาพของโลกอย่างไร
การแต่งกายใส่ชุดหนา มีหมวกคลุมศีรษะ แสดงลักษณะอากาศหนาวเย็นมาก.....
- กีฬาในภาพเป็นกีฬาที่เล่นได้เฉพาะเขตที่มีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศอย่างไร
กีฬาในภาพเป็นกีฬาสกี เล่นในเขตภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา และมีภูมิอากาศหนาวเย็นจนมีหิมะตก..

ใบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม(สำหรับผู้เรียน)

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มโดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

3 คือ ดีมาก หมายถึง สมาชิกทุกคนทำด้วยความเต็มใจและสนุกสนาน

2 คือ ดีพอสมควร หมายถึงมีสมาชิก 1 คนไม่ทำ หรือทำแบบไม่เต็มใจ

1 คือ หมายถึงพอใช้ มีสมาชิก 2 - 3 คน ไม่ทำ หรือต้องเตือนจึงทำ

0 คือ ต้องปรับปรุงอย่างมาก หมายถึงสมาชิก 4 - 6 คน ไม่สนใจทำกิจกรรม

เตือนแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 3	ดี 2	พอใช้ 1	ต้องปรับปรุง 0
1 สมาชิกตั้งใจฟังคำชี้แจงทุกคน				
2. สมาชิกตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกคน				
3. สมาชิกตั้งใจแสดงความคิดเห็นทุกคน				
4 สมาชิกตั้งใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นทุกคน				
5 สมาชิกตั้งใจฟังการอภิปรายหน้าชั้นเรียนทุกคน				
รวมคะแนน				

ปัญหาในการทำงาน

คือ.....

.....

.....

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....

วันที่.....

ใบประเมินการนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนของสมาชิกทุกกลุ่ม (กลุ่มตนเองด้วย) โดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 3 หมายถึง ดีมาก ควรนำไปเป็นตัวอย่าง
- 2 หมายถึง ดีพอสมควร ปรับปรุงอีกเล็กน้อยจะดีมาก
- 1 หมายถึง พอใช้ แต่ต้องปรับปรุงจึงจะดี
- 0 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

รายการประเมิน	กลุ่มที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. การแต่งกายของผู้นำเสนอผลงานเรียบร้อย ถูกระเบียบโรงเรียน										
2. ผู้นำเสนอผลงานเสียงดังฟังชัดเจน										
3. ผู้นำเสนอมีความคล่องแคล่ว (การไหว้ การยืน การถือใบกิจกรรม)										
4. เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย มีการยกตัวอย่าง ประกอบ										
5. เนื้อหาถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น										
รวมคะแนน										

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....
 วันที่.....

แบบทดสอบ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง นักเรียนนำคำที่ให้มาไปเติมในช่องที่สัมพันธ์

ทะเลสาบ   อบอุ่น   ป่าเบญจพรรณ   ทำนา   แม่น้ำ   ไร่   เพชร
 เกาะ   ไร่อ้อย   โทรทัศน์   อุณหภูมิต่ำ   บ้าน   ล่าสัตว์   ไร่ไทย   ดีเปรสชัน

ภูมิภาค	ภูมิอากาศ	ทรัพยากร	อาชีพ	ศิลปวัฒนธรรม

ตอนที่ 2

คำชี้แจง จงนำอักษรหน้าข้อความทางซ้ายมือมาใส่หน้าตัวเลขทางด้านซ้ายมือที่แสดง

ความสัมพันธ์กันระหว่างลักษณะกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะการดำเนินชีวิต

.....1 ที่ราบลุ่ม

ก เก็บของป่า

.....2 เกาะ

ข เลี้ยงจิ้งจอก ล่า ล่อ

.....3 แห้งแล้งมาก

ค โรงงานอุตสาหกรรม

.....4 ป่าดงดิบ

ง ทำนา

.....5 ถ่านหิน

จ ประมงน้ำเค็ม

เฉลยแบบทดสอบ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง นักเรียนนำคำที่ให้มาไปเติมในตาราง

ทะเลสาบ   อบอุ่น   ป่าเบญจพรรณ   ทำนา   แม่น้ำ   ไร่   เพชร
 เกาะ   ไร่อ้อย   โทรทัศน์   อุณหภูมิต่ำ   บ้าน   ลำสัตรวิ   ไร่ไทย   ดีเปรสชัน

ภูมิภาค	ภูมิอากาศ	ทรัพยากร	อาชีพ	ศิลปวัฒนธรรม
ทะเลสาบ	อบอุ่น	ป่าเบญจพรรณ	ทำนา	ไร่ไทย
แม่น้ำ	อุณหภูมิต่ำ	เพชร	ไร่อ้อย	ตะเกียบ
เกาะ	ดีเปรสชัน	ดินทราย	ลำสัตรวิ	วัด

ตอนที่ 2

คำชี้แจง จงนำอักษรหน้าข้อความทางซ้ายมือมาใส่หน้าตัวเลขทางด้านซ้ายมือที่แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างลักษณะกายภาพกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะการดำเนินชีวิต

.....ง.....1 ที่ราบลุ่ม

ก เก็บของป่า

.....จ.....2 เกาะ

ข เลี้ยงอูฐ ลา ล่อ

.....ข.....3 แห้งแล้งมาก

ค โรงงานอุตสาหกรรม

.....ก.....4 ป่าดงดิบ

ง ทำนา

.....ค.....5 ถ่านหิน

จ ประมงน้ำเค็ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา ส31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยประเทศ 11 ประเทศ ความแตกต่างของที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตของแต่ละประเทศทำให้แต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทั้งด้านลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ รวมไปถึงทรัพยากรธรรมชาติ ความแตกต่างเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน

มาตรฐาน ส 5.2

เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติตนเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
- เปรียบเทียบที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
- อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศได้

สาระการเรียนรู้

- ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

1.1 เตรียมความพร้อม โดยให้นักเรียนเขียนชื่อประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเวลา 2 นาที แล้วครูเฉลยและแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

1.2 ทบทวนความรู้เดิม โดยแสดงแผนที่โลกหน้าชั้นเรียนให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม สลับกันออกมาชี้ตำแหน่งขั้วโลกเหนือ ขั้วโลกใต้ เส้นละติจูด เส้นลองจิจูดที่สำคัญ ทวีปต่าง ๆ ทั้ง 7 ทวีป รวมทั้งที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่

2.1 นักเรียนเข้าประจำกลุ่มตามเดิม เลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่มใหม่โดยไม่ซ้ำกับชั่วโมงที่ผ่านมา แล้วหัวหน้ากลุ่มรับ “มงกุฎประจำตำแหน่ง” มอบให้สมาชิกกลุ่มสวม รองหัวหน้ากลุ่มบันทึกหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มทุกคนลงในใบบันทึกการทำกิจกรรมกลุ่ม

2.2 หัวหน้ากลุ่มรับแผนที่แสดงที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และใบงานแจกให้สมาชิกในกลุ่มทำ

2.3 หัวหน้ากลุ่มรับใบเฉลยจากครู แล้วอ่านคำเฉลยให้สมาชิกในกลุ่มตรวจคำตอบพร้อมกัน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 หัวหน้ากลุ่มจับฉลากชื่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลุ่มละ 1 ประเทศ แล้วรับใบกิจกรรมไปดำเนินการ

3.2 หัวหน้ากลุ่มอ่านคำสั่งใบกิจกรรมให้สมาชิกฟัง

3.3 สมาชิกทุกคน วิเคราะห์ผลดี-ผลเสียของที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ของประเทศที่กลุ่มจับฉลากได้ ลงในกระดาษคำตอบที่หัวหน้ากลุ่มแจกให้

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 หัวหน้ากลุ่มดำเนินการให้สมาชิกอ่านคำตอบของตนเองให้เพื่อนในกลุ่มได้ยินชัดเจน

4.2 สมาชิกร่วมกันสรุปความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม แล้วให้หัวหน้ากลุ่มเขียนสรุปผลการอภิปรายกลุ่มในใบบันทึกผลการอภิปรายกลุ่ม

4.3 รองหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการทำกิจกรรมในใบบันทึกผลการทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้

นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้แล้วจดบันทึกลงในสมุดบันทึกการเขียนของผู้ของแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นแสดงผลงาน

หัวหน้ากลุ่มเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนในชั้นเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัด

7.2 นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. แผนที่โลก
2. แผนที่แสดงที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. ใบงานเรื่องที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
4. ฉลากชื่อประเทศ 11 ประเทศ
5. ใบคำสั่งกิจกรรม
6. ใบสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม
7. ใบบันทึกหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม
8. ใบสรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่ม
9. ใบประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับผู้เรียน
10. ใบประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับครู
11. ใบสรุปการประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับครู
12. แบบฝึกหัด
13. แบบทดสอบการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด

1. สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. ตรวจแบบฝึกหัด
4. ตรวจแบบทดสอบการเรียนรู้

เครื่องมือการวัดผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม(ครู)

2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม(นักเรียน)

3. แบบฝึกหัด

4. แบบทดสอบการเรียนรู้

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

2. ข้อดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

3. ปัญหาที่เกิดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนวัตวิทย์

.....
.....

5. ข้อเสนอแนะ

.....
.....

แผนที่แสดงที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ประมาณ 4,571,848 ตารางกิโลเมตร

ประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ 11 ประเทศ ดังนี้

ประเทศไทย	พื้นที่ 514,000 ตารางกิโลเมตร	ประเทศบรูไน	พื้นที่ 5,765 ตารางกิโลเมตร
ประเทศลาว	พื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร	ประเทศฟิลิปปินส์	พื้นที่ 300,000 ตารางกิโลเมตร
ประเทศพม่า	พื้นที่ 676,578 ตารางกิโลเมตร	ประเทศสิงคโปร์	พื้นที่ 699 ตารางกิโลเมตร
ประเทศเวียดนาม	พื้นที่ 331,689 ตารางกิโลเมตร	ประเทศมาเลเซีย	พื้นที่ 329,758 ตารางกิโลเมตร
ประเทศกัมพูชา	พื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร	ประเทศติมอร์-เลสเต	พื้นที่ 14,609 ตารางกิโลเมตร
ประเทศอินโดนีเซีย			
พื้นที่ 1,904,596 ตารางกิโลเมตร			
ที่มา http://th.wikipedia.org			

ใบงานที่ 1

เรื่อง ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง ศึกษาแผนที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องแล้วทำเครื่องหมาย
ระบายทึบในกระดาษคำตอบ

1. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดใด

1 11 องศาเหนือ ถึง 27 องศาเหนือ	2 27 องศาเหนือถึง 11 องศาใต้
3 11 องศาเหนือ ถึง 27 องศาใต้	4 11 องศาใต้ ถึง 27 องศาใต้
2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ระหว่างลองจิจูดใด

1 92 องศาตะวันตก ถึง 141 องศาตะวันตก	2 92 องศาตะวันออก ถึง 141 องศาตะวันตก
3 92 องศาตะวันออก ถึง 141 องศาตะวันตก	4 92 องศาตะวันออก ถึง 141 องศาตะวันออก
3. ประเทศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดต่อกับประเทศจีนและ
อินเดีย

1 ลาว ไทย พม่า	2 พม่า ลาว เวียดนาม
3 กัมพูชา ลาว พม่า	3 ลาว เวียดนาม กัมพูชา
4. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับอาณาเขตของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1 ด้านเหนือติดต่อกับประเทศจีน อินเดีย	2 ด้านใต้ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย
3 ด้านตะวันออกติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิก	4 ด้านตะวันตกติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิก
5. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ประมาณเท่าใด

1 4 ล้านตารางกิโลเมตร	2 8 ล้านตารางกิโลเมตร
3 10 ล้านตารางกิโลเมตร	4 12 ล้านตารางกิโลเมตร
6. ประเทศใดที่มีเส้นศูนย์สูตรลากผ่าน

1 มาเลเซีย	2 ฟิลิปปินส์	3 อินโดนีเซีย	4ติมอร์-เลสเต
------------	--------------	---------------	---------------
7. ประเทศใดที่มีพื้นที่ตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน

1 พม่า ไทย ลาว	2 ไทย กัมพูชา อินโดนีเซีย
3 มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์	4 เวียดนาม กัมพูชา บรูไน

8. ประเทศคูใดที่มีพื้นที่มากที่สุดและน้อยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
1 ไทย – บรูไน	2 พม่า – สิงคโปร์
3 เวียดนาม – ตีมอร์-เลสเต	4 อินโดนีเซีย – สิงคโปร์
9. ประเทศไทยมีพื้นที่มากเป็นลำดับที่เท่าใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
1 อันดับ 1	2 อันดับ 2
3 อันดับ 3	4 อันดับ 4
10. ประเทศใดที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล
1 กัมพูชา	2 ลาว	3 พม่า	4 บรูไน
11. ประเทศใดที่ไม่มีพรมแดนทางทิศใต้ติดต่อกับทะเล
1 เวียดนาม	2 อินโดนีเซีย	3 ฟิลิปปินส์	4 บรูไน
12. ประเทศใดที่มีพรมแดนอยู่ในซีกโลกใต้ทั้งหมด
1 บรูไน	2 สิงคโปร์	3 ตีมอร์-เลสเต	4 อินโดนีเซีย
13. ประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องใดมากที่สุด
1 ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ใกล้เคียงกัน
2 ตั้งอยู่ระหว่างลองจิจูดที่ใกล้เคียงกัน
3 ด้านเหนือติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศเหมือนกัน
4 ด้านตะวันออกและด้านตะวันตกติดต่อกับมหาสมุทรอินเดียเหมือนกัน
14. จุดตะวันตกสุดของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ในประเทศใด
1 พม่า	2 ฟิลิปปินส์	3 อินโดนีเซีย	4 ตีมอร์-เลสเต
15. จุดเหนือสุดของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ในประเทศใด
1 พม่า	2 ลาว	3 เวียดนาม	4 ฟิลิปปินส์

เฉลย
ใบงานที่ 1
เรื่อง ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อ 1 ตอบ 2

ข้อ 2 ตอบ 4

ข้อ 3 ตอบ 2

ข้อ 4 ตอบ 3

ข้อ 5 ตอบ 1

ข้อ 6 ตอบ 3

ข้อ 7 ตอบ 1

ข้อ 8 ตอบ 4

ข้อ 9 ตอบ 3

ข้อ 10 ตอบ 2

ข้อ 11 ตอบ 4

ข้อ 12 ตอบ 4

ข้อ 13 ตอบ 1

ข้อ 14 ตอบ 3

ข้อ 15 ตอบ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบกิจกรรม
คำสั่ง สำหรับหัวหน้ากลุ่ม

1. แจกกระดาษคำตอบให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น
2. อ่านประเด็นคำถามให้สมาชิกทุกคนได้ยินชัดเจน
3. ให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเองลงกระดาษคำตอบ ในเวลา 3 นาที
4. ให้สมาชิกแต่ละคนอ่านคำตอบของตนเองให้สมาชิกทุกคนได้ยินชัดเจน
5. ให้สมาชิกร่วมกันสรุปความคิดเห็นเป็นผลการอภิปรายกลุ่ม
6. บันทึกผลการอภิปรายกลุ่มลงในใบสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม
7. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเด็นคำถาม

ประเทศ.....(ที่หัวหน้ากลุ่มจับฉลากได้) มีที่ตั้ง ขนาด

อาณาเขตที่เป็นผลดี — ผลเสีย ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศ

อย่างไรบ้าง

ใบสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม
กลุ่มที่.....

ประเด็นคำถาม

ประเทศ.....(ที่หัวหน้ากลุ่มจับฉลากได้) มีที่ตั้ง ขนาด อาณาเขตที่เป็นผลดี – ผลเสีย
ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศอย่างไรบ้าง

สรุปผลการอภิปราย

ผลดี

.....

.....

.....

.....

ผลเสีย

.....

.....

.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....เลขที่.....
- 2.....เลขที่.....
- 3.....เลขที่.....
- 4.....เลขที่.....
- 5.....เลขที่.....
- 6.....เลขที่.....

ใบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม(สำหรับผู้เรียน)

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มโดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

3 คือ ดีมาก หมายถึง สมาชิกทุกคนทำด้วยความเต็มใจและสนุกสนาน

2 คือ ดีพอสมควร หมายถึงมีสมาชิก 1 คนไม่ทำ หรือทำแบบไม่เต็มใจ

1 คือ หมายถึงพอใช้ มีสมาชิก 2 - 3 คน ไม่ทำ หรือต้องเตือนจึงทำ

0 คือ ต้องปรับปรุงอย่างมาก หมายถึงสมาชิก 4 - 6 คน ไม่สนใจทำกิจกรรม

เตือนแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 3	ดี 2	พอใช้ 1	ต้องปรับปรุง 0
1 สมาชิกตั้งใจฟังคำชี้แจงทุกคน				
2. สมาชิกตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกคน				
3. สมาชิกตั้งใจแสดงความคิดเห็นทุกคน				
4 สมาชิกตั้งใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นทุกคน				
5 สมาชิกตั้งใจฟังการอภิปรายหน้าชั้นเรียนทุกคน				
รวมคะแนน				

ปัญหาในการทำงาน

คือ.....
.....

ผู้ประเมินชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....

วันที่.....

ใบประเมินการนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนของสมาชิกทุกกลุ่ม (กลุ่มตนเองด้วย) โดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 3 หมายถึง ดีมาก ควรนำไปเป็นตัวอย่าง
- 2 หมายถึง ดีพอสมควร ปรับปรุงอีกเล็กน้อยจะดีมาก
- 1 หมายถึง พอใช้ แต่ต้องปรับปรุงจึงจะดี
- 0 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

รายการประเมิน	กลุ่มที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. การแต่งกายของผู้นำเสนอผลงานเรียบร้อย ถูกระเบียบโรงเรียน										
2. ผู้นำเสนอผลงานเสียงดังฟังชัดเจน										
3. ผู้นำเสนอมีบุคลิกภาพที่ดี (การไหว้ การยืน การถือไปกิจกรรม)										
4. เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย มีการยกตัวอย่าง ประกอบ										
5. เนื้อหาถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น										
รวมคะแนน										

ผู้ประเมินชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม.....

วันที่.....

แบบทดสอบการเรียนรู้

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องแล้วทำเครื่องหมายระบายทึบในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดกล่าวถึงที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกต้องที่สุด
  - 1 พื้นที่ทั้งหมดตั้งอยู่ในซีกโลกเหนือ
  - 2 พื้นที่ทั้งหมดตั้งอยู่ในซีกโลกใต้
  - 3 มีพื้นที่อยู่ในซีกโลกเหนือมากกว่าพื้นที่ในซีกโลกใต้
  - 4 มีพื้นที่ในซีกโลกใต้มากกว่าพื้นที่ในซีกโลกเหนือ
2. ถ้าเดินทางจากประเทศพม่าไปทางทิศเหนือจะพบอะไร
  - 1 ประเทศจีน
  - 2 ทวีปออสเตรเลีย
  - 3 มหาสมุทรอินเดีย
  - 4 มหาสมุทรแปซิฟิก
3. ประเทศใดที่เรียกได้ว่าเป็นชายแดนทางใต้ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - 1 มาเลเซีย
  - 2 อินโดนีเซีย
  - 3 ทิมอร์-เลสเต
  - 4 บรูไน
4. ประเทศใดที่ขนาดใกล้เคียงกับประเทศสิงคโปร์
  - 1 มาเลเซีย กัมพูชา
  - 2 ลาว ฟิลิปปินส์
  - 3 บรูไน ทิมอร์
  - 4 อินโดนีเซีย เวียดนาม
5. จากการศึกษาทำเลที่ตั้งประเทศที่มีปัญหาขัดแย้งเรื่องพรมแดนกับประเทศเพื่อนบ้านน้อยที่สุดคือประเทศใด
  - 1 ลาว
  - 2 อินโดนีเซีย
  - 3 กัมพูชา
  - 4 ฟิลิปปินส์

6. ถ้าบริเวณเส้นศูนย์สูตรเป็นบริเวณที่มีอากาศร้อนที่สุด ประเทศใดที่จะมีอากาศร้อนน้อยที่สุด
- 1 บรูไน
  - 2 มาเลเซีย
  - 3 พม่า
  - 4 เวียดนาม
7. เมื่อเกิดภัยธรรมชาติจากมหาสมุทรแปซิฟิกประเทศที่จะได้รับผลกระทบน้อยที่สุดคือประเทศใด
- 1 ฟิลิปปินส์
  - 2 อินโดนีเซีย
  - 3 เวียดนาม
  - 4 กัมพูชา
8. ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถผลิตสินค้าทะเลทำรายได้ให้ประเทศปีละจำนวนมากยกเว้นประเทศใด
- 1 ลาว
  - 2 มาเลเซีย
  - 3 กัมพูชา
  - 4 เวียดนาม
9. ประเทศพม่าและประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกันมากในเรื่องใด
- 1 อยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกเหมือนกัน
  - 2 มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเหมือนกัน
  - 3 มีพื้นที่อยู่ด้านตะวันตกสุดของภูมิภาคเช่นเดียวกัน
  - 4 มีขนาดใกล้เคียงกัน
10. พม่า ไทย ลาว เวียดนาม เป็นการเรียงลำดับประเทศตามลักษณะอะไรชัดเจนที่สุด
- 1 ที่ตั้งจากตะวันตกไปตะวันออก
  - 2 ที่ตั้งจากตะวันออกไปตะวันตก
  - 3 ขนาดจากพื้นที่มากไปหาพื้นที่น้อย
  - 4 ขนาดจากพื้นที่น้อยไปหาพื้นที่มาก

เฉลยแบบทดสอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อใดถูกให้ 1 คะแนนและข้อใดผิดให้ 0 คะแนน

ข้อ 1 ตอบ 3

ข้อ 2 ตอบ 1

ข้อ 3 ตอบ 2

ข้อ 4 ตอบ 3

ข้อ 5 ตอบ 4

ข้อ 6 ตอบ 3

ข้อ 7 ตอบ 4

ข้อ 8 ตอบ 1

ข้อ 9 ตอบ 4

ข้อ 10 ตอบ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชา สังคมศึกษา ส31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ลักษณะภูมิประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นภาคพื้นทวีป กับส่วนที่เป็นหมู่เกาะ ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะแบ่งเป็น 2 กลุ่มอย่างเด่นชัด นอกจากนี้เทือกเขา ที่ราบสูง ที่ราบลุ่มแม่น้ำ แม่น้ำ ทะเล มหาสมุทรทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศมีความแตกต่าง ๆ กัน และคล้ายคลึงกัน

มาตรฐาน ส 5.2

เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติตนเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
2. บอกความคล้ายคลึงและแตกต่างกันของลักษณะภูมิประเทศของประเทศต่าง ๆ

ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

สาระการเรียนรู้

ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
2. เทือกเขาสูง ที่ราบสูง และแนวภูเขาไฟ
3. ที่ราบชายฝั่งทะเล
4. หมู่เกาะ
5. ทะเลสาบ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

1.1 เตรียมความพร้อมโดยครูอ่านคำให้นักเรียนฟัง คำใดที่เป็นคำแสดงลักษณะภูมิประเทศให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูก และคำใดไม่แสดงลักษณะภูมิประเทศให้ทำเครื่องหมายผิดในสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 10 คำ เสร็จแล้วครูเฉลย และสนทนาถึงความหมายของลักษณะภูมิประเทศ พร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

1.2 ทบทวนบทเรียนเดิมโดยการให้นักเรียนทำใบงานทบทวนความรู้เดิม ครูเฉลยแล้วซักถามเกี่ยวกับความคล้ายคลึง แตกต่าง ของที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขตของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขตของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เสร็จแล้วครูแจ้งจุดประสงค์

ขั้นตอน 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่

2.1 นักเรียนเข้าประจำกลุ่มตามเดิม เลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่มใหม่โดยไม่ซ้ำกับชั่วโมงที่ผ่านมา แล้วหัวหน้ากลุ่มรับ “มงกุฎประจำตำแหน่ง” มอบให้สมาชิกกลุ่มสวมรองหัวหน้ากลุ่มบันทึกหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มทุกคนลงในใบบันทึกการทำกิจกรรมกลุ่ม

2.2 หัวหน้ากลุ่มรับของกิจกรรมแล้วดำเนินการแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย

2.3 แจกใบกิจกรรมที่ 1.1 และ 1.2 ให้สมาชิกกลุ่มละ 1 กิจกรรม

2.4 สมาชิกทำกิจกรรมทำใช้เวลา 10 นาที

2.5 สมาชิกนำไปกิจกรรมที่ทำเสร็จแล้วมาให้มาแลกเปลี่ยนตรวจคำตอบ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่และ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 หัวหน้ากลุ่มรับของกิจกรรมที่ 2 แล้วอ่านคำสั่งให้สมาชิกฟัง

3.2 หัวหน้ากลุ่มแจกบัตรคำถามให้สมาชิกคนละ 1 ใบ ให้สมาชิกตอบให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายคำตอบของแต่ละคน

4.2 สมาชิกช่วยกันทำแผนที่แสดงบริเวณที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่น คนอยู่เบาบาง เขตเพาะปลูก เขตเลี้ยงสัตว์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในแผนที่โครงร่างที่แจกให้

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้

สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันถึงลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศที่มีลักษณะภูมิประเทศใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน แล้วบันทึกสมุดบันทึกการเรียนรู้ของแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 6 ชั้นแสดงผลงาน

6.1 หัวหน้ากลุ่มนำแผนที่แสดงบริเวณที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่น คนอยู่เบาบาง เขตเพาะปลูก เขตเลี้ยงสัตว์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ติดที่ผนังห้อง

6.2 นักเรียนในชั้นร่วมกันประเมินผลงาน

6.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะภูมิประเทศและความสัมพันธ์ของภูมิประเทศกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ขั้นตอนที่ 7 ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัด

7.2 นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. ใบงานทบทวนความรู้เดิม
2. แผนที่โครงร่างแสดงลักษณะภูมิประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. ใบงานที่ 1
4. ใบงานที่ 2
5. แผนที่ลักษณะภูมิประเทศของโลก
6. แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด

1. สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. ตรวจแบบฝึกหัด
4. ตรวจแบบทดสอบการเรียนรู้

เครื่องมือการวัดผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม(ครู)
2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม(นักเรียน)
3. แบบฝึกหัด
4. แบบทดสอบการเรียนรู้

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

2. ข้อดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

3. ปัญหาที่เกิดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

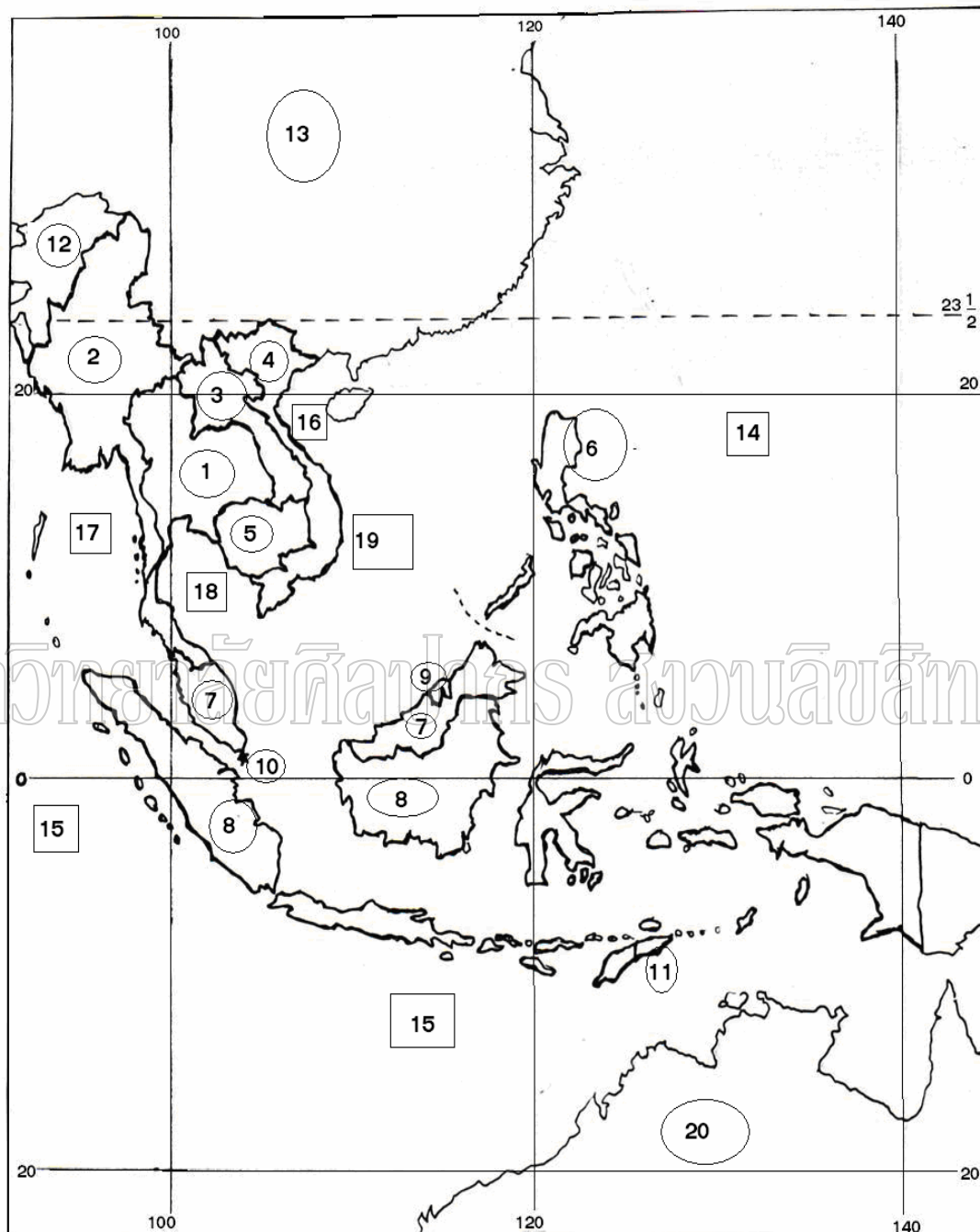
.....
.....

5 ข้อเสนอแนะ

.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบงานทบทวนความรู้เดิม
เรื่อง ที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ใบงานทบทวนความรู้เดิม(ต่อ)

เรื่อง ที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง นำตัวเลขในแผนที่ มาใส่หน้าข้อความที่สัมพันธ์กัน

..... ประเทศจีน	..... ประเทศฟิลิปปินส์
..... ประเทศอินเดีย	..... มหาสมุทรอินเดีย
..... ทวีปออสเตรเลีย	..... มหาสมุทรแปซิฟิก
..... ประเทศกัมพูชา	..... อ่าวไทย
..... ประเทศเวียดนาม	..... ทะเลจีนใต้
..... ประเทศบรูไน	..... ทะเลอันดามัน
..... ประเทศอินโดนีเซีย	..... อ่าวตังเกี๋ย
..... ประเทศมาเลเซีย	..... ประเทศลาว
..... ประเทศติมอร์-เลสเต	..... ประเทศพม่า
..... ประเทศไทย	..... ประเทศสิงคโปร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เฉลยใบงานทบทวนความรู้เดิม

.....13..... ประเทศจีน	.....6..... ประเทศฟิลิปปินส์
.....12..... ประเทศอินเดีย	.....15.... มหาสมุทรอินเดีย
.....20..... ทวีปออสเตรเลีย	.....14..... มหาสมุทรแปซิฟิก
.....5..... ประเทศกัมพูชา	.....18..... อ่าวไทย
.....4..... ประเทศเวียดนาม	.....19..... ทะเลจีนใต้
.....9..... ประเทศบรูไน	.....17..... ทะเลอันดามัน
.....8..... ประเทศอินโดนีเซีย	.....16..... อ่าวตังเกี๋ย
.....7..... ประเทศมาเลเซีย	.....3.... ประเทศลาว
.....11..... ประเทศติมอร์-เลสเต	.....2..... ประเทศพม่า
.....1..... ประเทศไทย	.....10..... ประเทศสิงคโปร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

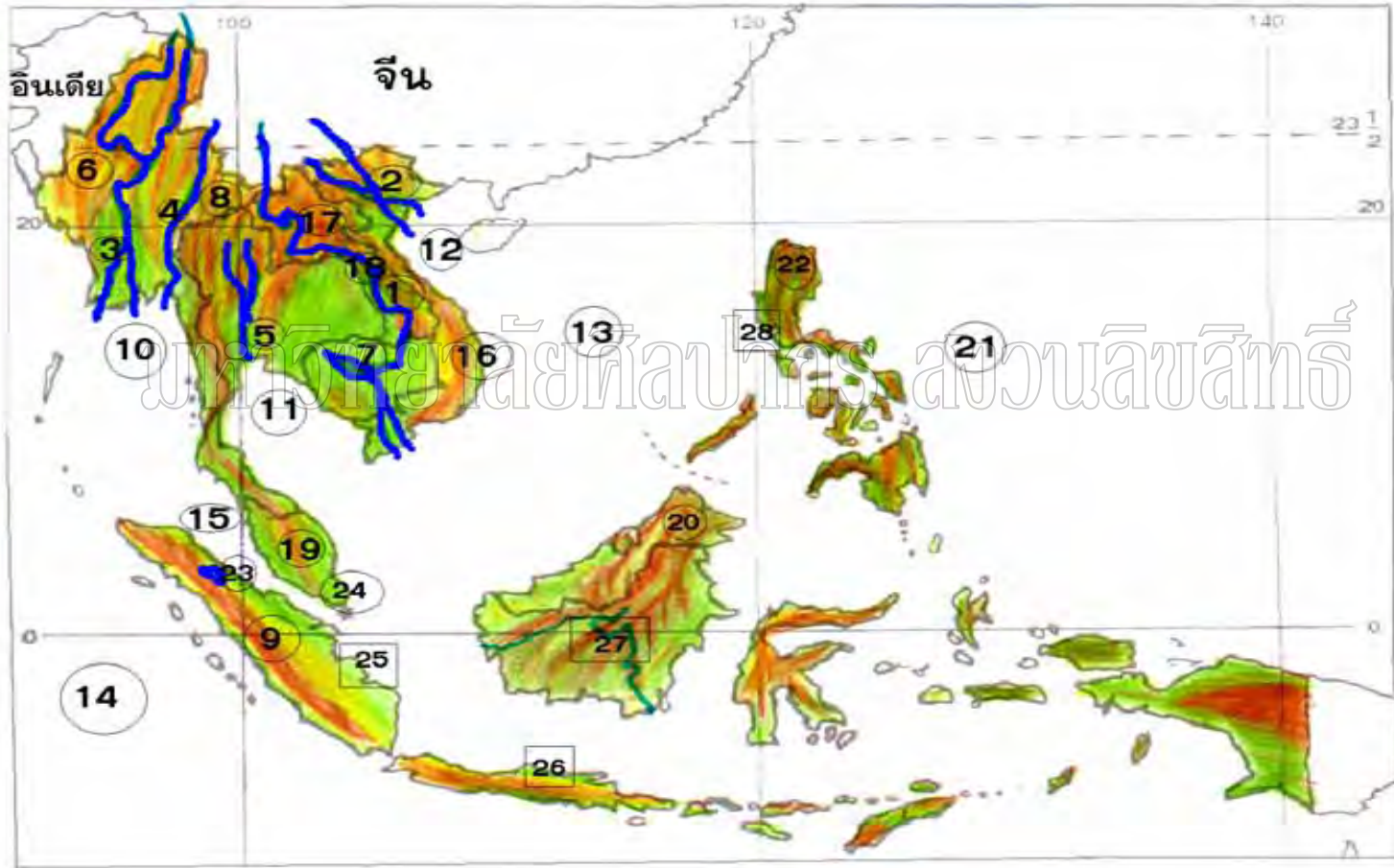
กิจกรรมที่ 1

คำสั่ง สำหรับ หัวหน้ากลุ่ม

1. แบ่งสมาชิกในกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย
2. แจกเอกสารกิจกรรมที่ 1.1 และกิจกรรมที่ 1.2 ให้สมาชิกกลุ่มละ 1 กิจกรรม
3. สมาชิกทำกิจกรรมในเวลา 10 นาที
4. ให้สมาชิกนำไปกิจกรรมที่ทำเสร็จแล้วมาสลับให้เพื่อนตรวจคำตอบ
5. สมาชิกอภิปรายร่วมกันถึงคำตอบที่ไม่ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนที่เรื่องลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ประกอบใบกิจกรรมที่ 1.1

ใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง นำตัวเลขในแผนที่ภูมิประเทศและ ข้อความเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง
ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วย
ที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่

1. หมายเลข.....คือที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำนานาชาติ มีต้นกำเนิดอยู่ในประเทศจีนแล้วไหลโดยผ่านประเทศ 1.....2.....3.....สู่ทะเลจีนใต้
2. หมายเลข.....คือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง ทางตอนเหนือของประเทศเวียดนาม
3. หมายเลข.....คือที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี .และ หมายเลข.....คือที่ราบลุ่มแม่น้ำสาละวิน แม่น้ำทั้งสองเป็นแม่น้ำสำคัญของประเทศพม่า แม่น้ำสาละวินเป็นแม่น้ำที่อยู่ใกล้กับประเทศไทย
4. หมายเลข.....คือที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

เทือกเขาและที่ราบสูง ได้แก่

1. หมายเลข.....คือ เทือกเขาอารากันโยมาอยู่ประเทศพม่า
2. หมายเลข.....คือ เทือกเขาบาริซานอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย
3. หมายเลข.....คือ เทือกเขาอันนัม ในประเทศเวียดนาม
4. หมายเลข.....คือ เทือกเขาคอกเกอร์ในประเทศมาเลเซียส่วนที่อยู่บนเกาะสุมาตรา
5. หมายเลข.....คือเทือกเขามาเดรรา ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของฟิลิปปินส์
6. หมายเลข.....คือ ที่ราบสูงฉานทางตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า
7. หมายเลข.....คือที่ราบสูงตรันนินห์ ทางตอนเหนือของประเทศลาว
8. หมายเลข.....คือที่ราบสูงโบลีเวน ทางตอนใต้ของลาว
9. หมายเลข.....คือที่ราบสูง คาเมรอน ในคาบสมุทรมะละกา ของมาเลเซีย

แนวเทือกเขาสูงทางตะวันตกของภูมิภาค เริ่มตั้งแต่เทือกเขา.....ในประเทศพม่า เทือกเขาในประเทศอินโดนีเซีย และเทือกเขาในหมู่เกาะของประเทศฟิลิปปินส์ เป็นเทือกเขาที่อยู่ในแนวภูเขาไฟ ทำให้เกิดมีแผ่นดินไหว และภูเขาไฟระเบิดในบริเวณนี้เสมอ

ทะเลสาบ เช่น

1. หมายเลข.....คือทะเลสาบเขมร อยู่ในประเทศกัมพูชา
2. หมายเลข.....คือทะเลสาบโตบา อยู่ในประเทศอินโดนีเซีย

ที่ราบชายฝั่งทะเล

ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลทั้ง 3 ด้าน ทำให้มีที่ราบชายฝั่งทะเล เช่น

1. หมายเลข.....คืออ่าวตังเกี๋ย และ หมายเลข.....คือทะเลจีนใต้ ทำให้มีที่ราบริมทะเล ในประเทศเวียดนาม
2. หมายเลข.....คืออ่าวเมาะตะ ทำให้มีที่ราบชายฝั่งทะเล ในประเทศพม่า
3. หมายเลข.....คืออ่าวไทย ทำให้มีที่ราบชายฝั่งในประเทศไทย

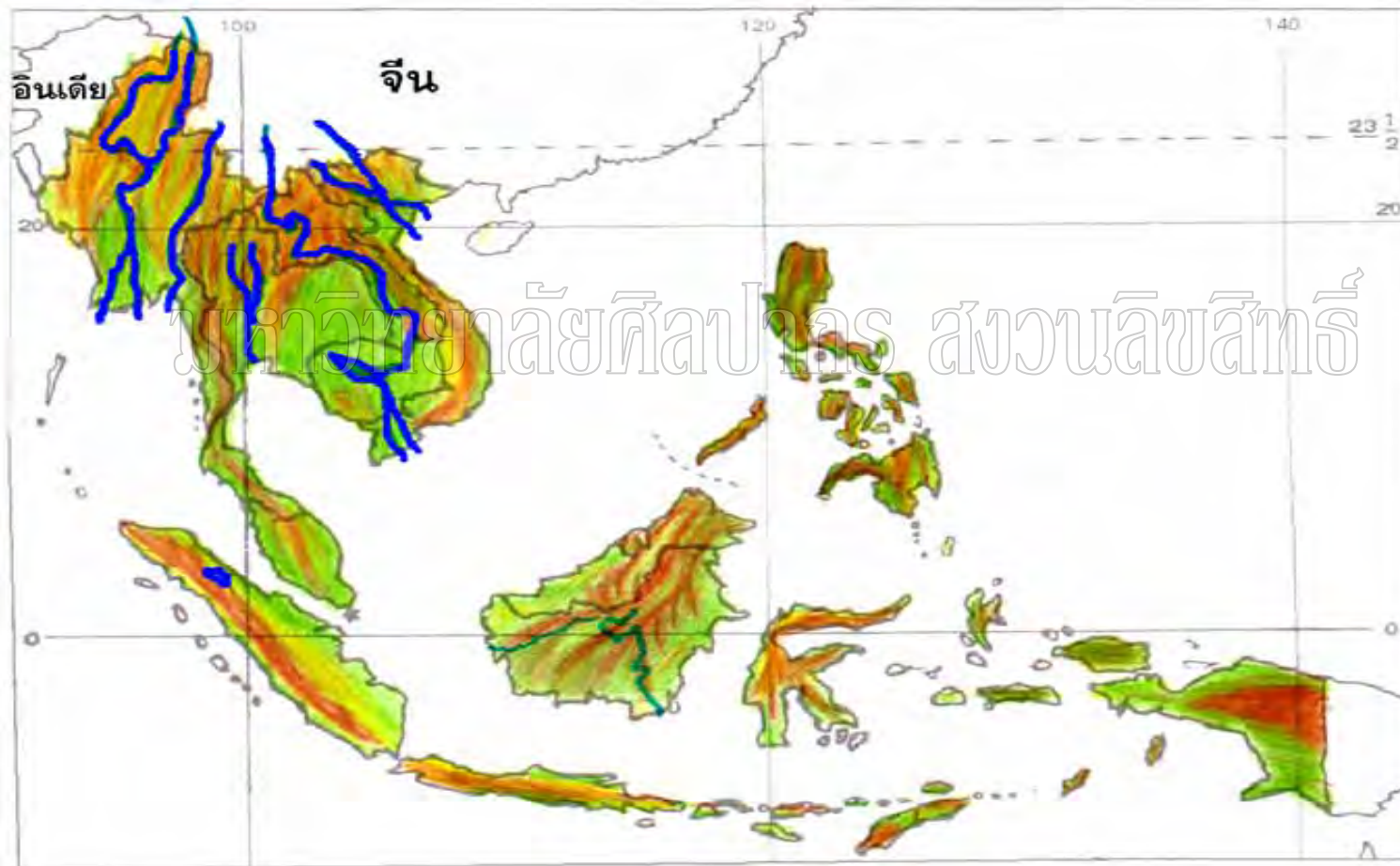
หมู่เกาะ

ทางตอนใต้ของภูมิภาคในมหาสมุทรอินเดีย หมายเลข.....และมหาสมุทรแปซิฟิก หมายเลข..... มีหมู่เกาะเล็กใหญ่เป็นจำนวนมาก เกาะใหญ่ ที่สำคัญ ได้แก่

1. หมายเลข.....คือเกาะสุมาตรา เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของอินโดนีเซีย
2. หมายเลข.....คือ เกาะชวา ของอินโดนีเซีย
3. หมายเลข.....คือ เกาะสุมาตรา ซึ่งเป็นที่ตั้งของ ประเทศบรูไน มาเลเซีย อินโดนีเซีย
4. หมายเลข.....คือ เกาะลูซอนในประเทศฟิลิปปินส์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนที่เรื่องลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ประกอบใบกิจกรรมที่ 1.2

ใบกิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง ศึกษาแผนที่ลักษณะภูมิประเทศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้วเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ประเทศที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะคือ 1.....2.....
3.....4.....5.....
2. ประเทศที่มีลักษณะเป็นภาคพื้นทวีปคือ 1.....2.....
3.....4.....5.....6.....
3. ทางตอนเหนือของภูมิภาคมีลักษณะภูมิประเทศเป็น.....
4. แม่น้ำสายสำคัญของภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดมาจากด้าน.....ของภูมิภาค
และวางตัวในแนว.....
5. ประเทศลาวมีลักษณะภูมิประเทศส่วนมากเป็น.....
6. ประเทศที่มีภาคเหนือเป็นเทือกเขาสูงทางตอนเหนือเหมือนกันคือ.....
.....
7. ประเทศกัมพูชามีภูมิประเทศคล้ายหรือแตกต่างจากประเทศลาวอย่างไร
.....
.....
8. ประเทศบรูไน มีภูมิประเทศคล้ายหรือแตกต่างจากประเทศฟิลิปปินส์อย่างไร
.....
.....
9. ประเทศเวียดนามมีที่ราบลุ่มแม่น้ำอยู่บริเวณ.....
10. ลักษณะแม่น้ำในหมู่เกาะทางตอนใต้ จะเป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ ไหลเชี่ยว เพราะ.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

กิจกรรมที่ 2
คำสั่ง สำหรับ หัวหน้ากลุ่ม

1. แจกบัตรคำถามให้สมาชิกคนละ 1 ใบ
2. ให้เวลาสมาชิกคิดคำตอบ 2 นาที
3. ให้สมาชิกตอบคำถามเรียงลำดับจากคำถามที่ 1 จนถึงคำถามที่ 5
4. สมาชิกร่วมกันอภิปรายคำตอบของแต่ละคน
5. ให้สมาชิกช่วยกันทำแผนที่โครงร่าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบคำถามที่ 1

ให้นักเรียนชี้ตำแหน่งที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 จุด
พร้อมทั้งบอกเหตุผล

.....

ใบบัตรคำถามที่ 2

ให้นักเรียนชี้ตำแหน่งที่มีคนอาศัยอยู่เบาบางในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 จุด
พร้อมทั้งบอกเหตุผล

.....

ใบคำถามที่ 3

ให้นักเรียนชี้ตำแหน่งที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 จุด
พร้อมทั้งบอกเหตุผล

.....

ใบคำถามที่ 4

ให้นักเรียนชี้ตำแหน่งที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงสัตว์ประเภทหมู วัวเนื้อและวัวนม
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 จุด พร้อมทั้งบอกเหตุผล

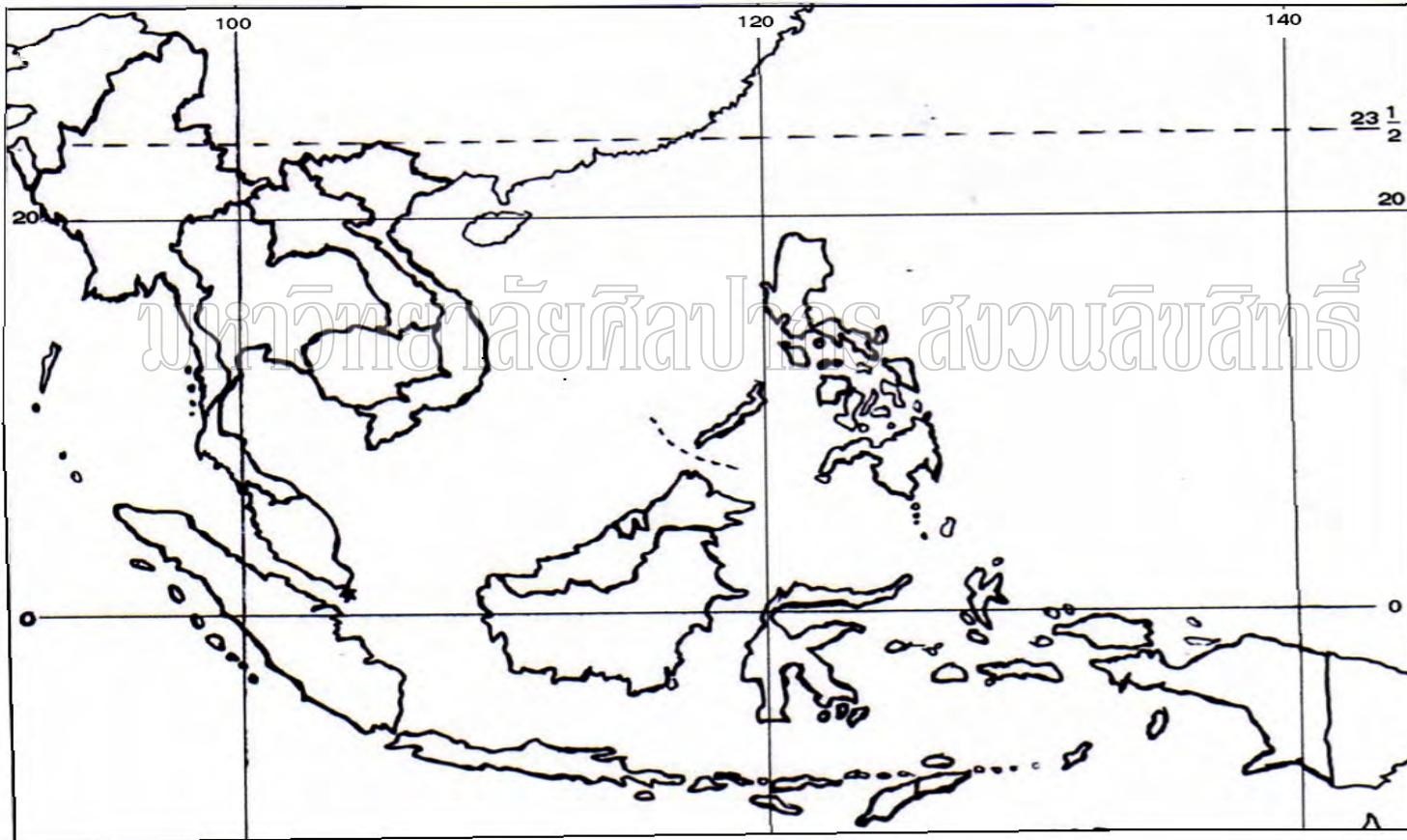
.....

ใบคำถามที่ 5

ให้นักเรียนชี้ตำแหน่งที่ทุรกันดารเต็มไปด้วยสัตว์ป่าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 จุด
พร้อมทั้งบอกเหตุผล

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสัญลักษณ์แสดง

- 1.เขตที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่น
  - 2.เขตที่มีคนอาศัยอยู่เบาบาง
  - 3.เขตที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก
  - 4.เขตที่เหมาะสมกับการเลี้ยงหมูวัวเนื้อและวัวนม
  - 5.เขตทอรักันดาร
- ลงในแผนที่โครงร่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเขียนคำอธิบายสัญลักษณ์ของแต่ละเขตให้ชัดเจน

ใบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม(สำหรับผู้เรียน)

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มโดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

3 คือ ดีมาก หมายถึง สมาชิกทุกคนทำด้วยความเต็มใจและสนุกสนาน

2 คือ ดีพอสมควร หมายถึงมีสมาชิก 1 คนไม่ทำ หรือทำแบบไม่เต็มใจ

1 คือ หมายถึงพอใช้ มีสมาชิก 2 - 3 คน ไม่ทำ หรือต้องเตือนจึงทำ

0 คือ ต้องปรับปรุงอย่างมาก หมายถึงสมาชิก 4 - 6 คน ไม่สนใจทำกิจกรรม

เตือนแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 3	ดี 2	พอใช้ 1	ต้องปรับปรุง 0
1 สมาชิกตั้งใจฟังคำชี้แจงทุกคน				
2. สมาชิกตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกคน				
3. สมาชิกตั้งใจแสดงความคิดเห็นทุกคน				
4 สมาชิกตั้งใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นทุกคน				
5 สมาชิกตั้งใจฟังการอภิปรายหน้าชั้นเรียนทุกคน				
รวมคะแนน				

ปัญหาในการทำงาน

คือ.....

.....

.....

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....

วันที่.....

ใบประเมินการนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนของสมาชิกทุกกลุ่ม (กลุ่มตนเองด้วย) โดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 3 หมายถึง ดีมาก ควรนำไปเป็นตัวอย่าง
- 2 หมายถึง ดีพอสมควร ปรับปรุงอีกเล็กน้อยจะดีมาก
- 1 หมายถึง พอใช้ แต่ต้องปรับปรุงจึงจะดี
- 0 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

รายการประเมิน	กลุ่มที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. การแต่งกายของผู้นำเสนอผลงานเรียบร้อย ถูกระเบียบโรงเรียน										
2. ผู้นำเสนอผลงานเสียงดังฟังชัดแจ่ม										
3. ผู้นำเสนอมีความคิดภาพที่ดี (การไหว้ การยืน การถือใบกิจกรรม)										
4. เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย มีการยกตัวอย่าง ประกอบ										
5. เนื้อหาถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น										
รวมคะแนน										

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

วันที่.....

แบบฝึกหัด

เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง ตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. ประเทศใดมีลักษณะภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะ.....
2. ภูมิประเทศสำคัญต่อไปนี้อยู่ในประเทศใด
  - 1 แม่น้ำแดง.....2. แม่น้ำสาละวิน.....3. อ่าวตังเกี๋ย.....
3. ทางตอนเหนือมีลักษณะภูมิประเทศเป็น.....
4. แนวภูเขาไฟอยู่บริเวณประเทศ.....
5. ที่ราบลุ่มแม่น้ำที่สำคัญคือ.....
6. แม่น้ำนานาชาติชื่อ.....ไหลผ่านประเทศ.....
7. เกาะที่เป็นที่ตั้งของ 3 ประเทศคือ.....
8. แม่น้ำในประเทศพม่ายาวกว่าแม่น้ำในอินโดนีเซียเพราะ.....
9. ประเทศที่ประกอบด้วยหมู่เกาะมากที่สุดคือ.....
10. ประเทศไทย กัมพูชา เวียดนาม อยู่มีภูมิประเทศคล้ายกันคือ.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบทดสอบการเรียนรู้

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภูมิประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมายระบายทึบในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดกล่าวถึงภูมิประเทศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ถูกต้อง
  - 1 แม่น้ำแดง – เวียดนาม
  - 2 เทือกเขาอาระกันโยมา – พม่า
  - 3 เกาะสุมาตรา - ฟิลิปปินส์
  - 4 แม่น้ำโขง – กัมพูชา
2. ข้อใดไม่ใช่ภูมิประเทศของพม่า
  - 1 อ่าวเกาะตะมะะ
  - 2 แม่น้ำสาละวิน
  - 3 ที่ราบสูงฉาน
  - 4 ทะเลสาบโตปา
3. ในบริเวณหมู่เกาะทางใต้ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีภูมิประเทศที่เด่นชัดอย่างไร
  - 1 ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
  - 2 เทือกเขาและที่ราบสูง
  - 3 ทะเลสาบ
  - 4 เทือกเขาและที่ราบริมชายฝั่งทะเล
4. ถ้านักเรียนต้องการทำอาชีพประมงน้ำเค็มต้องเลือกไปทำบริเวณใด
  - 1 ภาคเหนือของลาว
  - 2 ภาคเหนือของพม่า
  - 3 ภาคเหนือของกัมพูชา
  - 4 ภาคเหนือเวียดนาม
5. ประชาชนในประเทศใดที่ต้องเรียนรู้การป้องกันตัวจากแผ่นดินไหวและภูเขาไฟระเบิด
  - 1 ลาว
  - 2 กัมพูชา
  - 3 พม่า
  - 4 เวียดนาม
6. ภูมิประเทศตอนกลางของลาวคล้ายกับตอนกลางของคาบสมุทรอินโดจีนอย่างไร
  - 1 เป็นที่ราบสูงเหมือนกัน
  - 2 เป็นแนวภูเขาไฟเหมือนกัน
  - 3 เป็นที่ราบเหมือนกัน
  - 4 มีทะเลสาบกว้างใหญ่เหมือนกัน
7. แม่น้ำสายใดไหลลงสู่ทะเลในมหาสมุทรอินเดีย
  - 1 แม่น้ำแดง
  - 2 แม่น้ำอิรวดี
  - 3 แม่น้ำเจ้าพระยา
  - 4 แม่น้ำโขง
8. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะภูมิประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ถูกต้อง
  - 1 แม่น้ำสำคัญส่วนใหญ่วางตัวในแนวเหนือใต้
  - 2 แม่น้ำในเกาะต่าง ๆ จะเป็นสายสั้น ๆ ไหลเชี่ยว
  - 3 เทือกเขาสูงส่วนใหญ่จะวางตัวในแนวเหนือใต้
  - 4 เทือกเขาในประเทศลาวเป็นส่วนหนึ่งของแนวภูเขาไฟ
9. ถ้าเกิดปัญหาน้ำท่วมโลกประเทศใดที่จะได้รับผลกระทบซ้ำกว่าที่สุด
  - 1 ติมอร์
  - 2 กัมพูชา
  - 3 ไทย
  - 4 ลาว
10. ประเทศคู่ใดที่ไม่สามารถติดต่อกันได้สะดวกเพราะมีเทือกเขาสูงเป็นพรมแดนธรรมชาติกัน
  - 1 ไทย-พม่า
  - 2 ไทย-ลาว
  - 3 ลาว-กัมพูชา
  - 4 กัมพูชา-เวียดนาม

เฉลยแบบทดสอบการเรียนรู้

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภูมิประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการดำเนินชีวิต

ข้อ 1 ตอบ 3

ข้อ 2 ตอบ 4

ข้อ 3 ตอบ 4

ข้อ 4 ตอบ 3

ข้อ 5 ตอบ 3

ข้อ 6 ตอบ 1

ข้อ 7 ตอบ 2

ข้อ 8 ตอบ 4

ข้อ 9 ตอบ 4

ข้อ 10 ตอบ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

รายวิชา สังคมศึกษา ส31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ลักษณะภูมิอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีภูมิอากาศร้อนชื้น แต่ก็มี ความแตกต่างกันในด้านปริมาณน้ำฝน ด้านอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี นอกจากนี้ลมประจำปี คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ก็มีส่วนทำให้แต่ละเขตมีลักษณะอากาศที่แตกต่างและมีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

มาตรฐาน ส 5.2

เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะภูมิอากาศของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
2. บอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
3. บอกความคล้ายคลึงและแตกต่างของภูมิอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. ลักษณะภูมิอากาศของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

- 1.1 เตรียมความพร้อมโดยการสนทนาถึงฤดูกาลในประเทศไทย แล้วแจ้ง

จุดประสงค์

- 1.2 ทบทวนความรู้เดิมโดยการให้นักเรียนออกมาชี้ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในแผนที่ภูมิประเทศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หน้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขากลุ่ม สมาชิกคนที่ 1-4 เสร็จแล้ว หัวหน้ากลุ่มรับ “มงกุฎประจำตำแหน่ง” มอบให้สมาชิกกลุ่มได้ เลขากลุ่มบันทึกหน้าที่ของ สมาชิกกลุ่มทุกคนลงในใบบันทึกการทำกิจกรรมกลุ่ม

2.2 หัวหน้ากลุ่มรับซองกิจกรรมที่ 1 นำใบความรู้ในซองแจกให้สมาชิกในกลุ่ม คนละ 1 ใบ กำหนดเวลาให้สมาชิกศึกษาใบความรู้ 5 นาที แล้วเก็บใบความรู้ใส่ซอง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่และ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 หัวหน้ากลุ่มดำเนินการให้สมาชิกทุกคนอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้ เพื่อนในกลุ่มฟัง

3.2 หัวหน้ากลุ่มนำใบงานที่ 1 ในซองกิจกรรมแจกให้สมาชิกทำโดยห้ามปรึกษากัน เสร็จแล้วตรวจคำตอบจากใบเฉลย นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อบกพร่องของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 หัวหน้ากลุ่มรับใบกิจกรรมที่ 2 แล้วให้สมาชิกอภิปรายร่วมกัน

4.2 ดำเนินการให้รองหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปราย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้

นักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงความรู้ที่ได้รับแล้วบันทึกลงสมุดบันทึกผลการเรียนรู้ ของแต่ละบุคคล

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นแสดงผลงาน

6.1 หัวหน้ากลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

7.1. นักเรียนทำแบบทดสอบ

สื่อการเรียนรู้

1. แผนที่ภูมิประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 2.. ใบความรู้ที่ 1.1
3. ใบความรู้ที่ 1.2
4. ใบความรู้ที่ 1.3
5. ใบความรู้ที่ 1.4
6. ใบความรู้ที่ 1.5
7. ใบงานที่ 1
8. ใบเฉลย

9. แผนที่แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี
10. ใบงานที่ 2
11. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
- 12.แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. ตรวจสอบฝึกหัดประจำแผนการจัดการเรียนรู้
4. ตรวจสอบทดสอบการเรียนรู้

เครื่องมือการวัดผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม(ครู)
2. แบบประเมินผลการทำงานกลุ่ม(นักเรียน)
3. แบบฝึกหัด
4. แบบทดสอบการเรียนรู้

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

2. ข้อดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

3. ปัญหาที่เกิดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

- 5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

คำสั่ง กิจกรรมที่ 1
สำหรับ หัวหน้ากลุ่ม

1. แจกใบความรู้ให้สมาชิกคนละ 1 ใบ
2. ให้สมาชิกศึกษาใบความรู้ 5 นาที
3. เก็บใบความรู้ทั้ง 5 ใบใส่ซองตามเดิม
4. ให้สมาชิกอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้เพื่อนในกลุ่มฟัง เรียงตามลำดับใบความรู้
5. แจกใบงานที่ 1 ให้สมาชิกทำโดยไม่ปรึกษากันใช้เวลา 3-5 นาที
6. อ่านคำเฉลยจากใบเฉลยให้สมาชิกตรวจคำตอบพร้อมกัน
7. สรุปคะแนนรวมของกลุ่ม และสรุปข้อที่สมาชิกตอบผิดเหมือนกัน
8. ให้สมาชิกวิเคราะห์ข้อบกพร่องของกลุ่มที่ทำให้ตอบคำถามไม่ถูกต้อง
9. ให้รองหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการกิจกรรมกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ 1.1

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ที่ตั้ง การที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทรอปิกออฟแคนเซอร์ ($23 \frac{1}{2}$ องศาเหนือ) และทรอปิกออฟแคปริคอร์น ($23 \frac{1}{2}$ องศาใต้) ซึ่งเป็นเขตละติจูดต่ำของโลก ทำให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตภูมิอากาศร้อนของโลก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ 1.2

สิ่งที่อิทธิพลต่อภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความแตกต่างระหว่างภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะ ภาคเหนือของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นคาบสมุทรของทวีปเอเชียที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิอากาศแบบภาคพื้นทวีป มีภูมิอากาศแบบแห้งแล้งและหนาวเย็น ส่วนภาคใต้ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วยหมู่เกาะตั้งอยู่ในเขตละติจูดต่ำ จึงได้รับอิทธิพลจากภูมิอากาศแบบภาคพื้นสมุทรเขตร้อน คือได้รับความร้อนและความชื้นจากทะเล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ 1.3

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การวางตัวของภูเขา ภูเขาสูงของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่วางตัวในแนวทิศเหนือและทิศใต้ เป็นกำแพงขวางกั้นทิศทางลม ในช่วงฤดูฝนด้านที่หันออกสู่ทะเลมีปริมาณฝนสูงกว่าด้านหลังภูเขา ส่วนในช่วงฤดูหนาวด้านที่หันหน้าไปทางทิศเหนือจะได้รับอิทธิพลของลมหนาวและภูมิอากาศแห้งแล้งกว่าด้านหลังภูเขา นอกจากนี้ระดับความสูงของภูเขายังทำให้มีภูมิอากาศที่แตกต่างกันระหว่างบริเวณพื้นที่ราบกับยอดเขา อุณหภูมิจะลดต่ำลงตามระดับความสูงของภูเขา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ 1.4

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ลมมรสุมฤดูร้อน หรือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ลมนี้พัดจากมหาสมุทรอินเดียเข้าสู่ภาคพื้นทวีปเอเชีย จึงนำความชุ่มชื้นเข้ามาทำให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับปริมาณฝนสูงในช่วงนี้ โดยเฉพาะพื้นที่ด้านต้นลมจะมีปริมาณฝนสูงมาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ 1.5

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ลมมรสุมฤดูหนาว หรือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนเมษายน เป็นลมหนาวที่พัดมาจากตอนเหนือของทวีปแถบไซบีเรีย มองโกเลียและจีน ลงมาทางตอนใต้ทำให้ภูมิภาคนี้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งแต่มีบางบริเวณที่ลมนี้พัดผ่านทะเล ก่อนถึงแผ่นดิน ก็จะนำความชื้นเป็นฝนไปตกด้านชายฝั่งซึ่งเป็นด้านต้นลม ได้แก่ชายฝั่งของประเทศเวียดนาม ชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้ประเทศไทย และชายฝั่งตะวันออกของคาบสมุทรมลายู

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบงานที่ 1
เรื่องภูมิอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง ทำเครื่องหมายถูก ✓ หน้าข้อที่ถูกและเครื่องหมายผิด ✗ หน้าข้อที่ผิด

- .....1 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ในเขตละติจูดสูงจึงมีภูมิอากาศร้อน
- .....2 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทรอปิกออฟแคนเซอร์และทรอปิกออฟแคปรีคอร์น
- .....3 ทางตอนเหนือของภูมิภาคอากาศหนาวเย็นกว่าทางใต้
- .....4 ฤดูฝนด้านหน้าเขาจะมีฝนตกน้อยกว่าด้านหลังเขา
- .....5 ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เรียกอีกอย่างว่า ลมมรสุมฤดูหนาว
- .....6 ในฤดูหนาวลมหนาวพัดมาจากประเทศจีน
- .....7 ลมมรสุมฤดูร้อนพัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย
- .....8 ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดมาในเดือนพฤศจิกายนถึงตุลาคม
- .....9 ชายฝั่งด้านตะวันออกของคาบสมุทรมาลายูมีอากาศแห้งแล้งฝนตกน้อยที่สุด
- .....10 ในฤดูหนาวชายฝั่งทะเลของประเทศเวียดนามมีฝนตก

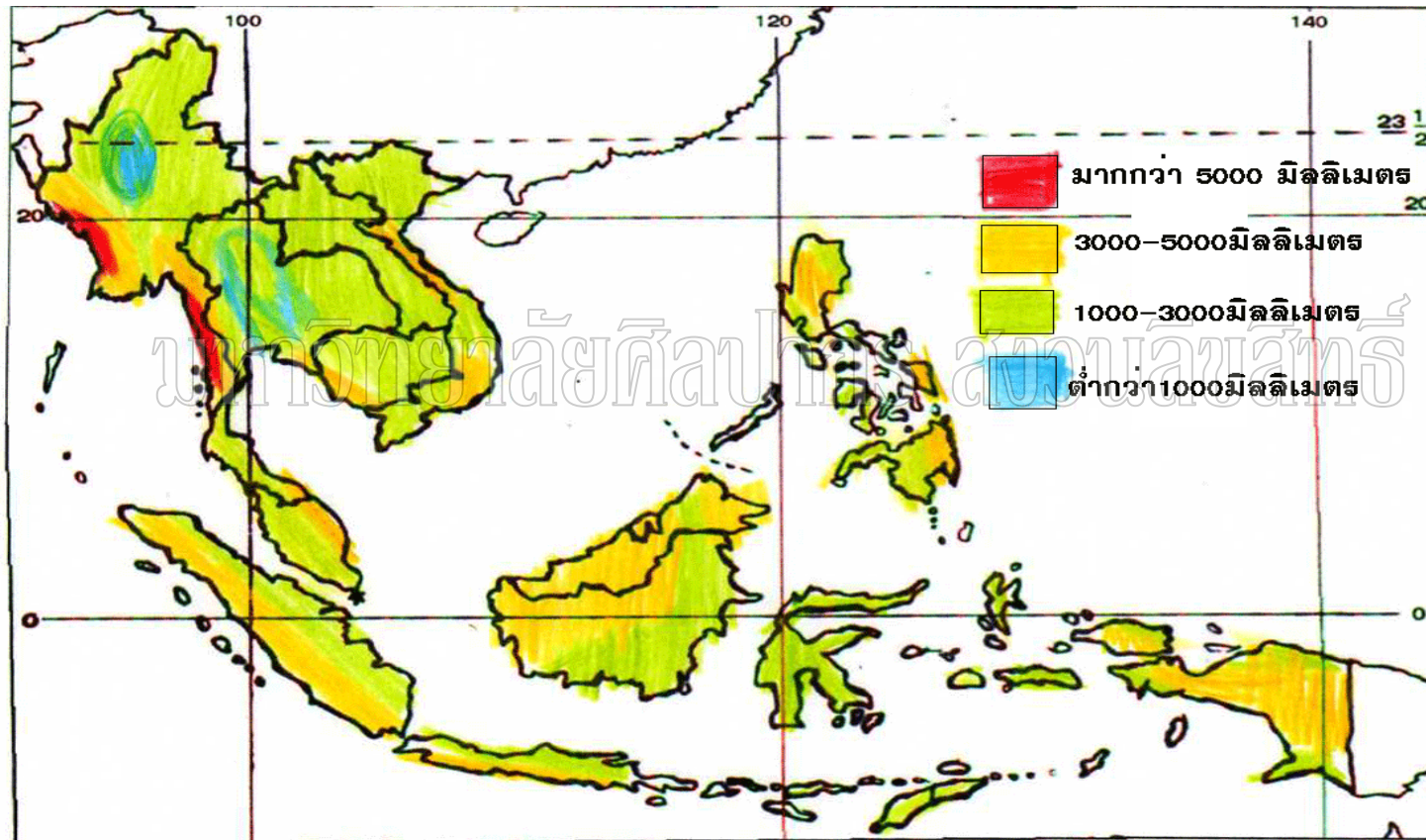
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์

คำสั่ง กิจกรรมที่ 2
สำหรับ หัวหน้ากลุ่ม

1. ให้สมาชิกศึกษาแผนที่แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี
2. อ่านคำถามในใบงานที่ 2 ข้อที่ 1 ให้สมาชิกในกลุ่มฟังอย่างชัดเจน 2 ครั้ง
3. ให้สมาชิกตอบคำถามทุกคน
4. ให้รองหัวหน้ากลุ่มบันทึกคำตอบของทุกคนลงในใบงาน
5. ให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบที่ถูกต้อง แล้วรองหัวหน้ากลุ่มบันทึกผลการอภิปราย
6. อ่านคำถามที่ 2 แล้วปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนที่แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนศึกษาแผนที่ภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้วให้นักเรียน
ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ปัจจัยใดทำให้ตอนบนของพม่าและตอนกลางของไทยมีปริมาณฝนเฉลี่ยน้อยกว่าเขตอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัจจัยใดที่ทำให้ด้านตะวันตกของพม่ามีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงที่สุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

.....

ใบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม(สำหรับผู้เรียน)

- คำชี้แจง** หัวหน้ากลุ่มประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มโดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้
- 3 คือ ดีมาก หมายถึง สมาชิกทุกคนทำด้วยความเต็มใจและสนุกสนาน
  - 2 คือ ดีพอสมควร หมายถึงมีสมาชิก 1 คนไม่ทำ หรือทำแบบไม่เต็มใจ
  - 1 คือ หมายถึงพอใช้ มีสมาชิก 2 - 3 คน ไม่ทำ หรือต้องเตือนจึงทำ
  - 0 คือ ต้องปรับปรุงอย่างมาก หมายถึงสมาชิก 4 – 6 คน ไม่สนใจทำกิจกรรม
- เตือนแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 3	ดี 2	พอใช้ 1	ต้องปรับปรุง 0
1 สมาชิกตั้งใจฟังคำชี้แจงทุกคน				
2. สมาชิกตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกคน				
3. สมาชิกตั้งใจแสดงความคิดเห็นทุกคน				
4 สมาชิกตั้งใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นทุกคน				
5 สมาชิกตั้งใจฟังการอภิปรายหน้าชั้นเรียนทุกคน				
รวมคะแนน				

ปัญหาในการทำงาน

คือ.....
.....

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....

วันที่.....

ใบประเมินการนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนของสมาชิกทุกกลุ่ม (กลุ่มตนเองด้วย) โดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 3 หมายถึง ดีมาก ควรนำไปเป็นตัวอย่าง
 2 หมายถึง ดีพอสมควร ปรับปรุงอีกเล็กน้อยจะดีมาก
 1 หมายถึง พอใช้ แต่ต้องปรับปรุงจึงจะดี
 0 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

รายการประเมิน	กลุ่มที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. การแต่งกายของผู้นำเสนอผลงานเรียบร้อย ถูกระเบียบโรงเรียน										
2. ผู้นำเสนอผลงานเสียงดังฟังชัดเจน										
3. ผู้นำเสนอมีความคล่องภาพที่ดี (การไหว้ การยืน การถือใบกิจกรรม)										
4. เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย มีการยกตัวอย่าง ประกอบ										
5. เนื้อหาถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น										
รวมคะแนน										

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

วันที่.....

แบบทดสอบ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมายในกระดาษคำตอบ

1. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอากาศร้อนคืออะไร
  - 1 อยู่ใกล้เส้นทรอปิกออฟแคบรีคอร์น
  - 2 อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร
  - 3 มีภูเขาสูงทางเหนือ
  - 4 มีทะเลล้อมรอบ
2. จากอิทธิพลของทำเลที่ตั้งทำให้บริเวณต่าง ๆ มีอากาศแตกต่างกัน บริเวณใดที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำกว่าเขตอื่น
  1. ละติจูด 5 องศาใต้
  2. ละติจูด 10 องศาเหนือ
  3. ละติจูด 35 องศาใต้
  4. ลองจิจูด 90 องศาตะวันออก
3. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะภูมิอากาศไม่ถูกต้อง
  1. เติบโตเขายิ่งสูงยิ่งหนาว
  2. ด้านหน้าเขาฝนมากกว่าหลังเขา
  3. เขตเส้นศูนย์สูตรลากผ่านมีฝนตกหนักที่สุด
  4. ภาคพื้นสมุทรอากาศชื้นมากกว่าภาคพื้นทวีป
4. บริเวณใดที่มีฝนตกชุกมากในช่วงฤดูที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน
  - 1 ด้านตะวันออกของเวียดนาม
  - 2 ด้านตะวันออกของพม่า
  - 3 ด้านตะวันตกของลาว
  - 4 ด้านตะวันตกของไทย
5. ถ้านักเรียนต้องเดินทางไปประเทศบรูไนในเดือนมกราคมควรเตรียมอุปกรณ์ใดเป็นพิเศษ

1 เสื้อกันหนาว	2 แวนกันแดด
3 ร่มกันฝน	4 รองเท้าสกี
6. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้ตอนกลางของพม่ามีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่าเขตอื่น ๆ

1 มีเทือกเขาสูงล้อมรอบ	2 ห่างไกลจากทะเล
3 ใกล้เส้นศูนย์สูตร	4. มีพื้นที่กว้างมาก

7. ในเดือนมกราคมประเทศใดต่อไปนี้มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำที่สุด
1 ฟิลิปปีนส์	2 กัมพูชา
3 เวียดนาม	4 พม่า
8. ภาคเหนือของลาวและ พม่าลักษณะอากาศที่คล้ายคลึงกันอย่างไร
- 1 ฝนตกชุกในฤดูหนาว
  - 2 ฝนตกชุกในฤดูร้อน
  - 3 อากาศร้อนและฝนตกชุกตลอดปี
  - 4 ฤดูหนาวอากาศแห้งแล้งหนาวเย็นอย่างชัดเจน
9. เพื่อนชวนนักเรียนไปเที่ยวหมู่เกาะชาวอินโดนีเซียช่วงเดือนสิงหาคมนักเรียนควรไปหรือไม่ เพราะอะไร
- 1 ควรไป เพราะเป็นฤดูหนาวในซีกโลกใต้
  - 2 ควรไป เพราะเป็นช่วงฝนแล้ง
  - 3 ไม่ควรไป เพราะเป็นช่วงที่อากาศร้อนจัดมาก
  - 4 ไม่ควรไป เพราะเป็นช่วงลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน
10. ประเทศใดที่มีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างจากกลุ่ม
1 กัมพูชา	2 ทิมอร์เลสเต
3 มาเลเซีย	4 ฟิลิปปีนส์

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อใดถูกให้ 1 คะแนนและข้อใดผิดให้ 0 คะแนน

ข้อ 1 ตอบ 2

ข้อ 2 ตอบ 3

ข้อ 3 ตอบ 3

ข้อ 4 ตอบ 1

ข้อ 5 ตอบ 3

ข้อ 6 ตอบ 3

ข้อ 7 ตอบ 4

ข้อ 8 ตอบ 4

ข้อ 9 ตอบ 4

ข้อ 10 ตอบ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

รายวิชา สังคมศึกษา ส31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตของในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลักษณะทางกายภาพที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีทรัพยากรที่คล้ายคลึงกันเช่นดินที่อุดมสมบูรณ์ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีป่าโปร่งหรือป่าเบญจพรรณเป็นป่าเศรษฐกิจ ในเขตที่มีฝนตกชุกก็จะมีป่าดงดิบ ในบางประเทศจะมีทรัพยากรที่มีค่าเช่นน้ำมันปิโตรเลียม ดีบุก ซึ่งจะนำรายได้ดีมาสู่ประเทศ

มาตรฐาน ส 5.2

เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปฏิบัติตนเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของทรัพยากรที่สำคัญของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
2. เปรียบเทียบการกระจายตัวของประชากรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
3. เปรียบเทียบลักษณะเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สาระการเรียนรู้

1. ทรัพยากรที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ลักษณะเศรษฐกิจที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. การกระจายตัวของประชากรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
4. ลักษณะวัฒนธรรมประเพณี

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

1.1 เตรียมความพร้อมโดยครูบอกชื่อเมืองหลวงของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้นักเรียนตอบว่าเป็นเมืองหลวงของประเทศใดแล้วครูเฉลย

1.2 ทบทวนความรู้เดิมด้วยการให้นักเรียนตอบคำถาม เกี่ยวกับภูมิประเทศและภูมิอากาศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 คำถาม ครูเฉลยแล้วแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่

2.1 นักเรียนเข้าประจำกลุ่มตามเดิม เลือกรหัสกลุ่ม เลขานุการกลุ่มใหม่ไม่ซ้ำกับชั่วโมงที่ผ่านมาแล้ว และบันทึกหน้าที่ในใบกิจกรรมกลุ่ม

2.2 หัวหน้ากลุ่มจับฉลากเลือกประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 1 ประเทศ

2.3 หัวหน้ากลุ่มรับใบกิจกรรมและแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มทราบ

2.4 นักเรียนทำกิจกรรมโดยการไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจความรู้ใหม่และ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเรียบเรียงเพื่อเตรียมเสนอให้เพื่อนในกลุ่มทราบ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 นักเรียนนำเสนอผลงานที่ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้กับสมาชิกในกลุ่ม

4.2 หัวหน้ากลุ่มประเมินการทำงานของสมาชิกแต่ละคน

4.3 หัวหน้ากลุ่มดำเนินการให้สมาชิกอภิปรายว่าข้อมูลที่หามาได้มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพหรือไม่อย่างไร บันทึกผลการอภิปรายเพื่อเตรียมจัดแสดงผลงาน

4.3 นักเรียนร่วมกันวางแผนการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการชมผลงานลงในใบงาน

5.2 หัวหน้ากลุ่มดำเนินการให้สมาชิกอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ที่ได้แล้ว บันทึกลงสมุดบันทึกผลการเรียนรู้ของแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นแสดงผลงาน

แต่ละกลุ่มจัดมุมแสดงผลงานประเทศของตนเอง เพื่อนในชั้นเรียนชมผลงานซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนหาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้ววิเคราะห์ว่าเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพหรือไม่อย่างไร

7.2 นักเรียนทำแบบทดสอบ

สื่อการเรียนรู้

1. แผนที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. แผนที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. คำถามทบทวนความรู้เดิม
4. ใบกิจกรรม
5. ใบประเมินผลการทำงานกลุ่ม
6. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. ตรวจสอบแบบฝึกหัดประจำแผนการจัดการเรียนรู้
4. ตรวจสอบแบบทดสอบการเรียนรู้

เครื่องมือการวัดผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม(ครู)
2. แบบประเมินผลการทำงานกลุ่ม(นักเรียน)
3. แบบฝึกหัด
4. แบบทดสอบการเรียนรู้

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
 .....

2. ข้อดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
 .....

.....

3. ปัญหาที่เกิดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบกิจกรรม คำชี้แจง สำหรับหัวหน้ากลุ่ม

ชั่วโมงที่ 1

1. แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทุกคนไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเทศที่จับฉลากได้ในหัวข้อต่อไปนี้
  - 1.1 ลักษณะทรัพยากรที่สำคัญ
  - 1.2 ที่ตั้งเมืองหลวง เขตประชากรหนาแน่น –เบาบาง
  - 1.3 ลักษณะเศรษฐกิจ
  - 1.4 ลักษณะการเมืองการปกครอง ศาสนา
  - 1.5 ขนบธรรมเนียมประเพณี
2. ให้สมาชิกวางแผนการศึกษาค้นคว้าและ การนำเสนอผลงาน

.....

ชั่วโมงที่ 2

1. ให้สมาชิกทุกคนนำผลงานมาเสนอให้สมาชิกในกลุ่มฟัง ในชั่วโมงต่อไป
2. ให้สมาชิกร่วมกันประเมินผลการทำงานของเพื่อน
3. ดำเนินการอภิปรายว่าข้อมูลที่ได้มาเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิประเทศภูมิอากาศอย่างไรบ้าง
4. ร้องหัวหน้ากลุ่มจดสรุปผลการอภิปรายกลุ่มแล้วจัดทำเป็นแผนภูมิแสดง
5. เลือกผู้ที่จะทำหน้าที่เสนอผลงาน และวางแผนการนำเสนอผลงานในชั่วโมงที่ 3

.....

ชั่วโมงที่ 3

1. จัดมุมแสดงผลงาน
2. ให้สมาชิกศึกษาผลงานของกลุ่มอื่น ๆ
3. สมาชิกแต่ละคนประเมินผลงานของกลุ่มอื่น ๆ ในใบประเมินผลงาน
4. หัวหน้าประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

ใบกิจกรรม

คำชี้แจง บันทึกความรู้ที่ได้จากการชมการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มลงในตาราง

ประเทศ	ทรัพยากรที่สำคัญ	ลักษณะเศรษฐกิจ	เขตประชากรหนาแน่น	การเมือง/ศาสนา	ขนบธรรมเนียมประเพณี
1 พม่า					
2 กัมพูชา					
3 เวียดนาม					

ใบกิจกรรม (ต่อ)

ประเทศ	ทรัพยากรที่สำคัญ	ลักษณะเศรษฐกิจ	เขตประชากรหนาแน่น	การเมือง/ศาสนา	ขนบธรรมเนียมประเพณี
4 ลาว					
5 ฟิลิปปินส์					
6 สิงคโปร์					
7 มาเลเซีย					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบกิจกรรม (ต่อ)

ประเทศ	ทรัพยากรที่สำคัญ	ลักษณะเศรษฐกิจ	เขตประชากรหนาแน่น	การเมือง/ศาสนา	ขนบธรรมเนียมประเพณี
8 อินโดนีเซีย					
9 บรูไน					
10. ทิมอร์-เลสเต					

ใบประเมินการแสดงผลงานกลุ่ม

- คำชี้แจง**
1. นักเรียนแต่ละคนประเมินผลงานของทุกกลุ่ม
  2. นักเรียนนำคะแนนรวมของสมาชิกทุกคนในกลุ่มบวกกันแล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมด
  3. รongหัวหน้ากลุ่มบันทึกคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มในใบสรุปการประเมินผลงาน

	ความน่าสนใจ	เนื้อหา	ความเรียบร้อย	รวม	ลำดับที่
	5	10	5	20	
1. พม่า					
2. กัมพูชา					
3. เวียดนาม					
4. ลาว					
5. ฟิลิปปินส์					
6. สิงคโปร์					
7. มาเลเซีย					
8. อินโดนีเซีย					
9. บรูไน					
10. ติมอร์					

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบสรุปการประเมินผลงานกลุ่ม

	ความน่าสนใจ 5	เนื้อหา 10	ความเรียบร้อย 5	รวม 20	ลำดับที่
1. พม่า					
2. กัมพูชา					
3. เวียดนาม					
4. ลาว					
5. ฟิลิปปินส์					
6. สิงคโปร์					
7. มาเลเซีย					
8. อินโดนีเซีย					
9. บรูไน					
10. ติมอร์					

ผู้ประเมิน

กลุ่มที่.....

ชื่อกลุ่ม.....

ใบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม(สำหรับผู้เรียน)

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มโดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

3 คือ ดีมาก หมายถึง สมาชิกทุกคนทำด้วยความเต็มใจและสนุกสนาน

2 คือ ดีพอสมควร หมายถึงมีสมาชิก 1 คนไม่ทำ หรือทำแบบไม่เต็มใจ

1 คือ หมายถึงพอใช้ มีสมาชิก 2 - 3 คน ไม่ทำ หรือต้องเตือนจึงทำ

0 คือ ต้องปรับปรุงอย่างมาก หมายถึงสมาชิก 4 - 6 คน ไม่สนใจทำกิจกรรม
เตือนแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 3	ดี 2	พอใช้ 1	ต้องปรับปรุง 0
1 สมาชิกตั้งใจฟังคำชี้แจงทุกคน				
2. สมาชิกตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกคน				
3. สมาชิกตั้งใจแสดงความคิดเห็นทุกคน				
4 สมาชิกตั้งใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นทุกคน				
5 สมาชิกตั้งใจฟังการอภิปรายหน้าชั้นเรียนทุกคน				
รวมคะแนน				

ปัญหาในการทำงาน

คือ.....
.....

ผู้ประเมินชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่.....

วันที่.....

ใบประเมินการนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง หัวหน้ากลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนของสมาชิกทุกกลุ่ม (กลุ่มตนเองด้วย) โดยกำหนดให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 3 หมายถึง ดีมาก ควรนำไปเป็นตัวอย่าง
- 2 หมายถึง ดีพอสมควร ปรับปรุงอีกเล็กน้อยจะดีมาก
- 1 หมายถึง พอใช้ แต่ต้องปรับปรุงจึงจะดี
- 0 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

รายการประเมิน	กลุ่มที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. การแต่งกายของผู้นำเสนอผลงานเรียบร้อย ถูกระเบียบโรงเรียน										
2. ผู้นำเสนอผลงานเสียงดังฟังชัดเจน										
3. ผู้นำเสนอมีความคล่องภาพที่ดี (การไหว้ การยืน การถือใบกิจกรรม)										
4. เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย มีการยกตัวอย่าง ประกอบ										
5. เนื้อหาถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น										
รวมคะแนน										

ผู้ประเมินชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม.....

วันที่.....

แบบทดสอบ

คำชี้แจง เลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมายในกระดาษคำตอบ

1. ประเทศพม่า เวียดนาม และไทย มีความแตกต่างกันในด้านใดมากที่สุด
  - 1 อาชีพหลักของประชากร
  - 2 ภาษาราชการ
  - 3 ขนาดของพื้นที่
  - 4 ลักษณะภูมิอากาศ

2. ประเทศสิงคโปร์และประเทศติมอร์-เลสเตมีลักษณะแตกต่างกันในด้านใดมากที่สุด
  - 1 ลักษณะภูมิประเทศ
  - 2 ลักษณะภูมิอากาศ
  - 3 ลักษณะเศรษฐกิจ
  - 4 ขนาดของพื้นที่

3. ในประเทศหมู่เกาะทางตอนใต้ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นิยมปลูกยางพารา มะพร้าว และปาล์มน้ำมันมากเพราะปัจจัยสำคัญข้อใด
  - 1 เป็นเทือกเขาสูงและหมู่เกาะ
  - 2 ดินทรายชายทะเลมาก
  - 3 มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงตลอดปี
  - 4 มีอากาศร้อนจัด

4. ถ้านักเรียนต้องการทำฟาร์มโคนมไม่ควรไปทำในหมู่เกาะของอินโดนีเซียเพราะเหตุผลใด
  - 1 เป็นเขตเทือกเขาสูงแห่งแล้งทुरกันดาร
  - 2 เป็นเขตฝนชุกน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน
  - 3 เป็นป่าดงดิบมากมีสัตว์ร้ายชุกชุม
  - 4 เป็นเขตที่ไม่บริโภคน้ำมัน

5. ประเทศใดที่รายได้หลักของประเทศมาจากการส่งออกน้ำมันดิบ
  - 1 สิงคโปร์
  - 2 บรูไน
  - 3 ฟิลิปปินส์
  - 4 พม่า

6. บริเวณใดที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดในประเทศพม่า ไทย ลาว และเวียดนาม
  - 1 เทือกเขาสูง
  - 2 ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
  - 3 ชายฝั่งทะเล
  - 4 รอบทะเลสาบ

7. วัฒนธรรมด้านการแต่งกายของประชาชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
เพราะเหตุผลใดมากที่สุด
1 มีภูมิประเทศที่คล้ายคลึงกัน	2 มีภูมิอากาศที่คล้ายคลึงกัน
3 ในอดีต เคยเป็นประเทศเดียวกัน	4 หลักความเชื่อของศาสนาที่เหมือนกัน
8. ประเทศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์
1 เวียดนาม	2 อินโดนีเซีย
3 บรูไน	4 ฟิลิปปินส์
9. ประเทศคู่ใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์
1 ลาว – เวียดนาม	2 พม่า - มาเลเซีย
3 กัมพูชา – อินโดนีเซีย	4 ฟิลิปปินส์ – บรูไน
10. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่ทำให้ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน มีลักษณะ ชนบรรมนิยมและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันมาก
- 1 มีที่ตั้งใกล้เคียงกัน
  - 2 มีขนาดใกล้เคียงกันมาก
  - 3 มีภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะเช่นเดียวกัน
  - 4 มีลักษณะอากาศร้อนชื้นเช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อใดถูกให้ 1 คะแนนและข้อใดผิดให้ 0 คะแนน

ข้อ 1 ตอบ 2

ข้อ 2 ตอบ 3

ข้อ 3 ตอบ 3

ข้อ 4 ตอบ 3

ข้อ 5 ตอบ 2

ข้อ 6 ตอบ 2

ข้อ 7 ตอบ 1

ข้อ 8 ตอบ 4

ข้อ 9 ตอบ 1

ข้อ 10 ตอบ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก จ
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้
เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน
รายวิชาสังคมศึกษา ส31102 เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมายในกระดาษคำตอบ

1. ทิศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่มีอาณาเขตจรดมหาสมุทร (ความรู้ความจำ)
  - 1 ทิศเหนือ
  - 2 ทิศตะวันออก
  - 3 ทิศตะวันตก
  - 4 ทิศใต้
2. เบบอกว่าเธอมาจากประเทศที่ใหญ่ที่สุด บีบอกว่าคุณมาจากประเทศที่ใหม่ที่สุด นักเรียนคิดว่าเธอและบีมาจากประเทศอะไร (ความเข้าใจ)
  - 1 เธอมาจากพม่า บีมาจากบรูไน
  - 2 เธอมาจากเวียดนาม บีมาจากติมอร์
  - 3 เธอมาจากอินโดนีเซีย บีมาจากติมอร์
  - 4 เธอมาจากฟิลิปปินส์ บีมาจากบรูไน
3. ยอดรักชวนเพื่อนไปเที่ยวประเทศที่มีพื้นที่อยู่ทั้งซีกโลกเหนือและซีกโลกใต้ นักเรียนคิดว่ายอดรัก ชวนเพื่อนไปเที่ยวประเทศอะไร (ความเข้าใจ)
  - 1 พม่า
  - 2 ติมอร์
  - 3 อินโดนีเซีย
  - 4 ฟิลิปปินส์
4. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เด่นชัดทางตอนใต้ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะอย่างไร (ความรู้ความจำ)
  - 1 ที่ราบ อากาศอบอุ่น
  - 2 หมู่เกาะ ร้อนชื้น
  - 3 เทือกเขาสูง หนาวเย็น
  - 4 ที่ราบสลับเนินเขา แห้งแล้ง

5. ประเทศพม่าและเวียดนามมีลักษณะภูมิประเทศที่คล้ายคลึงกันมากที่สุดในข้อใด (ความเข้าใจ)
  - 1 มีพรมแดนทางตอนเหนือติดต่อกับประเทศจีน
  - 2 มีพรมแดนทางตะวันตกติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิก
  - 3 มีภูเขาที่ยังไม่ระเบิดอยู่เป็นจำนวนมาก
  - 4 มีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านทางตอนใต้ของประเทศ
6. ถ้าน้ำทะเลในโลกเน่าเสียประเทศที่ได้รับผลกระทบซ้ำที่สุุดคือประเทศใด(ความเข้าใจ)
  - 1 กัมพูชา
  - 2 เวียดนาม
  - 3 ลาว
  - 4 บรูไน
7. ถ้ากำหนดให้สีชมพูแทนเทือกเขาสูง สีเหลืองแทนทะเล มหาสมุทร สีม่วงแทนที่ราบ บริเวณตอนเหนือของประเทศพม่า ไทย ลาว จะต้องใช้สีใด (การนำไปใช้)
  - 1 สีชมพู
  - 2 สีม่วง
  - 3 สีเหลือง
  - 4 สีเหลืองและสีชมพู
8. ทำไมแม่น้ำในประเทศฟิลิปปินส์จึงมีสายสั้นกว่าแม่น้ำในประเทศพม่า(การนำไปใช้)
  - 1 มีพื้นที่แคบกว่า
  - 2 มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า
  - 3 มีดินตะกอนมากกว่า
  - 4 มีเทือกเขาสูงมากกว่า
9. มิสเตอร์ทอมเป็นโรคลมชักทุกครั้งี่แผ่นดินไหว ดังนั้นมิสเตอร์ทอมควรเลือกเดินทางไปเที่ยวที่ใด (การนำไปใช้)
  - 1 ฟิลิปปินส์
  - 2 พม่า
  - 3 อินโดนีเซีย
  - 4 ลาว

10. ในเดือนธันวาคม-มกราคมประเทศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีอุณหภูมิต่ำที่สุด
(ความรู้ ความจำ)

- 1 ลาว
- 2 ทิมอร์
- 3 สิงคโปร์
- 4 กัมพูชา

11. ทำไมทางตอนใต้ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีอุณหภูมิเฉลี่ยและปริมาณน้ำฝนสูงกว่าทางตอนเหนือ(ความเข้าใจ)

- 1 ทางตอนใต้มีทะเลล้อมรอบมากกว่า
- 2 ทางตอนใต้มีเทือกเขาสูงล้อมรอบมากกว่า
- 3 ทางตอนใต้อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรมากกว่า
- 4 ทางตอนใต้มีภูเขาไฟที่ยังคุกรุ่นอยู่เป็นจำนวนมาก

12. คริสติน่าเล่าว่าเธอมาอยู่ที่นี่ได้ 2 ปี ที่นี่ฝนตกบ่อยมาก เธอต้องถือร่มไปทำงานทุกวัน

เพราะไม่แน่ใจว่าฝนจะตกตอนไหน เธอจึงพกพานางที่เตรียมมาไม่ได้เสียเลย “ที่นี่” น่าจะเป็นบริเวณใดต่อไปนี้ (ความเข้าใจ)

- 1 ทางตะวันตกของพม่า
- 2 ทางตะวันตกของเวียดนาม
- 3 ทางตะวันออกของกัมพูชา
- 4 ทางตะวันออกของลาว

13. ปัญหาใดในประเทศเวียดนามเป็นปัญหาที่พบบ่อยๆ และควรได้รับการช่วยเหลืออย่างมาก
(การนำไปใช้)

- 1 ฝนแล้ง
- 2 พายุพัดน้ำท่วม
- 3 ภูเขาไฟระเบิด
- 4 อากาศร้อนจัด

14. ถ้านักเรียนต้องการไปท่องเที่ยวประเทศที่มีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันมากควรไปประเทศใด (การนำไปใช้)

- 1 พม่า
- 2 ลาว
- 3 สิงคโปร์
- 4 กัมพูชา

15. อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้ด้านตะวันตกของประเทศพม่ามีภูมิอากาศคล้ายคลึงกับประเทศใดมากที่สุด(วิเคราะห์)

- 1 ลาว
- 2 กัมพูชา
- 3 เวียดนาม
- 4 อินโดนีเซีย

16 เพราะเหตุใดดินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์(ความเข้าใจ)

- 1 แม่น้ำพัดพาตะกอนดินไป
- 2 ฝนชะล้างหน้าดินไปหมด
- 3 เป็นดินที่เกิดจากตะกอนภูเขาไฟ
- 4 มีน้ำท่วมขังเป็นประจำ

17. ถ้าต้องการเดินทางไปเที่ยวป่าในอินโดนีเซีย สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียมนำไปด้วยคืออะไร (การนำไปใช้)

- 1 ยาทากันยุง
- 2 แวนกันแดด
- 3 ร่มกันฝน
- 4 เสื้อกันลม

18. ถ้านักเรียนต้องการไปชมการทำเหมืองแร่ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นักเรียนจะต้องเดินทางไปบริเวณที่มีภูมิประเทศแบบใด(การนำไปใช้)

- 1 เทือกเขา
- 2 ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
- 3 ริมชายทะเล
- 4 กลางป่าดงดิบ

19. นักธุรกิจรายใหญ่ต้องการลงทุนกับอุตสาหกรรมน้ำมันและดีบุกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ควรไปลงทุนที่ประเทศใด
- 1 พม่า
  - 2 ทิมอร์
  - 3 ฟิลิปปินส์
  - 4 อินโดนีเซีย
20. ปัจจัยใดทำให้ประเทศอินโดนีเซียมีป่าดงดิบอยู่เป็นจำนวนมาก(การวิเคราะห์)
- 1 มีฝนตกชุก
  - 2 มีดินดำร่วนซุย
  - 3 มีเส้นศูนย์สูตรลากผ่าน
  - 4 มีเทือกเขาสูงจำนวนมาก
21. อาชีพหลักของประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คืออะไร(ความรู้ความจำ)
- 1 การเพาะปลูก
  - 2 การประมง
  - 3 การเลี้ยงสัตว์
  - 4 การทำเหมืองแร่
22. ประชาชนที่อยู่ทางตอนใต้ของกัมพูชาสามารถทำการประมงน้ำเค็มได้ดีเช่นเดียวกับบริเวณใด(ความเข้าใจ)
- 1 ตอนเหนือของกัมพูชา
  - 2 ตอนใต้ของบรูไน
  - 3 ตอนใต้ของพม่า
  - 4 ตอนใต้ของลาว
23. ประเทศใดที่มีรายได้สำคัญจากน้ำมันปิโตรเลียม(ความเข้าใจ)
- 1 ลาว กัมพูชา
  - 2 อินโดนีเซีย บรูไน
  - 3 พม่า เวียดนาม
  - 4 ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์

24. ถ้านักเรียนจะทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ในเขตเทือกเขาอันนัมควรจะเลี้ยงสัตว์ประเภทใด(การนำไปใช้)
- 1 วัวนม วัวเนื้อ
  - 2 แพะ แกะ
  - 3 หมู ไก่
  - 4 หมู วัวนม
25. ในเขตแห้งแล้งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นิยมปลูกพืชชนิดใด(การวิเคราะห์)
- 1 มันสำปะหลัง
  - 2 กาแฟ
  - 3 ยางพารา
  - 4 ข้าวโพด
26. ประเทศใดมีจำนวนประชากรมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(ความรู้ความจำ)
- 1 อินโดนีเซีย
  - 2 ฟิลิปปินส์
  - 3 เวียดนาม
  - 4 พม่า
27. ปัจจัยใดไม่ใช่เหตุผลที่ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นมาก (ความเข้าใจ)
- 1 มีพื้นที่น้อยมาก
  - 2 มีความเจริญก้าวหน้า
  - 3 มีอากาศอบอุ่นชื้น
  - 4 เป็นเมืองศูนย์กลางการค้า
28. เกษตรกรของอินโดนีเซียและเกษตรกรของฟิลิปปินส์มีความสัมพันธ์กันในเรื่องใด (การวิเคราะห์)
- 1 มีประชากรเบาบางเหมือนกัน
  - 2 มีประชากรหนาแน่นเหมือนกัน
  - 3 มีเชื้อสายจีนเหมือนกัน
  - 4 เคยเป็นประเทศเดียวกันมาก่อน

29. การที่ประเทศลาวมีประชากรเบาบางเกี่ยวข้องกับเรื่องใดมากที่สุด(การวิเคราะห์)
- 1 ภูมิประเทศทุรกันดาร
  - 2 วัฒนธรรมการตั้งถิ่นฐาน
  - 3 อากาศหนาวเย็นมาก
  - 4 การคุมกำเนิดได้ผลดีมาก
30. เมืองหลวงของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มักจะตั้งอยู่บริเวณใด(การวิเคราะห์)
- 1 ที่ราบริมทะเล
  - 2 ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
  - 3 ที่ราบสูง
  - 4 ที่ราบลุ่มเชิงเขา
31. จั๊ยโตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์มีพืชเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน (ความเข้าใจ)
- 1 มีดินเ้าภูเขาไฟเหมือนกัน
  - 2 มีลักษณะเป็นหมู่เกาะเหมือนกัน
  - 3 มีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านเหมือนกัน
  - 4 มีภูมิอากาศคล้ายคลึงกัน
32. ถ้านักเรียนต้องการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับธุรกิจการค้า การบริการและอุตสาหกรรมที่ทันสมัยควรเลือกไปดูงานที่ประเทศใด(การนำไปใช้)
- 1 บรูไน
  - 2 ตีมอร์
  - 3 สิงคโปร์
  - 4 กัมพูชา
33. ถ้าต้องการทำการเกษตรบนเทือกเขาสูงอากาศหนาวเย็น นักเรียนควรเลือกปลูกพืชชนิดใด (การนำไปใช้)
- 1 ชา กาแฟ
  - 2 ข้าวเหนียว อ้อย
  - 3 ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง
  - 4 ข้าวโพด ผัก ผลไม้

34. ประชาชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นิยมปลูกพืชชนิดใดบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ(การวิเคราะห์)
- 1 ฝ้าย
  - 2 ข้าว
  - 3 อ้อย
  - 4 ยางพารา
35. เหตุใดแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(การวิเคราะห์)
- 1 เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของหลายประเทศ
  - 2 เป็นแหล่งน้ำมันปิโตรเลียมที่สำคัญของเวียดนาม
  - 3 เป็นเขตประมงน้ำจืดที่สำคัญของโลก
  - 4 เป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ที่สุดในโลก
36. สาเหตุใดเป็นสาเหตุสำคัญที่เกาะจำนวนมากในอินโดนีเซียมีประชาชนอาศัยอยู่เบาบาง (ความเข้าใจ)
- 1 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบ
  - 2 มีอากาศที่หนาวเย็นเกินไป
  - 3 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทะเลทราย
  - 4 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน
37. ถ้านักเรียนต้องการปลูกพืชเมืองหนาวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นักเรียนคิดว่าบริเวณใดเหมาะสมที่สุด(การนำไปใช้)
- 1 ทางใต้ของเวียดนาม
  - 2 ทางเหนือของพม่า
  - 3 ทางเหนือของฟิลิปปินส์
  - 4 ทางใต้ของกัมพูชา
38. ประเทศใดที่มีรายได้เข้าประเทศจำนวนมากจากการท่องเที่ยวเพราะมีชายฝั่งทะเลยาว มีหมู่เกาะมากมาย (การนำไปใช้)
- 1 บรูไน
  - 2 อินโดนีเซีย
  - 3 ทิมอร์
  - 4 มาเลเซีย

39. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมีคนอาศัยอยู่หนาแน่น(การวิเคราะห์)
- 1 การคมนาคมสะดวก
  - 2 ดินดี น้ำสมบูรณ์
  - 3 อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปีไม่ต่างกันมาก
  - 4 พืชสามารถขึ้นได้ดีเกือบทุกชนิด
40. เพราะเหตุใดทางตอนเหนือของพม่าจึงมีประชากรอาศัยเบาบาง(การวิเคราะห์)
- 1 เพราะมีเทือกเขาสูง
  - 2 เพราะมักมีน้ำท่วมเป็นประจำ
  - 3 เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำ
  - 4 เพราะอากาศแห้งแล้งมาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เฉลย

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา ส31102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

ข้อ 1 ตอบ 1	ข้อ 11 ตอบ 1	ข้อ 21 ตอบ 1	ข้อ 31 ตอบ 4
ข้อ 2 ตอบ 3	ข้อ 12 ตอบ 1	ข้อ 22 ตอบ 3	ข้อ 32 ตอบ 3
ข้อ 3 ตอบ 3	ข้อ 13 ตอบ 2	ข้อ 23 ตอบ 2	ข้อ 33 ตอบ 1
ข้อ 4 ตอบ 2	ข้อ 14 ตอบ 1	ข้อ 24 ตอบ 2	ข้อ 34 ตอบ 2
ข้อ 5 ตอบ 1	ข้อ 15 ตอบ 4	ข้อ 25 ตอบ 1	ข้อ 35 ตอบ 2
ข้อ 6 ตอบ 3	ข้อ 16 ตอบ 1	ข้อ 26 ตอบ 1	ข้อ 36 ตอบ 1
ข้อ 7 ตอบ 1	ข้อ 17 ตอบ 1	ข้อ 27 ตอบ 3	ข้อ 37 ตอบ 2
ข้อ 8 ตอบ 1	ข้อ 18 ตอบ 1	ข้อ 28 ตอบ 2	ข้อ 38 ตอบ 2
ข้อ 9 ตอบ 4	ข้อ 19 ตอบ 4	ข้อ 29 ตอบ 1	ข้อ 39 ตอบ 2
ข้อ 10 ตอบ 1	ข้อ 20 ตอบ 1	ข้อ 30 ตอบ 2	ข้อ 40 ตอบ 1

ภาคผนวก จ
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา
วิชา สังคมศึกษา ส 31102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา โดยการเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นที่นักเรียนเห็นด้วยในแต่ละข้อ โดยความคิดเห็นของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ส31102

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบชิปปา	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก			
2. นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง			
3. นักเรียนได้ทบทวนความรู้ก่อนเรียน			
4. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน			
5. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงผลงานของตน			
ด้านที่ 2 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้			
1. นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน			
2. นักเรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง			
3. นักเรียนมีโอกาสได้เป็นผู้นำและผู้ตาม			
4. นักเรียนสนุกกับการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น			
5. นักเรียนสนุกกับการตรวจสอบผลงานของตนและเพื่อน			
ด้านที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับ			
1. นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็ว			
2. นักเรียนจดจำบทเรียนได้ดี			
3. นักเรียนกล้าแสดงออก			
4. นักเรียนมีความสามัคคี			
5. นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้			

ข้อเสนอแนะ.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวกนกรัตน์ นาครัชตะอมร
ที่อยู่	26/6 ซอยเพชรเกษม 1 ถนนเพชรเกษม 1 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
ที่ทำงาน	โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (032)337039
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2530	สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2545	ศึกษาระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2531-2537	อาจารย์ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว
พ.ศ.2537-2539	อาจารย์ 2 โรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2539-ปัจจุบัน	อาจารย์ 2 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์